

3/1/01 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
నంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 26-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, కార్తికమాస బహుళ అమావాస్య 3౦.

No 200

నందిక ౨౦౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొన్ని గొప్పవారిచే వేలవ వేల యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంపభాష చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిద

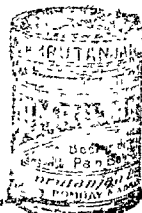

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుబొట్ల బాపును,
సార్సపు నొప్పుల బారదోలును, బొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

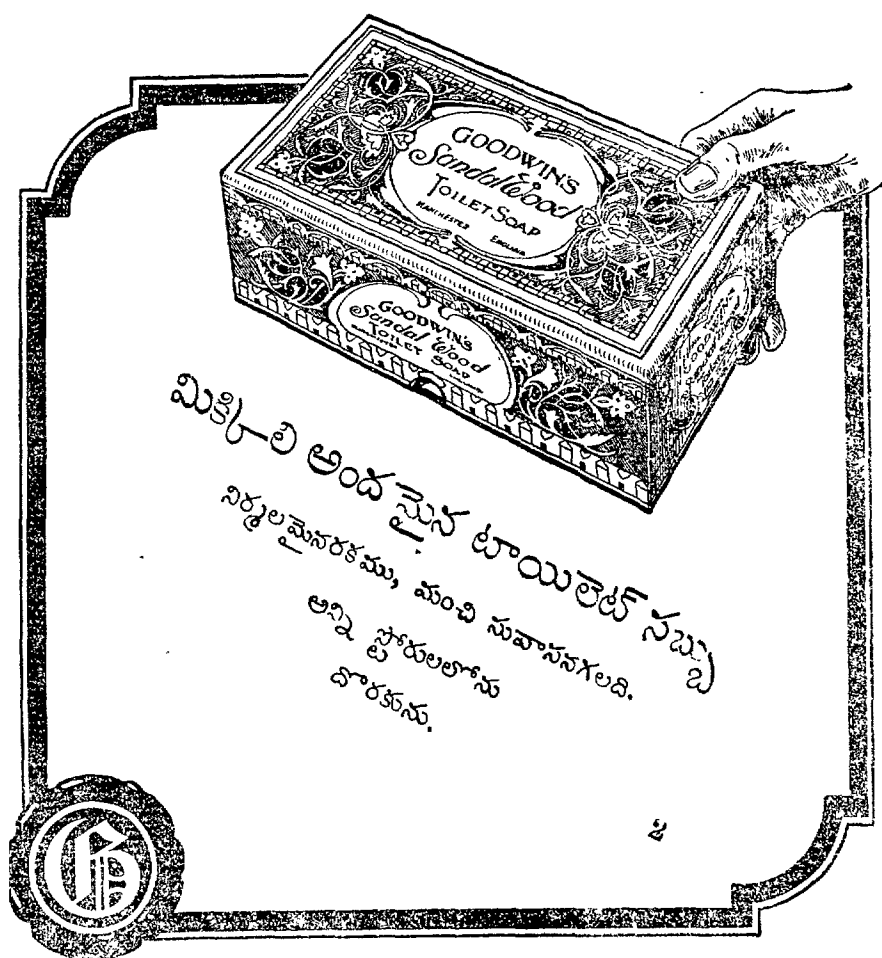

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే శిమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ప్రమామక
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడి వాడుచున్నారు.

దక్క-నిడబ్బీ తో నహా కీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండుదగినది.
అమృతాంజనం డిపో. 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మిక్కిలి అందమైన టాయిలెట్ సబ్బు
నిర్మలమైనరకము, మంచి సువాసనగలది.
అన్ని ప్రాదలలోను
వారకును.

చెల్లింగుటన్ సినిమా,

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.

22-11-24 శనివారమునుండి 28-11-24 తేది శుక్రవారమువరకు

యూనివర్సల్ జ్యూయల్ క్రొత్తది 3 వ సీరీస్.

ది లెదర్ వుష్షర్స్ మాడవారము
2 భాగములు

ఆరోసు గొప్పసీరియల్ 49 దినముల కథ
నేవా గర్బర్ కృత్యములు చూడతగినవి. 3 వ వారము.

కథ చింతామణి

వాత, పిత్త, క్లేష్మ, ఉబ్బసములు, దీర్ఘదగ్ధులు, క్షయ,
రక్తక్షయ, క్వాసకోశము, గొంతుకనందు కశ్యకప్తే దగ్ధులు, ఆ
యాసము, ఒగర్పు, శరీరము శుష్కించుట, పిత్తమధికరించి నోట
నీరురుట, అజీర్ణము, ఆరుచి ఎన్నివిధముల, గుంజకొన్నను కఫ
ము బయటపడకుండుట మేఘరంజని మొదలగు కఠిన బాధలకు
అమోఘముగా బలవేసి జీ.తము శుభ ప్రదముగా జేయును.
గ్యారంటీగా నెలకు ఫరిషదుమందు రు 4.0.0. పక్షమునకు రు.
2.0.0. వారమునకు రు. 1.0.0. వి.పి. ఖర్చులుమేు.

సుమారు 100 యోగ్యతాపత్రములు గల కేట్లాసు యివాం

యం. సుబ్బారెడ్డి, ప్రొవైడెంటరీ,

రెడ్డి. అందుకో గోపాలపురం, కొత్తపేట.

(ధేండ్సుకం వెని, బెజవాడ

క్రొత్తస్థలమునకు మార్చబడినది.

అన్ని రకముల వస్తువులు సరసమైన ధరలకు విక్రయించబడును.

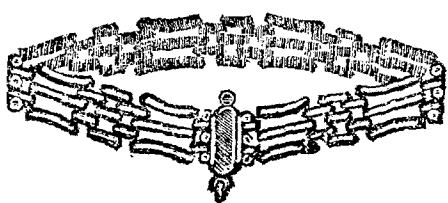
నమ్మకము

కల్పితేదు

1842

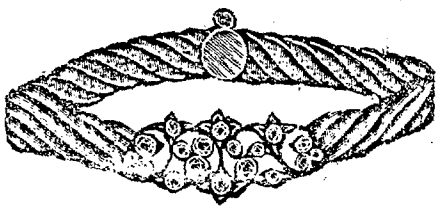
మా నమ్మకము

యీ మాడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి.

పురుషుల

చేతి గా

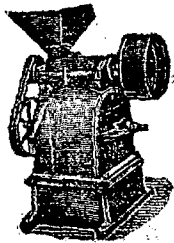
లునులు.

ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు అనేక సుందరమైన మాదిరిలో ఈ గొలుసులు 2 1/2 సవరము ఎత్తు మొదలుకొని 6 సవరములు ఎత్తులవరకు తయారు చేయబడును. చేదారం మజారి రుప్ 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు. మొత్తపు పువ్వరాక కమలములు, పట్టె కంపులు, సీమకమలములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సామ్యు చెల్లించవలసియుండును. సవరము బంగారును, సీమ చెండికి పూచీనిచ్చెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాటలాగు 1-కి ధర రు 1

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మెషిను అమ్మకము

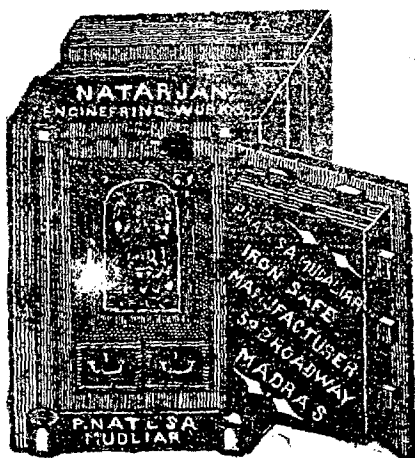
1. క్రొత్త 16 గుట్టల పవరుగల హోర్నస్టెబి యింజను.
2. క్రొత్త 12 గుట్టల పవరుగల బెట్టి యింజను.
3. బెట్టి రైసుమల్లు పాలివర్లతో సహా నెం 1 స్టూ 7 స్టూ.
4. క్రొత్త 18 అంగులము వేగముగల మేషింగు మేషిను.
5. 14 అంగులము డ్రైయింగ్ మిల్లుగల, వర్టికల్, పిండిమిల్లు.
6. క్రొత్త 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం స్క్వా, కట్టింగ్, రేపు, యింకా వుపయోగించిన 12 అడుగుల X 10 అంగులం, 12 అడుగుల X 10 1/2 అంగులం రేపులున్న ఉన్నవి.
7. ఉపయోగించిన 50 గుట్టల పవరుగల, బ్లాక్స్, 65 గుట్టల పవరుగల, రక్తము, ప్రాప్టరు, కూడా యిలు యింజను, (బొంబాయి ప్లాంట్లోగలవి.)
8. ఉపయోగించిన 20 గుట్టల పవరుగల, మార్షలు, డబిలు, సిలిండరు, పోర్ట్ బిలు, స్టీం, యింజను. (కత్తా ప్లాంట్లోగలవి.) మాయొక్కధరలు మిక్సిల్ తక్కువ, పచ్చిమాడుము.
9. "ఒక సకెండాండు 32 గుట్టల పవరుగల హోర్నస్టెబి పాత్రైపు యింజను. రెండు చక్రములుగలదు."
10. సకెండుహాండు 2 1/2 గుట్టల పవరుగల ప్రాత్రైపు హోర్నస్టెబి యింజను.
11. సకెండుహాండు 20 గుట్టల పవరుగల ప్రాత్రైపు హోర్నస్టెబి యింజను.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, నెంబుదానువీధి, చెన్నపురి.

నరనము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

యిప్పటిమో దుర్లభకారము కాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నవి. రాంతులు, కంపెనీలు, కార్పొరేషన్లు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి భరణరా చేయబడినవి. (1429)

జీన టేజ్ మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాప్టి)లు,

58, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మేషిను గములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటకుందు సమర్థులగువారు. రైసుమిల్లులు, ఎలక్ట్రి సిలండర్లు, పాప్లింగు, గట్టలు, సరసముగా యిర్పబడును. కుబ్బరాతనప్పి విధి, పెద్దనాయకకోశేట, మద్రాసు. మేషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్ధరు యిచ్చి తయారుచేసి యిర్పబడును. ఈ ధరములు (వాసిన బదులు వ్రాయబడునది).

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

1591

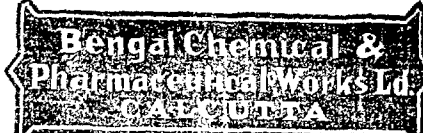
వైరెక్సు

ఒక్కటే ఆమోఘమైన సులమునిమ్మను. దీనిని ఉపయోగించి మంచినీరును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారితే ఈ యోగ్యతాపత్రక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన బొంబములుకాదు. ఫారములా వ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రు 0.18-0 వి. పి. చార్జితో సహా రు 1.2-0.

REMOVAL NOTICE.
HAMILTON & Co.,
has been removed from Villivakkam to
158-A, Broadway, MADRAS.

చెన్నపురి బజారుధరలు

నవంబరు 26-న తేది బుధవారము

1. తాగ్యములు

గుర్రములు గా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 42.0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
గుర్రము తేవాలిని ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0 14.8-0	
నెలూరిని ,, డిటా ,, 15.8-0 16.0-0	
డిల్లి ,, డిటా ,, 16.8-0 17.0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12.0 9.0-0	
నువ్వులు ,, ,, 20.0-0 24.0-0	

2. వస్తుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0	
నెవగలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
నెసలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0-0 16.0-0	
ఉలవలు ర 164 ,, ,, 9.4-0 11.4-0	

3. నూనె వస్తువులు

నువ్వులనూనె గా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం వేరు నెవగపప్పు గా 1-కి ,, 60.0-0 65.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 55.0-0 58.0-0	
తేనెనెవగనూనె గాను గా 1-కి రు 150 మి.వ.క నూనె 145 ఆముదము గా 1-కి రు 175 0 0	

4. చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు గా 1-కి రు 190.0-0 195.0-0	
కూరపసుపు ,, రు 125.0-0 180.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరిని) గా 1-కి రు 120.0-0 188.0-0	
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమండ ముఖగు 1 P X 50, 55 కార్పా పిపాయకట్టు ,, రు 70, 75	
బెల్లము గా 1-కి రు 85.0-0 60.0-0	
చింతపండు గా 1-కి రు 80.0-0 49.0-0	

5. ఇనుము

పట్టా రకం గా 1-కి రు 81.0-0 82.0-0	
చదరం ,, 81.0-0 82.0-0	
రవుండు ,, 81.0-0 84.0-0	

6. లోహములు

నెండి 100 కులీకు రు 75.0-0 76.8-0	
బంగారుము, కులము 1 కి రు 22.8-0 28.0-0	
సవరను 1-కి 14-12.6	
ఇత్తడి గా 1-కి రు 249.0-0 255.0-0	
రాగి డిటా రు 290.0-0 295.0-0	
అస్కాచక్రెర్ గా 1-కి రు 86.12-0 87.0-0	

7. ర గులు అలిజరైను

అవుకమ్మడు 20 డిగ్రీలు రు 78.0-0	
తొట్టికమ్మడు డిటా 72.0-0	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

8. దూది

బోండా వస్తువులు 1-కి రు 320.0-0	
---------------------------------	--

9. నూలు

కోయంబూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.0-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.0-0	
పుల్లూరు యెనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.12-0	
అనామదాపాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.0-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 9.12-0	
నూళయెనుగ నెం 20 రు 11.4-0	
జపాన్ నెం 20 రు 11.12-0	
,, ,, 40 ఏ తేలిలు ఆయనను రు 14.7-0	
గోకాకు నెం 12 1/2 రు 9.4-0	
వడ్డాక్ నెం 24 1/2 రు 11.12-0	
14 1/2 క్విలర్ పక్షి రు 9.4-0	

విద్యార్థులు కావలెను

మోటారు బండిని నడుపుటకును, మెకానిజం నేర్చుకొనగోరు విద్యార్థులు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాసిన తెలుగు ప్రాస్పెక్టును యినాముగా పంప బడును.

The Principal, Sri Ram Motar School
(Govt. Recognized)
1/28 Muker Nallamuthu Street,
G. T. Madras

ఆంధ్రమహిళాపక్ష: నిర్బంధవిద్య

చెన్నైలో జరిగిన ఆంధ్రమహిళాసభయందు శ్రీ మతి సమర్థి స్వర్ణమృగాదు నిర్బంధవిద్యనుగూర్చి యాక్రింది వ్యాసమును చదివి:

అగ్రాసనాధిప సోదరిమణి! ప్రియసఖిరత్నములారా! ఆంధ్రసోదరిమణిలారా!

ఈదినము ఎంతయో సుదినము. ఈసభ విడుదలయి విభూషితమై సొంపు నింపొందుచుండ ఎవ్వరిమది కానందము గూర్చుండగలదు? బిడ్డావిశారదులగు మీసమక్షమున కింబిజ్జ రాలనగు నేను ఇప్పుడు చెప్పజొవు నాల్గు పలుకులైనను సాహ సోక్తులనవచ్చును.

మనశ్రీలవిద్యాలోపమును మన యిత్తుటి మఱికొన్ని దురభివృద్ధి బాధలను నెలకొల్పినందున నావృద్ధులచేటిక యందు నిండి నిలిచిపోయె మిమ్ము గాంచగనే, పొంగి, పొరలి పైకికివచ్చుటయే ఇట్టి సాహసమునకు గారణము.

మన ఆభివృద్ధికి విద్య అత్యవశ్యకము అగుటచే యిం తకుము స్త్రీసభలో చర్చింపబడిన విషయముననే అనగనగ రాగ మతికయిలమినునందు తిలగఁ దినగ వేము తియ్యనుండు, అనునట్టి యీ విషయమే నొక్క చెప్పవలసియున్నది. విద్య సర్వార్థసిద్ధి నిచ్చు కల్పవృక్షము.

కమనీయవిద్య దా కామధేనువుభంగి

కామితార్థంబులు కలుగఁజేయు

సజ్జనవిద్యాంస సంఘంబులోపల

మానుగా తనఁ బెద్ద మాన్యఁ జేయు

అన్యదేశంబుల కేగిన నైనను

తల్లిచందంబునఁ దన్నుఁ బ్రోచు

పరగంగఁ దన పూర్వాపంబు లెఱిగించి

సాధించు నిహపరసాధనంబు

అగ్నిఁ గాలము రాజుల కలవికారు

నీశ్వరానందు చోరలపాలు గారు

అన్నదమ్ములపాళ్లకు నలవిఁ కాదు

చెలగి విద్యాదనంబునఁ చేటులేదు.

కావున నిట్టియమూల్యవిద్యాధిసమును ప్రప్రథమమున బడసితిమేని పకలకార్యములు నిరాయాసంబు సాధించున గలము.

బాలికలకు విద్య నేర్పుట కులాచారములలో నొక్కటిగ భావించుట యుక్తము ఏనాడు మనదేశమున శ్రీరత్నములకు విద్యలేనికొంత బాయనో అనాడే కన్యాశుల్క వరకుల మనెడి మనమెడమాడికతోటనే తొలగించునగలము.

ఏనాడు భారతజనని తనపుత్రపుత్రులకు పూర్వముగ విద్యాసంపన్నులైన తెలిసి అనందపరవశయై మందహాసచంద్రి కల నలుదెసల చెవజలునో అనాడే మన మందరము తల్లియుని మునుండి విముక్తులగుదుము. చదివి యుద్యోగముచేయుకయ్య న్నిను భర్తలయెడను దయగములు నింటియొద్ద నెంతయో సహాయమొనర్చుచున్నామో ఇదియునుగాక మన హిందూసంఘ ములోని ఆచారములబట్టి భార్య భర్తలపట్ల బడి ఉండవలసిన ద య్య శ్రీ లు పురుషులకు తల్లిదండ్రుల సర్వకాలసర్వావస్థలయందును సహచరలై వర్తించువారుగను, అసమానసదినముగను, అభేదమిత్రులుగను, అప్రదకారిణులు గను, శాంతచిత్తులుగను యుండవలెనని చెప్పలేదే. ఇట్టిమనకా క్యాచరణ మొనర్చుటయున్న విద్యాగంధము లేకమైనను నెలు గనివారికి ఎట్లులు సాధ్యమగును? చూడుడు! అంగ్లేయుదేశ మున శ్రీపురుషులు విద్యాసంపన్నులై యుండుటచే ఆరాజ్య ము సిరికిని వాణికిని పట్టుగొమ్ముయై విరాజిల్లుచున్నది. అట్లే కాకుండిన ఆ సిక్కులుగా లభించినరాజ్యమును పరులవారే బడ నీయక కుక్కగబ్బుదితో దైర్యధైర్యములు కలిగి యెల్లపుడును సహజశ్రీస్వభావముగ దయార్ద్రహృదయై చల్లపరిపాల నం జూపర్చి, యశస్వీకులై యెల్ల పంపంబుబడనేను మృ తజీవియై తలచినమాత్రాననే అనందాశ్రువులు వెల్లివిరియునట్లు ఇప్పటికిని మనచిత్తమున హత్తియొందు శ్రీ శ్రీ విక్టోరియా రాణీ మతల్లిని శ్లాఘించుచునే యున్నాము. పూర్వము మనభా రతదేశమునందుమాడ ఎంతో భ్యాసిన గాంచిన వారీమతల్లులు వీరమాతలై అసమానకీర్తిధన్యులై వెలయులేదే!

యత్రనాన్యస్థు పూజ్యంతే రమంతే తత్రజేవతాః—

అని రామాయణము చెప్పుచున్నది. ఇంతియే! కట్టెదుటను కన బడుచున్న భారతపుత్ర శ్రీమతి సోదరిమణిగారు తమవిద్యా కులతపననేకదా అధికా, అమెరికా, ఇంగ్లాండు మున్న గుదేశములయందు గౌరవంపబడి యువతీశిరోభూషణ మై కన్నులపండు వానగ్గుచున్నయది. ఈ విద్యాకాలములననే కీర్తి, జన్మభూమియందేమి, మనదేశమునందేమి యెల్లడలయం దును తనదుపాడిత్యప్రభావమున భగవద్దీత మొదలగు ఆధ్యా త్మిక గ్రంథములలోని రహస్యములు వెలిదిసి మనచే ప్రేమగౌ రవములను పడసిన వసంతమాతను చూచుచునే యున్నాము. విద్య, వారికి, వీరికి అనసేల యెల్లకిని అవశ్య మవ్వ న్నింపదగినది. స్వల్ప విద్య చాలునను

ముద్రిక - నాలుకము

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

నవీన నాటక రాజము

అద్భుతకథాగుంఫితము! ఆమూలాగ్రమధురము!!

అత్యంత నీతి బోధకము!! - వెల 0-12-0

వలయువారు:— పానుగంటి రాజారావు, విరావరం-

గోదావరిజిల్లా, అని ప్రియవలెను.

వారును బియ్యే. యందే, మొదలైనవి కేవలము ఆనావశ్యకము లనియు విశేషవిద్యవలన న్యాయప్రయాసములకులుగుటయేగాక వారు గృహనిర్వాహకత్వమును నిరాదరణచేసి, గృహభరణము అను భవిష్యద్భాగతపోధమునకు పునాదులును అగు తమ బిడ్డలను దాదుల కొప్పజెప్పి సంసారవిషయమున నొక్కంత ఆయినను సుఖముకలిగింపక హిందూయునతులకు స్వభావజన్యమగు జంతుగొంతునులేక పురుషులతో స్వేచ్ఛగామాటలాడుచు వొకా నొకప్పుడు మానినీమణి మానధనమును సహితము గోలపోయి అపకీర్తిపాలు గావలసివారగుదురని చెప్పవారునుగలరు. అది యెంతయను అసంభవము. సానపెట్టుకొని మాణిక్యమునకు వెలపొచ్చుచుండునేకాని వన్నెతటగిరావునా? అయితే అట్టి వారి విద్యాభ్యాససమయమునందు సంసారవిషయములయెడ వారు విధిలేక అశ్రద్ధవహింపవలసివచ్చినను, అంతమాత్రమునకే అతోపములు విద్యవలనివేయని చెప్పనగునా? కట్టె ఫలే అని వ్యాయమున్నది. కట్టెపడనిదే ఫలముగాంచజాలము. ప్రపంచభా ధను అమితముగ అనుభవించియును, సుతోదయ మైనపిమ్మట కట్టెముకలిగెనని నెపముజూపి తాను గన్నబిడ్డను తల్లిస్వేషించు నా? ద్వేషించుటకుమాత్ర ప్రేమించుచుండలేదా? సంఘసంస్కరణకర్తలున్న, దేశోద్ధారకులున్న అగు పురుషులకుమాడ శ్రీ గర్భవాసజనితులేమని కొంచెమలోచించి మునుముందు తమ ఆభివృద్ధికి విద్యావంతులగు తల్లులు అత్యవశ్యకమని యోచించి అయిదు ఆరు నెలలరమ్మలవరకు వీరు తల్లుల ఆధీనమున ఉండవల సినవారతే యనియు, ప్రథమగురువు మాతృదేవతయే యనియు శ్రీపుత్రాభివృద్ధికై పాటుపడుచు మనయందును గౌరవమర్పా క్షలుగలిగి, శ్రీమై రెండుపాదాలపాపములు కారనియుతమ బోటి మనఃస్ఫూర్తి నునియును యోచించి రాజకీయవిషయము లందుమాడ వీరికి ఎన్ని కాధికారముల నియ్యవలయు ననియును దయాభవులగు మనసోదకులందఱు నిరంతరమును ఎల్లయెడలను ఎలుగై తి చాలుమనే యున్నార.

కాంతామతల్లులారా! ఇకవరకు నేను చెప్పియున్నదాని కిన్ని ఇక చెప్పజొవువాటికిన్ని నాయందుచుయుంచి యివి నన్నుగూర్చి అన్నది. అది నన్ను మాటిగ చెప్పినదని నా యందలుగక సామాన్యముగా లోకమునందుజుగు చిన్నవిష యములు ఎవరికితోచివిని వారు చెప్పుచున్నారనియే యెన్ను నేడెదను.

ఉద్యోగము చేయనిచ్చగించువారిని రాజ్యాంగతంత్రము లలోజోక్యము పుచ్చుకొనువారికినిమాత్రమే కాక, కాలగడప దాట నెంచక యిల్లె వైకుంఠముని గృహనిర్వాహకత్వమే, రాజ్య పాలనమని యెంచు సాధ్యమకల్లులకు మాడ విద్య అత్యవశ్యక ము కాదే! సాధారణముగా మనయిందలలో జరుగు విషయముల ను కొంత విచారితము. ప్రతిగృహమునందును, పెద్దవారు, అ వ్వలో అమ్మలో కులాచారపరులై స్వావనిపాదికియల దప్పక నాచరించి నరదినములలోను తదితరదినముల యందునూ, జప ములు తపములు, వ్రతములు, మొదలైనపూజలచే దేవతారా ధనక్రియలను దప్పక నాచరించుచుందురు. వచ్చియు రాని చదు పుతో గర్భితలై మంచినెడ్డల విమర్శించు కీ కికి మాన్యలై, పెద్దవారొనర్చు పూజావిధానంబునకు హేళనమొనర్చుచు నివి యన్నియును చేయవచ్చు నిన్నాదేవుడు కొట్టునా అనుమొదల గు వరియాచకములను ఆడునపుడు పెద్దవారు కొండలు ఓకిక లేక వారి అజ్ఞానమును బాపునట్లు వివరించి చెప్పకై చాలక, నడుకలో నందుబంబట్టి తామాచరించుచున్నందున యిట్లు ఆ ధిక ప్రసంగము చదువుమాలమున కలిగెనని పారపాలుపడి మి గుల అగ్రముతో, కనకపంపుడు.

అర్చన పూజన మనన ధ్యానాదుల విషయమై చెప్పటకు యెంతయో గలదు. ఈవిషయము చక్కగ విశదపరచు గ్రంథ ములు యెల్లరును జదువుట మంచిది. నాకు తెలిసిన స్వల్పవిష యమునకుమాడ కాలవిభజనమునకు వెరచి శీఘ్రముగా ఈచర్చ ముగింపనెంచెదను.

అనేకవేల దేవతలసహాయముచే మనము ఒక మానవ జన్మము నెత్తుచున్నాము. అందుచే మనము వీరి కెల్లరకు ఋణులమై యున్నాము. ఒక్కొక్క దేవతయందు ఒక్కొక్క వాటి యందు ప్రీతిగలిగి, నట్టివాటిచే

నాకర్చింపబడుచున్నాను. కొందరికి దీపములు మున్నగు వెలుగు నందును, మరికొందరకు వానప్రవృత్తులయందును, ఇంకను కొందరు రంగవల్లికాదులగు ఆలంకారములయందును, సంగీతా దులనేతను సంతుష్టులగుదురట. అందుకొరకే ధూపదీప వైశ్య ములతో పుష్పచందనాది పరిమళద్రవ్యముల నొసగి సుస్వరము తో ఇష్టదేవతాదుల స్తుతిసోనర్చి వారిని సంతృప్తులను జేసి కొంతమట్టుకు కృతార్థత నొందుటయేగాక వారు ఆశీర్వాదప్రార్థకముగా నొసగిన దివ్యశక్తిని బడసి మరికొంత ఆభివృద్ధిని గాంచుచున్నాము. అచ్చుకుడు దృఢసంకల్పముతో తీర్థప్రసాదములగు వాడబోవు పదార్థములయందలి అపరిమిత తను తొలగించి దివ్యశక్తిని నింపి నాటిని నేవించువారికిమాడ విశేష లేజమును సొందునట్లు చేయును. మరికొందరు సర్వము న్ను ఈశ్వరాంధ్రమునర్చి దృఢసంకల్పముతోనే యేకాగ్రచి త్తులై యిష్టదేవతావిగ్రహములను మనసా నిర్మించి హృదయపద్మ ములోని అస్తవశ్రము లాతనిపాదముల కర్పించి యోగాభ్యాస మొనర్చి ధన్యులై మోక్షసామ్రాజ్యపట్టభద్రులై వెలయునుండు రట. ఇట్టి రహస్యవిషయములు బోధించు గ్రంథముల జదివి సాధిప్రాయముగా పూజాదులారబట్టచే నెంతయో శ్రేయ ములు గలుగుగాడ! మనమిప్పుడు ముఖ్యముగా బాలికా నిర్బంధ పాఠశాలల ఏర్పరచి పదహారునెలలరమ్మలవరకును వారిని జక్క గా జదివించి సంసారయాత్రనైనను సుఖముగ జరుపుకొనునట్లు ఆరోగ్యశాస్త్రము, శిశుసంరక్షణ, భగవద్గీతాది గ్రంథపఠనము, సంగీత పాక శాస్త్రాదులు. చిత్రలేఖనము, కుటుంబని మున్నగు నవి వారికి నేర్పి, అట్లుపెన తమతమ యిష్టాసారముగా వైపై విస్మల నేతవచ్చునని తోచెనని. విద్యాలోపమునకు ముఖ్యము గా బాల్యవివాహమలే కారణముకాన తరణులైనపిదప వివాహ మొనర్చుట యుక్తమని తోచుచున్నది. అట్లునర్చుట కులాచారవిరుద్ధమని యెంచినచో యాడతత్సర్వములవరకు తమపుత్రులకు విద్యాభ్యాసభంగము రానీయక పైజెప్పినవిధా నము చక్కగ నేర్పనట్లు చేయుట యుక్తము. ఇట్టి నూతన పద్ధతులు ప్రారంభించుటకు ఐకమత్య మత్యవశ్యకము. పురుషు న్నకదా అంతఃపురము కట్టుట. అత్రలొప్పుకొననిదే, తల్లులు ఈకార్యము నెరవేర్చజాలరు. పెండ్లిజేసినమాత్రముననే తమభా రము తీరని యెంచు తల్లులారా! యిది కూలివారితలమీద గం పలవంటిదికాదు సుమా! జన్మవ్యంతము తమకున్న బిడ్డలయభివృద్ధికై కష్టసుఖములకు వీరు బాధ్యలే. సంబంధబాంధవ్యములవల్ల ఇపుడొకవృత్తి తమకుటుంబములో నెక్కువగచేరెనని ఎంచక అనిపింకే యున్న బాంధవమును తిన్నగజారవిడుదుట కన్నటికిని కానిపని.

మనదేశములో, యువకుల దేశరోగ్యమును ముఖ్యముగా గమనించుటలేదు. అంగ్లేయ యువకులు, పెనిన్, బ్యాపింటన్, మున్నగు పర్షియన్లచే ఆరోగ్యవంతులై రోగములకు బాబడక యున్నారు. మనలో ఇట్టిసమపాములు లేవు: చాలమట్టుకు గోమాపద్యతిగ నేపిధిగుమ్ముచునైన దానివారు అనేకలున్నారు. మాఖ్యుగ ఐక్యర్యనంతుల యిండ్లను రోగములుబిడుదుటలేదు. ఇంతిగమునాటుండి, ఇందలు నొకరులునుండగా పనిచేయుట నాకేమిరహస్య అని వంగకనీలక యెంచువారుమాడ చెప్పుకు గాకుండినను సమయమువచ్చినపుడైన తమపనులను స్వయముగ జేసికొనుటకు నత్తసించియుంటులు యుక్తముకాదే! ఇట్టి ఐక్య ర్యనంతులకును, ఆపూటకైన గంజీకీ అవ్వరో యను వీరసాద లకేమి, మర్యాదశీలనముతోనుమగ్గువద్దుల కేమి, గాంధీమహాత్ముని చర్చాయంత్రము ద్రిప్పి దినమునకు ఒకటి, రెండు ఘంటలకా లము నూలువనుకుట మిగుల సహకారియై అమితముగ శ్రేయ మునిచ్చు నీవిషయము వేరచుంత్రముగ నెల్లరు లెదబాట్టుట యుచితమని పలుకుచు యాసభాసదుల కంఠజుకును కందనశ తముల నర్పించుకొని యింతటితో విడిచియెచ్చుచున్నానను.

ఓంశాంతి, శాంతి, శాంతి

చిత్రపు ఆంధ్ర చిత్రకారులు

వెంట్రీ చిత్రకళాప్రదర్శనమునకు, చిత్రకవుల నందిన ఆంధ్రచిత్రకారులలో, ముఖ్యులగు మువ్వరమూర్తి తెలియుచుండిన వృత్తాంతము, భావిభూతముగా, ఆంధ్రమహాజనుల కందరికి చాల సంతోషము నెఱపుచున్నది.

దేశాన్నత్యకారికము లగు, ముఖ్యకళలుందు, ఆంధ్రదేశముపేరిట, నిది యొక శుభదినముగా, నెఱచుచున్నది. సర్వవిధముల సభివృద్ధి నందుగాక! ఈ చిత్రకళావిషయము, మన యాంధ్రదేశమునందు యిప్పుడు మాత్రమే క్షిణి పున్నట్లు నున్నది. పాశ్చాత్యనిధులవలనను, దేశీయనిధులవలనను, సమముగా, సాగడలనొందుచు, హెచ్చరికల గాంచుటచూడ యింక ముందు కాగల, యీ చిత్రకళాభివృద్ధిని, అందున భారతవర్షమునకున్న, ప్రత్యేకించి ఆంధ్రదేశమునకున్న రాగల సత్కీర్తియు, ఆంధ్రమహాజనులకు, కొండంత ఆశలను పురికొల్పుచున్నది.

కావున, యీ ఆకాంక్షరము, యెప్పటికిని, నిరాశన కలుగజేయక, దినదినాభివృద్ధి నందుటకై, ప్రస్తుతము, కాల్యా రంభమునకుగడంగిన, చా. భావ్యగాడ్లగారు, చా. రామరావు గారు, వి. వెంకటరత్నముగారు, యింకను, అనుసరించు, యితర చిత్రకారులకు అందరికి పరమేశ్వరుడు, దీర్ఘాయురారోగ్య విశ్వరూపుల నిచ్చి రక్షించుగాక యని ప్రార్థన. శ్రీ రాజాధిరాజ మహారాజులున్న మేటివిదగ్గో శిఖామణులున్న సకలవిధముల సాదరణయొసగి యీ చిత్రకారులకు ప్రోత్సాహ మొసగి పోషించునెడల త్వరలోనే భువనహేయమున అభివృద్ధి నొందజాలరుదు ..... దీని కంతయు, ఆంధ్రమహాజనుల ప్రోత్సాహము, కావలసియున్నది. పూర్తిగా తెలిసికొని, తెలిసి తెలియని హేతువునగాని మరియే కారణమునగాని, దేశీయసోదరులు, పలువురు పలువిధములుగా యీ చిత్రకళనుగర్హించి, యీ సహజ చిత్రకారులవిషయమై ఉపన్యసించినను, కొంత సత్యమును, కొంత అసత్యమును మిశ్రమమై యీ యుగమున ఎట్టి, దూషణ భూషణ తిరస్కారములకైనను, చెవినియక, సత్యమును మాత్రమే గ్రహించుచు, నిగర్హితై నజనుకు సహజరక్త తంత్రము, నెరవేసినపుడే పరిత్రమను శివితచాత్రములు గల్గి, యీ చిత్రకారులు, విజయము నొందుగలరు. రాబోవువారికి, మార్గదర్శకులగుదురు.

తల్లి, నిజప్రేమాశీయమున, తన కన్నబిడ్డలకు, యే విధమున దృష్టిదోషములనల్ల యేమి పీడ వాటిల్లినో యని బహు భద్రముగ సర్వోపకారములచే, హృదయమునం విడికొని పెంచుచు పెద్దచేయునో, ఆవిధముననే, శ్రీదేవీ, దేశమాత యిట్టి బిడ్డలను గూడ రక్షించుగాక! వెంట్రీ ప్రదర్శనమునండి, కెనడా ప్రదర్శనమునకు యెన్నుకొనిన చిత్రకవులలో, పైన పేర్కొనిన మువ్వర చిత్రకారులయొక్క చిత్రకవులు. ఈ క్రిందివిధముగా తెలియుచున్నది. 19.11.24. ఆంధ్రపత్రికయందు, గానవచ్చిన ఆంధ్ర చిత్రకళయను, వ్యాసమందు యీ పైచిత్రకారుల విషయమై, చెప్పబడియున్న యంశములు పూర్తిగా లేవని, కొందరు ఆంధ్రమహాజనులు అభిప్రాయభేదము నొందినందున, ఈ క్రింది నిబంధనమును, సరిగా నిరూపించితిమి.

From the Catalogue (3) British Empire Exhibition Descriptive Catalogue Modern Indian Paintings & Sculpture.

- I. Page 24th picture No. 141 Sanarishwara (Siya & Parvati on mount Kilas) by C. B. Rao (Ch. Bhashyakarl Rao) (price £ 25)
- II. Page 25th picture No. 145 Sidhartha-Ragodaya by D. Ram Rao (price £ 100) (The dawn of Love on prince Sidhartha)
- III. Page 29th picture No. 163 Nataraj (The prince of Dancers) by V Venkata Ratnam (price £ 20)

యిట్లు బుధజన విధేయుడు,
ఒక ఆంధ్ర చిత్రకళాప్రియుడు.

సక్సన్ దంతచూరము నోటిలోని సకలవ్యాధులను మాన్యునట్లు నందగమైన శైలండు. సాగనైన గోజాకాగితములపై ముదిరియు నేల పోలినాడు. ఈ నులభితైలి నందగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సహృదయమును బెల్లించు, ఎల్లరకు నర్హంతోపయుక్తమై యీ యంధును ప్రతిహిందుగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

పై పుస్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందు సమాజం, గౌరముండి.

సెంట్రల్ బుక్కు డిపో, ర జమహేంద్రవరము.

యంత్రనిర్మాణము

ప్రజలకెంతవరకు సహాయకరము?

సి. యస్. ఆంధ్రాసుగాయ్యవారపు ఎంగుళిండియా లో నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

గాంధీమహాత్మునితో రామచంద్రా శేషసంభాషణలు యీవారమును క్రిందటివారము గూడ ప్రకటించియున్నాడు. అందు పనివారలకు పనిలేకుండజేయు యంత్రసామగ్రిని బ్రతేక పెట్టుటవలనగల్గునట్లును లునుదోషములనుగూర్చిచర్చింపబడినది. ఇది యంత్రవరకవరము తప్పనిసరియను విషయముగూడ వచ్చెను. ఈ తరబంగారములో వరదలనహాయ పుపములు జేయునపుడు రాజమహిజిల్లాలోని పాటిసానందు యందుకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయమును గమనింజిని. అయ్యది మనమునకు చాల కష్టము గలుగజేసెను. మార్చి నెల వచ్చినను వేలకొలది ఎకరము లు దున్నక విడిచివేసియుంచె. భూమి గట్టిబారిపోవుచుండెను. అయినను వర్షము కురియులోపల భూమి నేదోవిధముగ దున్నవలసియుండెను. లేకున్న ఆ సంవత్సరమునకు పంటలు లేకపోవును. కాని వరదలవలన పశువులుగూడ కొట్టుకొనిపోవుటవలన భూమిని అసలేదున్నక విడిచివేసిరి. ఈకష్టపీఠిలో, మోటారు నాగలిని దెచ్చి పనిజేసిన బాగుండునని నేను జెప్పగా ఆచార్య పి. సి. రే అంగీకరించెను. ఆ పప్పుడా మర నాగలిని దెచ్చి పనిజేసి అసంవత్సరమునకు కష్టము దీర్చితిమి. 50 మంది రైతులు 50 జతలయెద్దులతో గున్నపని ఒకగోజాలోనయ్యెను. దానిని పనిజేయుట కిదరేసరిపోయిరి. పనివారలతో అవసరము బాధిలేకపోయెను. ఈమర నాగలితో దున్నుటకు ఖర్చుగూడ అపరిమితముగా లేదు. ఎద్దులతో దున్నుటకంటె తక్కువ యొ్యునుగూడెను. కాబట్టి యీదున్ను పనియైనపిదప, అవసరమువచ్చినపుడేగాక, సామాన్యముగ ప్రతిసంవత్సరమును మర నాగలితో దున్నుట వంచి దేవా యనువిషయ మాలోచనకుకచ్చెను కాని కాశ్యోతముగ మరనాగలినే పనిజేయుచునెడల ఇంగ్లాండులో 19 శతాబ్ది ప్రారంభమునకొంతయంత్రములు రావలయుతో జరిగినట్లే గ్రామములలో జనసంఖ్యకు పుట్టగతులు లేకుండజేయుటయే యగును. అందువలన వేలకొలదిమంది కర్షకులకు పనిలేకుండ జేయుటకును, వారు బలవంతముగ ఆకలి బాధ కోర్కబాలక పట్టణములకై బర్నిడవలసి యుండును. పనివారలకు పనిలేకపోవును. ఈలాభమును ఒకసారి గనిపెట్టిన ఆపుటకు చేతగాకపోవును. ఈప్రశ్న అప్పుడు వచ్చినపుడు వేలకొలది వందల విషయమై ఆలోచించవలసి వచ్చినపుడు ఏమైనను సరే, యీపనివలన మానవుల కెట్టినష్టము గల్గిననోమి, సాగునకు చాక పద్ధతులే ప్రవేశపెట్టవలెను, అని ఒక్కసారి చెప్పబాలకపోతిని. అపల్లెలయందు పుట్టిపెరిగిన గ్రామియులు మాటనే ఆలోచించితిని. ఈమోటారు నాగళ్లను దెచ్చి పనివారలకు పనిలేకుండజేసి అన్నము లేక నూడి పట్టణములకు బోవలసిన విషయము మాట నేదలపెట్టకపోతిని.

నేను చర్చింపవలసిన యీవిషయమై ఆలోచించినవారందరును మానవావసరములకు కావలసిన సంగతులగూర్చి మహాత్ముడు దెల్పిన వాదమును పరిగ్రహింపగలరు. నేడు ఆయన బీదలయందరణ కేంద్రకార్యమును జేయుచున్నాడు. అసహాయోద్యమమునందు ముఖ్యప్రభావ ముదియేగదా.

భవిష్యత్పరిశ్రమము

ఈ యంత్రముల విషయమున గాంధీగారు మధ్యకాలపు మనుష్యుడనియు, ఆచార మానవవ్యవహారములను వెనుకను దీసికొని పోగోరుననియు అనుట ఆచారమైనది. ఆయనను గూర్చి యిట్లునుకొనువారు లండనులో ఆలెను అన్నియు రెస్కిను హాసుకంపెనీ ప్రకటించిన 'భవిష్యత్పరిశ్రమలు' అను పుస్తకమును ఆర్దురు జే. పెన్సివ్రాసిన దానిని జరుపుకొనవచ్చును. ఈ గ్రంథమున కాపేరును ఆయనమిత్రుడు డాక్టరు ఏ. కుమారస్వామిగారు నూచించిరి. అది చాల మంచిపుస్తకము. ఈపుస్తకము భవిష్యత్తునూట ఆలోచించుచున్నది కాని వెనుకటికాలమునకు జోవుటలేదు.

పారిశ్రామిక పరిణామము పూర్తియై మున్నందు అందరిలోపము బహుల్పము. అందుకనియే యీపుస్తకమునకు 'భవిష్యత్పరిశ్రమలు' అని పేరియబడెను. ప్రస్తుతము పాశ్చాత్య పారిశ్రామికమెట్లు సున్నయగు చున్నదియు యీ గ్రంథము నందు చక్కగ దెలుపబడినది. యంత్రములు మనుష్యునికొరకుగాక, మిశ్రమ్యుడు యంత్రమున కుపయోగ పడుచున్నట్లుల దెలిసిరి. ఈ గ్రంథకర్త యీ కార్మికుల పునరు. కొన్ని ముఖ్యవిషయములపై గాంధీమహాత్ముని యభిప్రాయములకే వచ్చుచున్నాడు. ఆయనఅభిప్రాయముగనే మహాత్ముడు జరిగిన దానినిగూర్చి గాక భవిష్యత్తునుగూర్చి ఆలోచించునని దెల్పెను.

రవీంద్రనాథ టాగూరు విశ్వభారతయందు 'రెడ్ ఓలి యండయ్య' అని ప్రకటించుచున్న క్రొత్తనాటకము గూడ యీ కార్మికులనుకు తగినదని జెప్పవచ్చును. మానవకాయ జ్యాత్యయనునందిని ఒకచిన్నపిల్ల సంతోష సౌందర్యములతో విరాజిల్లుచు యీ కార్మికుల యంత్రనిర్మాణమునందెట్లు చిక్కుకొనునో ఆకవినిరూపించెను. ఆమెయొక్క శీబిలిప్రేమములయొక్క క్షేత్రతుత్తునియులు చేయబడినవి. రవీంద్రకవీంద్రుడు వాసిననాటకములలోనిది చాలయశుభమైనది. దీని నందరును నదివిడిచివలయును.

పూర్వమొకలాటినుకొని 'మనముజీవించుట కై జీవనమునకు ముఖ్యమగువానిని నాశము జేయుదుము' అని వ్రాసెను. నిజముగా మనము యీ ఒక్కవిషయమును మనస్సు నందుచుగొని యీయంత్రపరిణామముల విషయమై పరిశీలించవచ్చును. ఈమాత్రమయంత్రనిర్మాణము మానవప్రకృతి యందు సత్యమును, సుందరము నగుదానిని ధ్వంసముజేయునా లేక శివితానందమును పోషించి యెక్కువజేయునా?

రాక్షసిబొగ్గు విచారణసంఘము

రేపు విచారణ ప్రారంభమగును

రంగూను, నవంబరు 24:— హైందవ రాక్షసిబొగ్గు విచారణసంఘమునందలి సభ్యులలో సగముమంది నేడు ఇచ్చటకు కలకత్తానండి వచ్చిరి. అధ్యక్షుడగు యస్. నోయిస్, కార్యదర్శి యగు టెన్ మెడ్, కార్యదర్శి లీగ్ గార్లువచ్చిరి. మిగిలినవారగు ఎ.ఎ.బ్రే, బెర, బెనర్జీ గార్లురేపుయిచ్చటకుజేరదరు. రేపు కమిటీ వారు విచారణచేయుటకు ప్రారంభించెదరు. (అ. ప్రె.)

రంగూను, నవంబరు 24:— దక్షిణ మన్ ప్లేటులందు రైల్వే సరాసరిగ బోవుటకు ప్రయత్నములు పూర్తియగుచున్నవి. 28-వ తేదీనుండి రైల్వే సరాసరిగబోవురు. గండి యీ నెల 11 వ తేదీన బడెను. (అ. ప్రె.)

ఇప్పుడే వచ్చినవి

సింగిల్ బారెల్ గ్రీన్ లోడింగుటాప్ లీవర్ హామర్ ఎక్జెక్టర్ 12 బోరుల తుపాకి, సాగనైన నల్లరేలపెట్టుబోదెనో చేయబడినది. గట్టిరబ్బరుబట్టు ప్లేటుగలది. లోనికి గాలిదూర కుండునట్లు చేయబడినది. 86 అంగుళముల బారెల్, 6 1/2 పౌనుల బరువుగలది. యు. ఎస్. ఎ.లో నున్న హారింగ్ టాప్ అందు రిచ్చర్జునక్ ఆరమ్ముకంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది మతియు ప్రత్యేకముగా మానిపుణులచే (గుండుజేసి కాలబడి) పరిశీలించబడినది. 1 కి ధర రూ 60-0-0.

సింగిల్ బారెల్, 12 బోరుల తుపాకి, పైన తెలుపబడిన మాదిరిది 84 అంగుళముల బారెల్ గలది. 1 కి ధర రూ 57-8-0. పైన తెలుపబడినమాదిరిది 12 బోరులతుపాకి 82 అంగుళముల బారెల్ గలది 1 కి ధర రూ 55-0-0.

సింగిల్ బారెల్, 12 బోరుల తుపాకి ఎక్స్ పానెలియే తో సహా 86 అంగుళముల బారెల్ గలది. 1 కి ధర రూ 70-0-0.

Spencer & Co, Ltd.,
Mount Road, Madras.

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన
భగవద్గీత

1598

ఈ గ్రంథమును నందగమైన శైలండు. సాగనైన గోజాకాగితములపై ముదిరియు నేల పోలినాడు. ఈ నులభితైలి నందగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సహృదయమును బెల్లించు, ఎల్లరకు నర్హంతోపయుక్తమై యీ యంధును ప్రతిహిందుగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

పై పుస్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందు సమాజం, గౌరముండి.

సెంట్రల్ బుక్కు డిపో, ర జమహేంద్రవరము.

తమను విడిచిపోయి సాక్షులు - కీమముగ వేర్వేరు భిక్షాభి
ప్రాయములు గలవారు పేరులవారు దెల్పిరి. సిక్కులవంటి
ధీరులకు పోలీసువారు జేసిన ప్రోద్బలము చాలయెక్కువగ నుండి
యుండవలెను. గాయములు దగిలి చెబ్బలుతీస్తే సిక్కులను గడ్డ
ములుబట్టియు, జుట్టుబట్టియు లాగినటులు యెన్నియో వివర
ములను సాక్షులు దెల్పిరి. లాటిలతో కొట్టినను అకాలి లేమాత్ర
మును తిరగబడక 'పాహిగురు' పాహిగురు' అని యూరకుం
డిరి. ఈవిషయమున కమిటీవారికి జేరిన సాక్ష్యమును జూడ
నిర్బంధమునకు గడంగుటకు అకాలి లేమియును ప్రోద్బలము
గలుగజేయలేదని చెబియున్నది. అకాలిలకు లాటిలగాని
మరి యెంతయులుకాని లేవు. వారు మతధర్మముగ ధరించెడి
కృపాణముల నుపయోగించిన టుల గాని దెబ్బకు
దెబ్బ వేసి ర ని గాని, యే మాత్రము బలప్రయో
గముజేసినగాని యెట్టిమాదయు లేదు. వారు సక్రమ
శిక్షతో నహింసకు బద్ధులైయుండి దేశార్పణభావముతో నాం
దోళనమును జరిపినపుడు, ప్రజాశాంతికి భంగముగల్గెనని ప్రభు
త్వమువారుగాని పోలీసుఉద్యోగులుగాని తలంపనక్కరలేదు.
దెబ్బలుకొట్టుట ఒకటి రెండురోజులతో బోలేదు. చాలరోజు
లు జరిగెను. కాబట్టి యంతజేయునపుడు ఇంకను శాంతిభంగ
ముండనేరదు. పోలీసువారు మొదటిరోజున జతలను చెదరగా
ట్టుటకై నిర్బంధమును ప్రయోగించుట న్యాయ మనుకొన్నను
ఈవిధముగ ననేక రోజులు చేయుటకును, ఒక్కరోజుననే
చాలసార్లు కొట్టుటకును ధర్మమృదదు గాన్పించలేదు. పోలీ
సెండు పక్షముల వారును దెబ్బలకు
దిగిరనుకొంద మన్నను అటువైపు మహంతు
పక్షమునవచ్చినజనమే లేకపోయెను. ప్రభుత్వమువారు మెహ
తలుసింగుమీదకు మరి కి మండిమీదకుదెచ్చినకేసుతో మొక్కిర్చ
నుగాని దిపాజివచ్చుచు నింకను ఇట్లు చెప్పిరి:—“జతలు
దొర్లనగరహితముగ నుండుటను జూడ అశ్వరమేమియు లేకపో
యెను. నేనట్లేతలంచితిని. సిక్కులు దొర్లనగరహితముగ నుండు
ట పోలీసులయును జూచిగాక ఆహింసాప్రతిమును బట్టుటకల్గ
నని యొప్పుకొందును. ఆహింసను అకాలిలు నిత్యవ్రతముగ
గైకొనిరి.”

పాశ్చాత్యసంఘము

కలకత్తా శాఖ అగ్రాసనాధిపతిగా ఎన్నికొనబడెను
కలకత్తా, నవంబరు 25:— పాశ్చాత్యసంఘముయొక్క
కలకత్తా శాఖ సమావేశమున రాబోవు పత్తరమున కగ్రాసనాధి
పతిగ హెచ్.ఎం. బాల్ నక్ గారు నేటిరాత్రి యెన్నికొన
బడిరి. పదివర్షముల నొక కమిటీగాడ నియమింపబడినది.
కలకత్తాలో డిసెంబరు 12-వ తేదీని సమావేశము గాబో
వు అన్ని శాఖా సంఘముల సమావేశమునందును చర్చించుటకు
కొన్ని తీర్మానములు చర్చింపబడి అమోదింపబడినవి.
(ఆ. ప్రె.)

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటు

కలకత్తా, నవంబరు 25:— చుట గాంగుతో రాజకీయ
సంబంధమున నొక కేసువిషయమున పరిశోధనలను సలుపు
చుండగా రివాల్యరుచే జంపబడిన ప్రపుల్లకు మారరామిగారి
భార్యకు నెలకు 100 రు గ్రాంటు ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే
నుంజూరు చేయబడినది. క్రొత్తము ఖర్చులనిమిత్తము ప్రభు
త్వమువారు రూ 500 రు శాంక్షనుజేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి ప్రసంగము

రాజకుమారకళాశాల బహుమతుల పంపకదినము

రాజకోట, నవంబరు 25:— రాజకోట రాజకుమార
కళాశాల బహుమతుల పంపకదినమందు నేడు రాజప్రతినిధి
యొగిగవ రిహార్డు చేయబడిన ప్రసంగమును గావించెను:—
నే నిశ్చటకు వచ్చి రాజకుమారులకు బహుమతు లీయగలిగినం
దులకు నాకమితానందముగ నున్నది. సమయ మరు దించితప్పు
దెల్ల సంస్థానాధీశ్వరుల (Chiefs) కళాశాలలను సందర్శించు
టకు నే నెంతయో కుతూహలమును జూపెదను. హైందవ
సంస్థానాధీశ్వరులకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికినిగల సంబంధ
ములచే ప్రతిరాజప్రతినిధియు రాజకుమారుల కళాశాలలను సం
దర్శించి సిద్ధిగతులను దెలిసికొని వారితో బరిచయమును సంపా
దించుట ముఖ్యవసరమని నానిశ్చయాభిప్రాయము. సంస్థానా
ధీశ్వరులకళాశాల లీదేశము దద్దితీయస్థానము నిలంకరించుచు
న్నది. హైందవసంస్థానములందు హస్తగతముగాబోవు బాధ్యత
లను నెరవేర్చుటకు నీకళాశాలలందు ముఖ్యమును నీలమును
సామర్థ్యమును పెంపొందించుటకు బోధనాధ్యక్షులను నీయ
బడుచున్నది. ఈకారణముచే రాజప్రతినిధులు అధికమైన శ్రద్ధ
ను దీసికొనవలయును. నేనీదివరకు సంస్థానాధీశ్వరులకొరకేర్పా
టుచేయబడిన కళాశాలలలో మూడు కాలేజీలను సందర్శించి
తిని. వీటిలో గొన్ని ఒకపర్యాయముగాక రెండుమూడుసార్లు
జూచితిని. అతిపురాతనమైన యాకళాశాలను నేడు నందర్శింప
గలిగినందులకు నాకెంతయో సంతసముగనున్నది. ఇదివరకెన్న
డును రాజప్రతినిధి పర్యటనమందు యాకళాశాల సందర్శింప
బడలేదని చెబుతున్నాను. భూగోళస్థానమునబట్టియు, రా
జప్రతినిధి నివాసస్థానమునకుగల దూరములనును రాజకోటను
సందర్శించుటకు యాదీవరకంతగ వీర్లులేకపోయెను. ఈకాలే
జియు, యందునీయబడు విద్యావిధానమును, మాచేతి గుర్తింప
బడలేదని మీరు తలచవలదు. నూతనముగ నూతను పడకుటి
హైందవసంస్థానములకును యేర్పాటుగాబడిన రాజకీయసంబం
ధములను నేనును నాప్రభుత్వమును మీతో పరిచయము గలి
గిండుకొనుటకును, మీఅభివృద్ధియు, మీకొనరచ్చు కార్యములను
జూచుటకును ఆనకాళములు మొడుగు చిక్కుచున్నవి. బ్రిటన్
రెవ్యూరీసనహామము లేకుండకట్టబడి చుక్కగ విద్యనీయబడు
చున్న యాకళాశాల స్థాపకులకు కఠినమైన రాజులును వారి
పూర్వులును జూపిన దూరదృష్టికిని విశాలభావములకును, దాతృ
త్వమునకును నును మిక్కిలుముగ శ్లాఘింపవలయును. ప్రధ
మమున వీరుజూపిన దూరదృష్టి, మిక్కిలు సంస్థానాధీశ్వరు లి
కళాశాలలని నిశ్చయించుచునును దీసికొనిన శ్రద్ధయు సాఫ
ల్యమునకు వచ్చెను. ఈ సంస్థ స్థాపకులును, పరిపాలన
విధానమున పాల్గొనినవారును వారొనర్చిన మహోత్సాహి
కార్యమునకు గర్వించవలదు. ఒకరి వెనుక నొకరుగ నీ శక్తి
సామర్థ్యములు గల ప్రధానోపాధ్యాయులు యాకళాశాల
మేలు ప్రతిష్ఠలను నిలబెట్టి కళాశాలగౌరవమును పెంపొందించ
గలుగుట యీసంస్థాపకత్వము. వెనుక నీకళాశాలలందు ప్రధా
నోపాధ్యాయులుగ నుండినవారిని కొంతమందిని నేను జూచితిని.
వారిసంస్థనుగరించియు, ఇచ్చట వారుండిన దినములను గురించియు
యెంతయో గర్వించిరి. కఠినమైన గవర్నరులు యీసంస్థయొడ
మెండైశ్రద్ధదీసికొని, చక్కని సలహానిచ్చి కళాశాలవారి శ్రద్ధా
భక్తులను సంపాదించిరి. ఇదివరకు వలెనే బొంబాయిప్రభుత్వము
వారు దీనియొడ శ్రద్ధదీసికొని నెరవేరియు, నారాష్ట్రమునలలి సం
స్థానాధీశ్వరులు విద్యనొందుట కిచ్చుటికే నరుదెంచెదనియు నే
ను నమ్ముచున్నాను. మీరు దెల్పిరులు యిండియాప్రభుత్వము
వారి కళాశాలాన్వేతను గుర్తించి అప్పడప్పుడు విశాళముల
నిచ్చిరి. కళాశాల పరిపాలన వంతు వారి యా జమాన్య
మున నీ కళాశాల మహోత్సాహి దేశకు
దీసికొని రాబడునని నా అభిప్రాయము. పరిపాలన బర్మమువా
రెల్లప్పుడును నాసానుభూతి బడదుగలదు. నా ప్రభుత్వము
నెల్లప్పుడును ఉచితమైన సలహాలను యెప్పుడు గావలసిన నష్ట
డీయసిద్ధముగ నున్నది. ఉపాధ్యాయుల నియమించుటకుందు
నా ప్రభుత్వము మంచి సలహా నీయగలదు. ఇది రాజకుమారుల
కళాశాలలో మిక్కిలి ముఖ్యంశము. గడచిన సంవత్సరములందు
జూపబడిన విషయములను వినినప్పటి నుండియు రాజకుమా
రుల కళాశాల అగ్రస్థానమును వహించు నని నా పూర్వ విశ్వా
సము. ఇందులకు కారకులు టర్నరుగారును వారికి వెనుక
ఉధానోపాధ్యాయులుగ నున్న మైక్ గారును.

కాలేజి సాంప్రదాయములు

రాజకుమారుల కళాశాల విజయమునకు గల కారణము
అలో సాంప్రదాయము ప్రధానకారణము. మంచి సాంప్ర
దాయములును ఆచారములును అలవడుటకు సరియైన
రహదారి లేదు. ఒక్క కారణమునే నీ సద్గుణ
ములు బట్టు వడపు. ఒక్కరుగాని లేక
కొంతమంది గణిగాని నుంచి గుణజాలమును బుట్టించవలదు.
దేశభక్తివలెనే యీసద్గుణములు బెక్కుతావులనుండి సంపాదిం
చవలయును. అనేకతరగతులనుండియు, బహు సద్గుణుల హృద
యములనుండియు, దేశముయొక్క పూర్వీకుల చారిత్రకవధులు
లనుండియు, జాతిగౌరవమునుండియు, మహోత్సాహమునైనదర్శ
నములనుండియు అన్నిటికంటెను ప్రస్తుతసామ్రాజ్యము లాభమున
కును తాపియు యెల్లప్పుడును ఆదర్శములను గుర్తించి అనుస
రించుట నలసను మంచి సాంప్రదాయములు అలవడెను. ఈసాం
ప్రదాయములను స్థాపించుటకు పరిపాలన వర్గమువారును, ఉ
పాధ్యాయులును, విద్యనభ్యసించిన శాకుములును శిక్షణనొం
చుచున్న రాకుమారులు కారకులు.

సామైక్యసాగము

ఈకాలేజియొక్క మొదటి ప్రిన్సిపాలుగారు నీసంస్థకు
నొక సామైక్యసాగముగ జేయబడిరి. పిమ్మట వచ్చినవారును
నాయన అభిప్రాయముగనే బోవుచుండిరి. రాజ్యపరిపాలన చే
యుచున్న రాజులు కుమారులు నప్పడప్పుడు ఉపాధ్యాయుల
తో గలసి మాట్లాడుటచేత కలుగు లాభములు చాలగలవు. వీరు
కాలేజీ సంస్థలందు పాల్గొనుట చేచెనుక
టికంటె నెక్కువగ ప్రఖ్యాతిగాంచ నెంచుటకు
ప్రయత్నములు జరుగుటకును సాంప్రదాయములు సమసిపోకుం
డనుండుటకు నీలుగలుగును. రాజకుమారు పెద్దలను జూచుటచే
తాముకూడనట్టికృత్యములను నాక్రమించుటకు ప్రయత్నిం
చెదరు. రాకుమారులు గడచిన యుద్ధములో సల్పినసేవ మరవజాల
ము. హైందవ సంస్థానాధీశ్వరులు సార్వభౌమమునకు గావించిన
సేవ అద్భుతమైనది. అందులకెంతో వారు ప్రశంసార్హులు.
యుద్ధమేపండుగగ జూతునీహైందవ రాజకుమారులు సార్వభౌ
ముని యెడలను రాజభక్తి యెల్లప్పుడు జూపిసాంప్రదాయము
నకు లోటురాకుండ నడచెదరు. మరణమైన వంగీకరించెడు మా
నధనులయు వీర్రాగేసరుల తునుసంబుత్తులను మీరు మరి
యొక దారిని బోజాలరు.

అధీనందింపు

బహుమతులు దీసికొనినవారి నందని నేనభినందించు
చున్నాను. బహుమతులు సంపాది పజాలనివారు నిరాశులు
గాగుండరు. అధిక పశిత్రమ చేయగలకై గలవారే మేధావం
తులని నిర్వచింపబడినది. ఈనిర్వచనము సఃకౌండియైనను గాక
పోయినను అధిక శక్తిక్రమచే జీవితమునందలి బెక్కు బహుమాన
ములను సంపాదించవచ్చును. కానప్రయత్నమునకు జాలినది
వేరులేదు. కాబట్టి మీరు ప్రయత్నింపుడు. ముందు మీరుకు
బహుమతులందగలరు.

కాబోవురాజులు

నాయెదుట మోసిన యెన్నవారిలో బెక్కుండ్రు
కాబోవు రాజులై బెక్కుండ్రు శ్రేయస్సునకు బాధ్యులగుదురు.
పరిపాలన భారము మీ దీసికొనవలయున్నది. కాని వీరల
కొక హెచ్చరిక నిచ్చెదను. హక్కులుగల వారికి బాధ్యతయు
గలదని గుర్తించ గోతుచున్నాను. కాన పరిపాలన భారమును
ఒప్పుగింతునప్పుడు తాముతమ కుటుంబమునకు గాని, తరు వర్త
మునకు గాని, తమరాజ్యపరిపాలనచే న్యూనత రాజేదనియు
తమ అధీనమందుగల యెల్లప్రజలను తమకై గౌరవించెననియు
విశ్వాసముతో పరిపాలన భారమును త్యజించవలయును.
(ఆ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి దర్శనము

రాజకోట, నవంబరు 25:— కాన్పూటు హాటునందు
జరుపబడిన దర్శన సమయమున రీడింగు ప్రభువుగారు ప్రసం
గించిరి. రీడింగు ప్రభువుగారి గౌరవార్థము నొక గొప్పవిందు
చేయబడినది. జానాగర్ సంస్థానమునకు రాజప్రతినిధి బో
యెడు.

రాజప్రతినిధి అగమనము

మహారాజులు సందర్శింప వచ్చుట
రాజప్రతినిధికివీరము రైపురము, నవంబరు 25:—రీ
డింగుదండవతులు రాజకోటకు విచ్చేసిరి. భవనగరము, సంగద్రా,
పోరుబందరు, మోర్వీ, గొందాలు, వంకనీరు, పలిటానా,
భ్రోలు, లిమిడి, వద్దాను మహారాజులు రాజప్రతినిధిని సం
దర్శించిరి. మామూలు ప్రకారము రాజులందరను రాజప్రతి
నిధి తిరిగి సందర్శించెను. (ఆ. ప్రె.)

బెల్లాంకాంగ్రెసు మహాసభ

అధ్యక్షత వహించుటకు మహాత్ముడంగీకరించెను

వంగరాష్ట్ర కఠినశాసనములు

28 మందికి యింటరను మెంటు విధింపబడెను

బెల్లాంకాంగ్రెసు మహాసభ

మహాత్ముడే అధ్యక్షత వహించును

డిశంబరు నెల 26 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కాంగ్రెసు మహాసభ బెల్లాంకలో ప్రారంభమగును. 28 వ దీతే వరకును జరుగగలదు.

విషయనిర్ణయసభ

డిశంబరు నెల 28 వ తేదీ ఉదయమునను మధ్యాహ్నమునను 24 వ తేదీ ఉదయమునను, విషయనిర్ణయసభ బెల్లాంకలో జరుగును

అధ్యక్షత

కాంగ్రెసు మహాసభకును ఆకాశలలోనే బెల్లాంకలో జరుగగల గోరక్షణసభకును అధ్యక్షత వహించుటకు మహాత్ముడంగీకరించెను.

ఖిలాఫతు మహాసభ

డిశంబరు నెల 25 వ తేదీని బెల్లాంకలో ఖిలాఫతు మహాసభ జరుగును. (అ॥ మె॥)

కాంగ్రెసులో చేరుట

క్రియతులు నరసింహారాజు (ఎం. ఎల్. సి.) కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి (ఎం. ఎల్. సి.), రంగనాథం మొదల్యారు (ఎం.ఎల్.సి) గార్లు కాంగ్రెసులో చేరిన తెలిసినది. అకాలీసమన్యను గురించి విచారణచేసి వివాదములు రామలింగారెడ్డి గారి తరఫున నీ విషయమును గూడ తెలిసినది. 24 వ తేదీని బొంబాయి నుండి జన్మింపబడిన విలేఖరి వ్రాసెను.

వంగరాష్ట్ర నిర్బంధ శాసనములు

రైలుబండ్లను పడవోయి టకు ప్రయత్నము

తూర్పు బెంగాలు రైల్వేలో రైలుబండ్లను పడవోయి టకు మరెండు ప్రయత్నములు జరిగింది. ఇంతవరకు ముత్తము మామవారములలో నైదు ప్రయత్నములు జరిగెను. తెలియనీయ ప్రమాదము కలిగించుటకు ఉద్దేశము గల కుట్ర ఒకటి కలదని విచారణవలన రూఢిగా తెలిసినది గాని అరాజక వర్తము వారే యాదార్శవ్యమునకు గూడ గడంగిరని తెలుపుటకు తగిన నిదర్శనము లింకను దొరక లేదని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

నిర్బంధ శాసనముల క్రింద ఉత్తరువులు

“నిర్బంధ శాసనముల క్రింద వంగరాష్ట్రమున కలకత్తా నగరమునను యితర పోట్లకు చెరసాలలలో నుంచబడిన వారిలో 28 మంది విషయమును ఉత్తరువులు చేయబడెను. వారిని ఆయా ప్రదేశములందు యింటరను చేయుటకు నిశ్చయింపబడెను గాన వారిని చెరసాలలలో నుండి విడిచి వారే గ్రామమున నిజసింపనట్లు నిర్ణయింపబడెనో అగ్రామము ఏ పోలిసు స్టేషను యిలాకాలో నన్నతో ఆస్టేషనుకు చెల్లి అచట పోలిసు ఉద్యోగికి తమ రాకను తెలియచేయవలెను. పోలిసు నూపర్సంటు వారి కొక బసను ఏర్పాటు చేయును. వారాబసలలోనే యుండవలె నుగాని అనుమతి లేకుండా ఎవరితోను మాటలాడగూడదు బసలను వదిలి రాగూడదు” అని ఉత్తరువు చేయబడెను.

సుభాషచంద్ర బోసుగారు

కలకత్తా హైకోర్టులో మానసవృత్తు దావాలు నవంబరు, 18 వ తేదీని వెలువడిన కలకత్తా యింగ్లీషు న్యూస్ పేపర్ లో ప్రధానమంత్రి భారతదేశము అనుకీర్తిక క్రింద వ్రాయ

బహిష్కరణ ప్రధాన వ్యాసము నవంబరు 12 వ తేదీన వెలువడిన యిండియా కాలెక్టు ప్రతికలోను మానసవృత్తములకు వ్రాతలు వ్రాయబడెను. ఆ వ్రాతల కట్టి ఆధారమునకు లేదు. ఆవిషయములు సత్యములు కావు. అవి నిజమా కాకాని కొంచమైన విచారణచేయకుండా ద్వేషబుద్ధితో వానిని ప్రకటించిరి. వానియగు సుభాషచంద్రబోసుగారు విప్లవకార్యములను చేయుచున్నారనియును ఘోషకృత్యములను చేయువారితో ఆయనకు సంబంధము కలదనియును ఆ వ్యాసములలో వ్రాయబడెను. వానికి ఏ విప్లవకార్యముతోను ఎట్టి సంబంధమును లేదు. ఘోర కృత్యములను చేయువారితో నెవరితోడను ఎట్టి వ్యతిరేకమును లేదు. వానిని అక్రమముగా 1818 మానసిగ్యు లేవన క్రింద అరెస్టుచేసి చెరసాలలో నుంచిరి. అక్రమము ఈస్వాతంత్ర్య నిరోధమును మరి కొంతకాలమువరకును సాగించుటకే యీ ప్రతిక లిట్టి వ్రాతలకు వ్రాసెనని వాదితలచుచున్నాడు. ఈ కారణములవలన ప్రతివాడులవలన ఆర్థిక మొత్తములను నష్టపరిచుకొనుగా యిప్పింపవలెనని వాది కొరుచున్నాడు. గాన ఇంగ్లీషుమున ప్రతికవలన 50 వేలను పొరల్లు ప్రతికవలన 50 వేలను నష్టపరిచార మిప్పించవలెనని కొరుచు బోసుగారి పక్షమున సోలిసిటరులు దళునేను కంపెనీకి చేసిన అటార్నీనుసీల నేనుగాను 24 వ తేదీని రెండు వావాలు వేరు వేరుగా దాఖలు చేసెను. దావాలు అంగీకరింపబడెను. వ్రాతములను దాఖలు చేయవలెనని ఉత్తరువు చేసిరి. (అ. మె.)

అనిలాభరణరాయుగారు

మాడవ రిగ్యులేషను క్రింద అరెస్టు చేయబడిన అనిలాభరణ రాయుగారిని కలకత్తా నుండి వంగరాష్ట్రమునందలి బరహంబూరు చెరసాలకు మార్చిరి. (అ. మె.)

పత్రికాభిప్రాయములు

పయనీసు (అలహాబాదు)

“బొంబాయి సభలో నిజముగా కలిగిన యొక మత్యము చాల కొద్దియేయైనను ఆదంబముమాత్ర మత్యధిముగా నున్నది. స్వరాజ్య మితవాదపక్షములకును జాతీయమహమ్మదీయ పక్షములకును విభేదములు చాల ప్రబలముగా నుండుటచే మైకి డాబుగా ప్రసంగములు చేసినంతమాత్రమున నవి తొలగినవి కావు. ఈ ప్రగల్భములను నమ్మి మోసపోవువా రెవ్వరు నుండకు పట్టాటోపమువలన ప్రజలను మోసపుచ్చుటయే యిప్పుడు భారతదేశపు కాజీయములందుగల క్రొత్త శిక్షము.”

లిడరు అలహాబాదు

“జాతీయసమ్మేళనమును సమకూర్చు మార్గమున బొంబాయి సభ యొక ముఖ్యమగుచేషము. ఎట్టి నష్టముకైన నొప్పుకొని యొక మత్యమును కలిగించుటకు ప్రయత్నించుటవలననది చిర కాలముండుగాన అట్టి ఆశురయొక మత్యమునకు మితవాదులంగీకరింపలేదు.”

గురుద్వారముల చట్టము

సిక్కు ప్రతినిధులతో ఆలోచనము

పంజాబు శాసనసభలో గురుద్వారముల చట్టమును గూర్చి ప్రశ్న వేయబడినపుడు “దొరతనమువా కాభిప్రాయము వ్రాయించుటలేదు. అట్టియుద్దేశముగూడ వారికి లేదుగాని శాసన సంఘసభ్యులగు సిక్కులు లాహోరు డిప్టీ కమిషనరు ఎమర్సను గారిని కలిసికొనినచో ఆయనచేసిన కృషిని గూర్చి వారితో సంభాషించును” అని శాసన సభలో ప్రభుత్వసభ్యుడు జవాబుచెప్పెను. పిమ్మట సిక్కు సభ్యులు ఎమర్సనుగారితో సంభాషించిరి. అన్ని పక్షములకును ఆమోదకరమగురీతిని గురుద్వారముల చట్టమును చేయు విషయముగూడ చర్చింపదలచితిమని సిక్కు సభ్యులు ఎమర్సను గారి కెరిగించిరి. కాన ఆ రీతిగా సిక్కు సభ్యులతో చర్చించుటకు ఎమర్సను, డిప్టీ గార్లు కఠికార మియ్యబడెను. గురుద్వారముల చట్టమును శాసనసభలో ఒక ప్రజా ప్రతినిధి ఉపపాదించుటకు బిల్లును వ్రాయును గూర్చి మాత్రమే చర్చ జరుగునని పంజాబు దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. (అ. మె.)

సంయుక్త ఉత్కల శాస్త్రము

ఇచ్చాపురములో బహిరంగసభ

గంజాము డి ఫెన్స్ లీగు వారి ఏర్పాటు ప్రకారము శ్రీయుత కృష్ణల వెంకటరమణయ్య పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద 28 వ తేదీని బహిరంగసభ జరిగినది. ఉత్కల శులు, మహమ్మదీయులు, పంచములు, మున్నగు అన్ని సంఘముల వాడును నుమారు 1800 మంది సభకువచ్చిరి. (1) గంజాముండలమును ఉత్కల శాస్త్రమును చేర్చుటవలన మండలవాసులకు లాభ మేమియును కలుగదు. కాటకమువలనను, మతవిద్వేష విభేదములవలనను రాజకీయసంబంధముగను, యిదివరకే కత్తు లేర్పడియున్నది. ఈసమ్మేళనమువలన ఆంధ్రులకును ఓడ్రులకును మైత్రిచెట్టు గూడ తలుస్తోందియును. 2, ఫిలిఫు, డిప్టీ కమిషనరువారి విచారణ కేవలము ఓడ్రుల కేపాక్షికముగా నున్నది. గంజాముండలమున ఆంధ్రులే హెచ్చుగా నున్నారు. కాన యీ విచారణ వలన నిజము తెలియదు. సమగ్రముగా విచారణ చేయుటకు దొరతనమువారు తొందరపడి నిర్ణయింపగూడదు. (3) ఉత్కల శులు, పంచములు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు మున్నగు వారందరను యీ సమ్మేళనము నెడిరించి మండల రక్షణ సంఘమువారికి ధనజననమాయ మొనరింపవలెను”. అను తీర్మానము లామోక్షింపబడెను.

24 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఫిలిఫు, డిప్టీ గార్లు వచ్చిరి. నురంగి యువరాజుగారి నాయకత్వము క్రింద ఉత్కల శులు వారికి స్వాగతమిచ్చిరి. ప్రతికూలపక్షమువారుగూడ ఊరేగింపును జరిపిరి. అధికావేశము కలిగినది. వెనుకటి సమరసభావ మంతరించినది సాంఘిక కత్తు లేర్పడినది. రెండు కక్షలవారును ఎగతాళికిని దూషణలకును అపహసించుటకును గడంగిరి సమ్మేళనమునకు ప్రతిపూలడగు శ్రీమాన్ బృందావన పండాగారి యింటి కేసుటకు ఓడ్రయువకులు ప్రయత్నించిరి. ఆయనపక్షము ప్రజలకు చాల అగ్రహము కలిగినది. చాల గలభా జరుగునట్లు కనబడెనుగాని జరుగలేదు. ఇట్టిస్థితి కలిగినందుకు చాలమంది విచారించుచున్నారు” అని పుల్లెల శ్యామసుందరరావుగారు యిచ్చాపురమునుండి తరిలివార్త నంపిరి.

తిరుత్తని

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆరోగ్యవారము

నవంబరు 25. — రాగల 1925 జనవరి మాసమున ప్రారంభించి దేశమంతటను జరుపకుండు ఆరోగ్యవారి ప్రదర్శనోత్సవముల నీయూరియందును జరుప సేర్పాటు గావించుటకై 24.11.24 వ తారీఖు సాయంత్రం మైగుంటలకు ఈయూరిలోని నీడింగ్ రూం హాలులో నొకసభ జరుపబడినది నాటి సభకు చిత్తూరిజిల్లా ఆరోగ్యశాఖాధికారులు (హెల్త్ ఆఫీసరు) శ్రీయుత యన్. కొలప్పపిళ్ల బి. ఎ, ఎల్. ఎస్. ఎస్. గాడను యూని యన్ బోర్డు అధ్యక్షులును, పురప్రముఖులలో కొందరును, ముగ్గుందరు ప్రభుత్వోద్యోగులును, పాతకాలల యుపాధ్యాయులును సభ నలంకరించియుండిరి. నాటి సభ క్రాసనాథిపత్యము నీయూరి సజ్జమాబస్త్రీలువారగు శ్రీయుత వి. యకొ. రఘునాథరావు, బి. ఏ. గారు వహించి కార్యక్రమమును నడిపిరి. ఆరోగ్యవాసతోత్సవములు 1925 జనవరి 25 తారీఖునుండి జరుపవలసినట్లును అందులకు కొన్ని మార్గములను సూచించుచు, కార్యనిర్వాహకవర్గ మొకటి యేర్పాటు చేయుటలో సభ ముగింపుచేయబడినది.

ఈయూరి జరుగు ఆరోగ్యవాసతోత్సవములకు చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డువారు 25 రూపాయలకు విరాళ మిచ్చినట్లును యూనియన్ బోర్డువారును కొంతధనము విరాళముగ నిచ్చినట్లును తెలియుచున్నది ఈయూరియందు మాత్రమే గాక, నీతాలూకాలోని, తిరువాలంగాడు, కనకమ్మనాట్రం, రామకృష్ణరాజుపేట, వెడియంగాడు, పల్లిపట్టు మున్నగు ముఖ్య గ్రామాదులలోను ఆరోగ్యవాసతోత్సవములు జరుపులాగున నాటిసభ యందు ప్రకటించబడెను.

సభ కలెక్టరు

చంద్రగిరి సభ కలెక్టరు బోల్టను వి. సి. ఎస్. గారు 24.11.24 సాయంత్రం ఈయూరు వచ్చిరి. వారముకొజు నీయూరి సే యుండి ప్రభుత్వ కార్యాలయము లన్నిటిని తనిఖీ చేయుచు రియన్ వెలియుచున్నది.

భారత దేశమునందు వైద్యసహాయము

డా॥ లక్ష్మీనతిగారి ఉపన్యాసము

నిన్నటి తరువాయి

డా॥ అనంబ లక్ష్మీనతిగారు బెంగళూరులో 25 వ తేదీన వైద్యశాస్త్రమునుగూర్చి బసంగిన ఉపన్యాసము మొదటి భాగము నిన్నను ప్రచురింపబడినది. దాని తరువాయి యీ దిగున పొందుపరచుచున్నాము:—

సనాతనహిందూదేశమునందు

వైద్యసహాయమున కగు న్యయము

మదరాసు శాస్త్రీయనందు వైద్యవృత్తియందున్నవారి సంఖ్య 40000. ఇందుమీఁదల ఇంగ్లండులో నున్నంతమంది గలరు. వారిలో రిజిస్టరు కానివారిసంఖ్యయే యధికము. ఈదేశమునందు వేరొక ప్రత్యేకవిషయమేమన అన్యవృత్తులయందుండి వైద్యమును అవనత్ర రాబడిగా జూచుకొను వారిసంఖ్య అత్యధికము. ఇట్లు బుద్ధిపూర్వకముగా జేయుచుండురు. వైద్యులు తాముచేయుచిత్తవృత్తి ధనము గైకొనరాదని వాశాస్త్రములు విధించుచున్నది.

రాజపోషణ

పూర్వకాలము వైద్యులకు రాజపోషణ యుండెడిది గావున వారికి ధనాశేషతేక ప్రజాసేవయే ముఖ్యముగ గణించెడివారు. ఇప్పుడు రాజకీయకారణములచే నట్టి పోషణ లోలగించ బడినది. మలకారు సంగరాష్ట్రములందు వైద్యవృత్తి యందున్నవారు ప్రత్యేకము తెగగా నేర్పడి యిప్పటికిని తమ పూర్వసాంప్రదాయమును వీడలేదు. ప్రతిగ్రామమునందు కనీసము ఒక్కడైన వైద్యుడు ఉండెడినాడు.

ఇండియాలో వైద్యవృత్తి నవలించెడివారు రెండు తెగలు:— 1. కేవల మాన్యత్వేనే యువలించిచి యెక్కువ పాండిత్యము సంపాదించి పండితు లనిపించుకొనువారు. 2. వేరొక వృత్తియందుండి సంఘమునకు బహు గాకుండగ అన్య దాయమును సంపాదించుకొనుచు ప్రజాసేవ జేసెడివారును. ఇకముందుగూడ ఇట్లు రెండురకములుగా వైద్యులను తయారు జేయుట మంచిది. పండితులవారు పట్నములలోనుండి వృద్ధ ప్రచారముజేయుచు ఉపాశ్వాయులుగా నుండవచ్చును. రెండవ రకమువారు మారుమూల గ్రామములలోను పట్టెలలో నివసించుచు అనలవృత్తుల జూచుకొనుచు, తీరిక సమయములందు చికిత్స జేయుచుండురు. వారు కేవల మాన్యత్వముచే యన్నచో తగిన పని యుండక పోవును. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు గ్రామాంతరములందు వైద్య సహాయమునకై శిక్షణ పొందిన వైద్యుల బంపనున్నారు. వారికి తగినపని యుండక ఖర్చులైన టిట్టకుండుచేమో యని భయముగచున్నది.

వైద్యవిద్యావ్యాపకము

భారతదేశమునందు వైద్యవిద్య వ్యాపించుటకు పూర్వ మెట్టిపాతకాలలు లేవు. వైద్యమే యననేటి ఏశాస్త్రము కళయు గూడ పౌరకాలలద్వారా వ్యాపింపలేదు. కొందరు శాస్త్రజ్ఞుల నాదర్శనీయులుగా గొని వారిపక్షశాస్త్రము నేర్చుకొను బడై విద్యార్థులు చేసెదరు. గురువువద్ద నేర్చుకొనగల్గిన దంతయు నేర్చుకొని. ఇంక సభికుము నేర్చుకొనుటకై వేరొక వైద్యునివద్దకుబోవును. ఈరీతిగా తా నొకగొప్పపండితుడై వృత్తి నవలంబించినపిదప తానొక యింకకొందరికి నేర్పెను. ఈరీతిగనే గొప్పగొప్ప పండితులు తయారయిరి.

నేత పరి శస్త్రపాతకాల లేమియు లేకుండనను విశాపి యనురాముగ గట్టుకొనుటకు ప్రఖ్యాతిగాంచిన డక్కాచుస్తి ను 2 లు ఇండియా నుండి ఎగు మతి యగును 0 0 డి వి. ఇంజనీరింగు కళాశాల యేదియు లేకున్నను దాచుస్తిను యోధుని కలకురవాలము జేయుటకు ఇండియానుండియే ఉక్కుపోయెడిది చిత్రకళాపాత కాలలేమియు లేకుండగనే అనేకరకముల రంగులు తయారయ్యెడిది. దక్షిణదేశముందు అద్భుతమైన దేవాలయములు నిర్మింపబడినవి. అట్లే హిందూసంఘసాంప్రదాయముల ప్రకారము వైద్యశాస్త్రవిజ్ఞానముగూడ వివిధ వ్యాపించెను. చరకాచార్యులవాటికి అర్యురను సుశ్రుత గారి వద్ద వీడ్చురు మాత్రమే శిష్యులుండిరి

శిష్యులు ఒక గ్రంథముతరువాత వేరొకటి విమర్శవృత్తితో నుతిచి కంఠస్థ జేయు చుండుండెడివారు ఇప్పటి విశ్వవి

ద్యాలయములలోని విద్యార్థు లెవ్వరుగూడ నట్లు చేయజాలరు. రెండవపద్ధతి విశ్వాభ్యాసముగూడ నుండెడిది. అది ప్రస్తుత పాతకాలల విధానమున ఒక్క ఉపాభ్యాసముని నట్లనే అనేకమంది శిష్యులు మూగి పాఠముల నేర్చుకొనెడి సాధనము. బికోపాదేశమునం దుండునట్టి వైద్యసహాయము మనదేశమునందుగూడ నుండవలెనన్నను మారు తెలియమంది ప్రజల ఒక వైద్యుడుచొప్పున మనరాష్ట్రమునందు 4000 మంది వైద్యులు కావలెను

చెన్నరాష్ట్రమునందు ప్రభుత్వమువారు రెండు కాలేజీలను నాలుగయినట్లుగా నిర్మించిరి. వీటియందు సాలూనకు 300 మంది వైద్య వృత్తి నభ్యసించు వదగిన వారు తయారగుదురు. నూతనముగా మదరాసులో భారత వైద్యపాఠశాలను స్థాపించి రి. డి. ని. లో సాలూనకు 100 మంది త. య. మ. గా వచ్చును. ఆ పుట్టి కిని కావలసినంతమంది యుండరు. కావున ఒక్కపాఠశాలవద్దనే ఆ దక్షవృత్తినిగల ప్రత్యేకముగా గురువులవద్ద న్యయముగానేర్చుకొని వైద్యులుగా కొందరు తయారగుటకుగూడ అనంత వియవలెను. జర్మనదేశీయులు మనదేశపూర్వపద్ధతుల నవలంబించుచున్నాడు మనముగూడ మరల నాపద్ధతిని చేకొనవలెను కాళ్యతముగా మనపరిపాతులగు అంగ్లేయుల పద్ధతులనే కని నెట్టుకొని కూర్చుండ నవసరము లేదు.

ముగింపు

ఈ మైసూరురాజ్యమునందు విశేషయతస్వలాభాపేక్షతో గూడియుండు ప్రతిపూనితోధము లేమియు నుండివుగావున ఇచ్చటివారు ప్రాకృత్తుమిధానముల రెంటిని సంజౌగపరచి వైద్యసహాయాభివృద్ధికి శాగుగపాలుబడవచ్చును. ఇచ్చట మహారాజాగారి పోషణవలన ఎట్టిప్రయత్నములైన కొనసాగవచ్చును. పాశ్చాత్యపద్ధతి నవలంబించు వైద్యులు భారతభూమి కలవడియుండు శిరబాద్యములకు ముదు కనుగొనజాలకుని గుర్రరింగిరి. అట్టివానియందు వారికితోడ్పడి వారికే ప్రయోజనమిచ్చె ఖరీదు మనమునేర్చుకొని ఉభయరీతుల ప్రజాసేవకు పూర్తిగా గడంగవలెను.

చిక్కివ్యాధులకు కుదురని వ్యాధులకు చక్కమైన నివారణ

మ॥రా॥ గా॥ శ్రీ సంజీతస్వామి శ్రీనివాస య్యంగారు అనగల్ 72 ఆర్మీయన్ మద్రాసు.

ఆర్యా, గడచిన 6 మాసములనుండి విడువక తీరని మలేరియా జ్వరముచే బాధపడుచుండి, చిక్కిపోవుచుండిన నాబాలునికి మీరు కలుగజేసిన అద్భుత గుణములకు నేను మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను.

కుష్ఠము, మొండివ్రణములు మొదలగు చర్మ వ్యాధులు, యివిగాక తీరనివ్యాధులు మీచే అద్భుతముగా బాగుచేయబడుటను న్యయముగా చూచి యే నేను నా బాలుని మీ వద్దకు చికిత్సకై పిలుచు కొనివచ్చుటకు ముఖ్య కారణము. శస్త్రచికిత్స చేయవలసిన వ్యాధులనుకూడ మీరు బొషధసేవచే కుదిర్చితిరి. మీరు పక్షవాతమును కుదుర్చుటను నేను న్యయముగా చూచితిని. అందరిచే ఒకపద్ధతి చికిత్సకు మరియొకపద్ధతి చికిత్సకు పోటీగల ప్రస్తుత కాలమందుగూడ మీ బొషధము మంచి పేరు తెచ్చునను ధైర్యము నాకు గలిగినది. భగవంతుడు మీకు దీర్ఘాయువునొసంగి మీరుచేయుచున్న సర్వ పకారము మరింతవృద్ధి పొందవలెనని నాప్రార్థన.

టి. ఆర్. రాఘవేంద్రరావు బి. ఎ. బి. ఎల్. హైకోర్టుకేసు ముక్తాగ్ కేటెడర్ పోస్టు.

ప్రకటన నం (12) వారి సలహాకట్టుము రుప్ 15-0-0

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ సెనేటు మహజరు

ముఖ్యమైన తీర్మానములు

విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులు సైనికశిక్ష నొందవలయునని తీర్మానము ప్రతిపాదించబడును

మదరాసు, నవంబరు 26:— సెనేటుసభ్యులచే ఉదిత కాలమందు నీనుబడిన తీర్మానములను విచారించుటకు త్వరితముగా సెనేటుసభను సమావేశము చేయవలసి కోరుచు 32 సెనేటు సభ్యులు ఒకవిజ్ఞప్తిని (Requisition) బంపిరని ధౌర్ణియును న్నిది. సువత్సరమునకు మాడునాచులైనను సెనేటుసభ సమావేశము గవలయునని నొకతీర్మానము గోరుచున్నది. సిండికేటు అకడెమిక్స్ కాంసిలు, అసిలియేటెడ్డు కాలేజీల కాంసిలు, తదితర సంస్థల ప్రాసీడింగు సెనేటుమెంబర్లుకు బంపవలయునని మరియొక తీర్మానము ప్రతిపాదించబడును. ఉపన్యాసకునిగాని పండితశిష్యులుగాని యేర్పరుచుటకు పూర్వము సెనేటు ఆమోదము నొందవలయుననియు, ఉపన్యసించు విషయములు ఎల్లప్పుడు ముందుగానిర్ధారణ గవలయుననియు మాడవతీర్మానము ప్రతిపాదించబడును. బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమునందు డాక్టరు పరంజిపాయిగారిచే ప్రతిపాదించబడిన రీతిని మదరాసు విశ్వవిద్యాలయవిద్యార్థులు నిర్బంధ సైనికవిద్య నొందవలయునని గూడ నొకతీర్మానము ప్రతిపాదించుట నని తేలియున్నది. (ఆ. ప్రె.)

కావలి (స్వకీయవిలేఖరి)

ధన్యంతరీ జనులకి

నవంబరు 25:— కావలి పతనమందీరమున, నిన్నటిదినము శ్రీ ధన్యంతరీజనులకి జరుపబడెను. ఈ గ్రామములో నొక ధర్మత్రయశ్రద్ధ బౌద్ధభాలయము స్థాపింప నిశ్చయించి ర్వరంలో వారి అభిష్టము నెరవేరు క!

వర్షము

ప్రస్తుతము చెరువులు బాగుగా నిండియున్నవి మొట్టి కారకు నీను చాలను. పైర్లు బాగుగాఉన్నవి విమృశ్యులగు మాత్రము యథాప్రకారముగానే యున్నవి.

ఉద్యోగములు

అటవీశాఖ రేంజరుగా నుండు శ్రీయంత టి. శరవశి పిళ్లగారిని యీ గ్రామమునుండి మార్చి. వారి గౌరవాదు ఒక అల్పహారపుచిందు గావింపబడెను. వారు చాల మంచిగా ను దయగాను నుండిరి. రైతుజనులకు చాల అంకులముగ నుండిరి.

మైసూరులు

ఫుమారు 50 చుండి విద్యార్థులు ఆక్షేపణయమైవోట్ల భోజనము కాపుగము చేయుచు నున్నారు. విద్యార్థులలో ఆంగ్లము, అలవాలు చాల అసంతృప్తికరముగా నున్నవి. సరియైన వసతిగృహము ఏర్పాటుజేసినగాని యీ దుర్భిమానము. జిల్లాబోర్డువారు ఈవిషయమై ఆలోచన చేయుదురని తలచుచున్నాము.

రైలుస్టేషన్

నిలువ నీకలేక యున్న స్టేషన్లు పెంచుటకు రైలు అధికారిగకు ఇంకను తోచలేదు. ఎన్నిమార్లు మనవిచేసినను ద్రవ్యములేదందురు. ద్రవ్యముండుటెపుడో పెంచుటకుటెపుడో తెలియకున్నది.

ప్రత్యేకసంఘసభ్యుని పర్యటనము

ధిల్లీ, నవంబరు 25:— రైల్వేసంఘసభ్యు డగు వి. ఎ. హేడోగారు దక్షిణయిండియా యినుపదారిని తనిఖీచేయుటకు ధిల్లీనుండి వచ్చుచున్నారు. ధిల్లీలో డిశంబరు 5 వతారీఖున బయలుదేరి షదరాసునకు 12 వ తారీఖునకు వచ్చెదరు 14 వ తారీఖున మదరాసు విజివి దక్షిణయిండియా యినుపదారి తనిఖీ చేసి 27 వ తారీఖునాటికి మదరాసు చేరెదరు. 27 వ నాయంత్రము బయలుదేరి 30 వ తేదీ నాటికి కలకత్తా చేరెదరు. కలకత్తానుండి జనవరి 5 వ తేదీ నాటికి ధిల్లీచేరెదరు.

నాగపురము విశ్వవిద్యాలయ భవన నిర్మాణనిధి సర్ విశ్వేశ్వరదాసుహారి ధూరి విరాళము

నాగపురము, నవంబరు 25:— నాగపురము విశ్వవిద్యాలయ భవననిర్మాణనిధికి రూ 25,000 లు ధూరిరాము సర్ విశ్వేశ్వరదాసుగారిచే సేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

నివేదికము | పచురింపబడుట

విచానావసరము

శిరోమణి గురు ద్వారా ప్రబంధక సంఘము 1920 నవంబరులో స్థాపింపబడినది. అయ్యది సీక్రెటు పంథాను జేచియున్నది. ఈ సంఘమునందు ముఖ్యునిగు ఖాల్సాదివారిని గభ్యులు కొందరుగలరు. వయ్యాడు ముఖ్యుని పలు కమిషనరు గద్దారు మోహనసింగు తరణ్ తరణ్, హర్నా న్నసింగు అతరీవల, ఖాల్సాదివారిని కార్యదర్శి, సర్దారు జో డుసింగు, సర్దారు జిజ్ఞులసింగు, కాప్తెను రామసింగువంటి వార లుగలరు. ఇందు కొందరు పంజాబు శాసనసభ్యులుగనో, భారత శాసనసభ సభ్యులుగనో యుండిరి. భారత శాసనసభ్యులు, సర్దారు మాన్ సింగును శాసనసభ్యులు యన్.దశొంధసింగు, కర్త సింగు గారలను యీ కమిటీయందు ముఖ్యముగు శిరోమణి సభ్యులుగ నుండిరి. ప్రభుత్వమువారు 1922 మార్చి 11 తేదీపుడు ప్రకటనము గావించి శిరోమణి గురుద్వార ప్రబంధక సంఘము సీక్రెటు పంథాను జేచియున్నదని గుర్తించి ఆమృతసరములతోని సర్దార్ జేవాలయముయొక్కయు, దానికి జేరియున్న మఠనాలు గు గురుద్వారములయొక్కయు తాళములను 1922 జనవరి 18 వతేదీ ఆదాయల యిచ్చివేసివేయల సాక్ష్యముగలదు. ప్రభుత్వ మువారు దెచ్చిన గురుద్వారచిట్లు శిరోమణిగురుద్వార ప్రబంధ క సంఘమున కిష్టములేకపోయెను. మహాంతులకు శి.గు. ప్ర. సంఘమునకును కొంతే గాదా వచ్చెను. అప్పుడు పంజాబు ప్ర భుత్వమువా రొచ్చిలు నిదలకొనవలసి వచ్చెను. ఈ గురుద్వార సంఘమున రి తెలపజేసిన సంస్కరణమును మహాంతులు చాల మంది ఒప్పుకొనిననుట సాక్ష్యముగలదు. అజ్ఞానతాలూకాలో అప్పు త స ర ము న ను 12 మైల్ల దూరమున యాపిచారణ కు సంబంధించిన గురుకాబాగు గలదు. అచ్చట రెండు గురుద్వారములు గలవు. ఒకటి శివ గురువు గురుతేజ భగవాన్

నిర్భంధముల పారంభము

ఈ క్రొత్త మార్గము నవలంబించుటకు ముందు జిల్లా మేజ
స్ట్రీటు ఉత్తరువులు గూడ వచ్చెను. వ్రాతపూర్వకముగ వచ్చిన
మోక్షాపకము లేదు గాని, మాజువాణిగ అన్ని విషయములను
మాటాడితిని." ఇకను చివర కాయన యిట్లు దెల్పెను. "నాకు
క్షాపకమున్నంతవరకు నెట్టెంబరు 15 వ లేదీకాబోలును నెనుక
టిమాదిరిగ ఆరెక్కితేయుట యిది ప్రారంభింపబడెను."

ముఖ్యవిచారణవిషయములు

ధంగము గల్గినపుడు నేరఫలము క్షీంచుట ధర్మమునందఱు భూమిస్వాధీనమువిషయమున గాని, అకాలీలకు గురుకాబాగుకట్టెలు గొట్టుకొనుటకుగల హక్కువిషయమునగాని తగాదా వచ్చినపుడు జేయుచలసినరీతిని క్రి.ప్రా. కోడ్డు 145, 147 సెక్షనుల క్రింద నేమియును మహంతు చర్య దీని కొనలేదని ముందుజ్ఞాపకముంచునవలయును. ప్రభుత్వమువారు ఆసాక్షులు క్రి.ప్రా.కోడ్డుXII అధ్యాయము ప్రకారము జప్తుచేసినయెడల చాల నులభముగ నుండెడిని. ఇంకను ముఖ్యమైన దేనుగా అకాలీలు అమృతవరమునుండి గురుకాబాగును పోరాదనిగాని, గురుకాబాగు భూమిలో కట్టెలు కొట్టరాదనిగాని క్రి.ప్రా. కోడ్డు 144 సెక్షనుక్రింద నెట్టి ఉత్తరువును జేసియుండలేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు రిట్టి అసాధారణచర్యను గడంపటకు, మహంతు నుండరదాను అస్తిహక్కులను రక్షించుటకు జేసిన అపూర్వకృత్య మేమాత్రమును యుక్తముగలేదు. ఇందు కాధారముగూడ నేమియును లేదు. చేయవలసినవియెడల మామూలుగ జేయున వింకను కొన్ని మార్గములు గలవు. అకాలీల నీవిధముగ నిర్బంధించిన విషయమై పుష్కలకొనిన సాక్ష్యమును జూడగా ఈ ఒక్కవిషయమునే ప్రభుత్వమువారు జతలను గురుకాబాగును పోసియునుండ దారిలో చెవరగొట్టుటగాని, కట్టెలు గొట్టనీయునుండ అటంకపగులుబగాని ధర్మముగ ఏమాత్రములేదని కమిటీవారి కభిప్రాయ మేర్పడినది. ఈ అకాలీ ఆందోళనమును రాజకీయకారణములమీద ఆంచివేయ అనుపవడినటుల మాకు దోచుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు చెప్పవచ్చుననుకూల ప్రత్యుత్తరము చాలునుగాని వారు జతలను చెవరగొట్టుటలో క్రి.ప్రా. కోడ్డు 127, 128 సెక్షనుల నిబంధనలప్రకార మట్లు చేసితిమనుచున్నార గాన యీ ఘోరఅసాధారణ విషయములను, నాగరక ప్రభుత్వమునకు దేనికైనను అవమానకరముగ నుండువానినిగూర్చి విచారించవలసియున్నది.

ప్రభుత్వమునం దెట్టిన్యాయము?

1922 సెప్టెంబరు 1 వ తేదీన పి. వుడ్డు కాలిన్సుగారి పేరుతో ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినదానిలో, పోలీసువారి నేకసారులు నిర్బంధములకు గడంగిరనియు, ఇట్లు చేయవలసినవచ్చినది ఆకాలిలు బుద్ధిపూర్వకముగ ఉద్దేశ్యముగలంగజేయుట యనియు, దెలుపుచు, ఆపరిస్థితులలో ప్రయోగించినబల సేమియును మితిమీరిపోలేదని తలంచుట కవసరములేదనుచున్నారు. 127, 128 సెక్షనుల ప్రకారము బలవంతముగ చెదరగొట్టుటకై ప్రశాశాంతిక భంగకరముగనుండుగుంపు విడుగురుగాని అంతకెక్కువమంది గాని న్యాయవిధముగ ప్రవర్తించువారుండవలయును. చాలమంది సాక్షులు సవిరళముగ సంగతులదెల్పి సహాయము జేసిరి. ఏదోజునగాని గురుకాబాగుదారిలోగాని, గురుకాబాగువద్దగానిశాంతిభంగము కల్గినని తలంచుట కట్టియవకాశములేనటుల సాక్ష్యమునందు దెలియుచున్నది. ముఖ్యమైనదియను మింకొకటి గలదు. 1922 ఆగస్టు 9 నుండి 24 వరకును పోలీసువారు ప్రాన్తికూపనులను ఆరెస్టులను ప్రారంభించినపుడు ఆకాలిలు వానిని తప్పించుకొని పోతుండ ఆరెస్టుకులంగీకరించిరి. అమృతనరం డెప్యూటీ కమిషనరు ప్రభుత్వమువారితో సంబంధించి సెప్టెంబరు 9వ తేదీనుండియు అమృతనరం అజ్ఘాలిగొడ్డుమీద గురుకాబాగును పోవుజతలను బలవంతముగ చెదరగొట్టుట నాపినను గురుకాబాగులోనే సెప్టెంబరు 14 నుండియు నిర్బంధవిధానము నాపినను ప్రభుత్వమువారు న్యాయరక్షణధర్మమునుగాని ప్రజలసాక్షుల రక్షించుటకు ఆరెస్టులు ప్రాసిక్యూషనులు జేయుటనుగాని విరమించలేదని మాత్రము ఒక ప్రభుత్వప్రకటనమునందు దెలుపబడినది. ఆకాలిజతలో ప్రతివారును ఏదోప్రతిజ్ఞ క్రికొనిరగూడ ప్రభుత్వమువారికి నాకు దెలుపుచున్నారు. ఈప్రతిజ్ఞయొట్టియు ద్వేషకరపరిస్థితులందైనను దౌర్జన్యరహితముగ నుండెదమని తప్ప మతమియు నాధునింతటిప్రావృత్తము గల్గినను జరలు అపొంసాడ

మదరాసు సాంఘిక సేవాసంఘము

12 వ సాంవత్సరిక సమావేశము

గోషన్ ప్రభువుగారి అధ్యక్షుకోపన్యాసము

నిన్నటిసాయంత్రము 5-30 గంటలకు భారత క్రైస్తవ యువజనసంఘ (వై. యమ్. సి. ఎ) భవనముందు మదరాసు గవర్నరుగారి గోషన్ ప్రభువుగారి అధ్యక్షతక్రింద మదరాసు సాంఘిక సేవాసంఘమువారి 12 వ సాంవత్సరిక సమావేశము జయప్రథముగ జరుపబడినది. సభకు పెక్కుండ్రు ప్రేక్షకులు విచ్చేసిరి. సభాభవన వలంకరించిన ప్రముఖులలో డా. ఆనెబి వెంటు, పానుగల్ల రాజాగారు, టి. వి. శేషగిరిఅయ్యారు, సర్ టి. సదాశివయ్యారు, డా. ఊస్మాన్ సాహెబ్, టి. వరదరాజులు నాయకులు, ఏ. పి. పాత్రో, న్యాయమూర్తి, వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు, పార్టీసెక్, డా. సి. నరేశముదలియారు, గోనుగుంట్ల సుబ్రహ్మణ్యముశ్రేష్ఠి, పల్లాగురుస్వామిశెట్టి, టి. నుం దరరావునాయకుగారులు పలువురు పురపాలకసంఘసభ్యులును గలరు. ప్రథమమున టి. వి. శేషగిరి అయ్యారుగారు గోషన్ ప్రభువుగారిని అధ్యక్షస్థానము స్వీకరించుటకు ఉపపాదించుచు, దారిద్ర్య పీడితకుల సౌకర్యములు, పరిశుద్ధతనము, విద్యాభివృద్ధి మొదలగు క్షేమకరమైన సమస్యలు చాల కష్టసాధ్యములని గవర్నరుగారికి ఇతరులకు మిన్నగ తెలియజాలదు. ఇతరవేళములకంటె భారతదేశమందీ సమస్యపరిష్కరణమున కెక్కుడు యావశ్యకత గలదు. ఈ సేవాసంఘముందు పనిచేయు సభ్యులము అత్యల్ప సంఖ్యాకులమై యున్నాము. గవర్నరుగారి సలహాతో పరిచయముగఁగజేసికొనవలయు నను ఉద్దేశముతోడనే ఈ సభకు వారి గ్రాసాధిపత్యము కఠింప చేయుచున్నాను. మా సంఘ సాంవత్సరికసభ్యులందు అధ్యక్షునిహించిన గవర్నరులలో పేరే ప్రథములు. సాంఘిక సేవకోద్యమములందు శ్రద్ధాభిమానములు క్షీణించుచున్నవి. గవర్నరుగారు ప్రముఖులందు ఈ యుద్యమముపట్ల నూతనోత్సాహమును పురికొల్పెదరని వేడుచున్నాను. నా రీతుకన్యమందు పాల్గొనుటచే ఇచ్చట సంఘమునకేగాక దేశమందలి నానాభాగములందును ఉద్యమవాస్తవీ తోడ్పడునని నమ్ముచున్నానని పల్కిరి.

భా. 11 ఉస్మాన్ సాహెబుగారు ఉపపాదన బలవత్ చినపిదప గవర్నరుగారు కరతాళధ్వనులనింప అధ్యక్షస్థానము నధిష్ఠించి ఏతత్కార్యనిర్వహణమునకు తమ సంతోషాతిశయమును చెల్లుచుచు, ఉద్యమముందు తమకుగల సానుభూతిని తెలుపుటకు, ఉద్యమమునందు పరిచయము గావించుకొనుటకును తాము విచ్చేసితిమని నుదించిరి.

పిదపరా. బి. టి. వరదరాజులు నాయకుగారు 1928-24 సం. ప్ర కార్యదర్శినివేదికను చదివిరి.

నివేదికయందలి ముఖ్యాంశములు

ఈసంఘము 1912 సం. న శర్వోత్కృష్ట ఆఫ్ ఇండియా సంఘముయొక్క సభ్యులైన వెంకటసుబ్బయ్య, రంగనాథమ్ నాయకుగార్లు సాయముచే కొందరు స్వార్థజీరిహితులైన యువకులచే స్థాపింపబడినది. ప్రథమము నల్లెటపాడ్ సతీమణిగా తీసంఘమున కధ్యక్షురాలుగనుండి పలువత్సరములకు మిక్కిలి నిపుణతతో తనవిధులను నిర్వహించెను. త్రాగుడు, వ్యాధులు, రుణము, అపరిశుద్ధతయను పితాచములను పారత్రోల పాటుబడెను. పతిత, కార్మికతగతులకు పగలు, రాత్రిపాఠశాలలను పాఠల సహాయార్థము సహకారసంఘములును, లాంతరు ఉపన్యాసములును, ప్రథమమున ఏర్పాటుచేయబడెను, రానురాను సంఘమభివృద్ధినించుచున్నెను. నల్లెటపాడ్ సతీమణిగారు తాము పేక్షనహించిన సాధనలయెడ శ్రద్ధవహించుటకునై భారతీయులకు యుద్యమకార్యనిర్వాహకమును ఏది లివేను నిశ్చయించినందున 1918 సం. లో శేషగిరి అయ్యారుగారిని అధ్యక్షునిగా నొకొనిరి. సంఘముక్రమముగ ఆభివృద్ధి నొంది 1920 సం. న సంఘమువారివేళమున 4 పగటిపూట పాఠశాలలు, 8 రాత్రిపాఠశాలలు, 5 సహకారసంఘములు పనిచేయుచుండెను. తిరిగి ఆసంవత్సరమునుంచి ధనలేమిచేతను, చందాలు వసూలు కాకపావుటచేతను తిడితర కారణములచే సంఘము క్షీణించుట కారంభించినది. ప్రస్తుతము 2 పగటిపాఠశాలలు 7 రాత్రిపాఠశాలలు మాత్రమే యున్నవి. విద్యార్థులసంఖ్యయు తగ్గినది. సహకార సమితులు రెండుసంఖ్యలందు దప్పమిగతవొట్ల తృప్తికరముగ లేవు. కార్యనిర్వాహకులు లేక పావుటయే ఇందుకుగల ముఖ్యకారణము. 2 గ్రంథాలయములు, పతన

మందిరములు ప్రస్తుతము సంఘమువారు నడుపుచున్నారు. కొన్ని సంవత్సరములు లేడి డాక్టరుగారొకరు ప్రభుత్వమువారి యనుమతిచే మాసంఘముతరపున చాల సేవయొనర్చి యుండిరి. ప్రస్తుత వైద్యకాదులు లేవు. అధికారులు మరిల నీవనిని ప్రారంభింపవలెనని కోరుచున్నాము. త్రాగుడు మొదలగు దుర్భాషనములు విసర్జించుటకు శల్లెలందు ఉపన్యాసము లాసంగబడుచున్నవి. సాంఘిక సేవకు శిక్షణ యొసంగబడుచున్నది. బాలభటోద్యమముందు ఈసంఘోద్దేశముల పాలనకు అవకాశము గలదు. వీరులు పునరుద్ధరింపబడవలె జాతినిర్వాణము జరుగజాలదు. కార్మిక కమిషనును పాడిసన్ గారున్ను, కార్మికేషనువారున్ను, అసల్యమున సహాయము గావించియుండిరి. కార్యదర్శియైన రా. బి. టి. వరదరాజులు నాయకుగారు, టి. నుందరరావుగారున్ను సంఘ శ్రేయమునకై కార్మికేషను నందు పతిత తరగతులకు నిర్బంధోచితవిద్య, గ్రంథీ ముగవారలకు పాఠశాలలు, మొదలగువానికొకరకై చేయు కృషి ఆపారము.

గారి పానుగల్ల రాజాగారు

“నివేదిక వాచరింపబడినది” నని ప్రతిపాదించుచు నల్లెటపాడ్ సతీమణిగారు వర్ణించుటలు అపరిశుభ్రత, జాడ్యము అను రెండును సంఘమున కుపద్రవకరములు. అవి తల్లిబిడ్డలవంటివి. తల్లిని నిర్మూలించిన శిశువు నశించుటకు సంతోషములేదు. అపరిశుభ్రపరిస్థితులనలననే రోగములు దప్పించును నివేదికయందు ప్రకటించినది విశేషాంశమేమియు లేకపోయిన ఉద్యమము నేటికిని సజీవమైయున్నందులకు సంతసించెదను. 1920 సం. నందు వివిధ ఉద్యమము వృద్ధిశోచెను. నేడు క్షీణదశయందున్నది. మదరాసు పురపర్యుల ఆదేశాపేషయే ఇందులకుగల కారణము. అట్టి ఆదేశజలము ఇకముందు చేకూరగలదని విశ్వసించెదను. ఈ సంఘము ఇతరసంఘములతోబాటు సేవచేయజాలక వెనుకబడి యున్నది. సర్వోత్కృష్ట ఆఫ్ ఇండియా, రామకృష్ణమిషన్ మొదలగు సంఘము లెంతయో సేవగావించుచున్నవి. పావుల సానుభూతి తోడ్పాటులేక యేసంఘముచే నడుపబడు పాఠశాలల సంఖ్య 1920 సం. నందుకంటె క్షీణించినది. ఈ సంఘము నకు పాడిసన్ గారు గావించిన మహోపకారమును, కార్మికేషనువారి రోసంగినచేయూత కెంతకును వారి నభినందించుచున్నాను. యావత్ తల్లిరును ఇట్టి సేవ సమితులను పాల్గొని సేవచేయుదురని విశ్వసించుచున్నాను.

న్యాయమూర్తి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు

ప్రతిపాదనను బలపరచుచు, నివేదికయందు ప్రకటనీయ మగు అభివృద్ధి లేనటుల చెల్లపబడినది. కాని అట్టి ఫలితముమదరాసుపాఠ వర్యులకు గల సానుభూతికి నిదర్శనమే గాని సంఘమువారిపై ప్రతిఫలము గజాలక, మొదటి రెండుసంవత్సరములందు గావించినట్టి పని మిక్కిలి జరుపబడలేదని నివేదన స్పష్టికరించుచున్నది.

‘పక్షిణిదేశము లారంభమారు’ లని వాడుకగలదు. మదరాసుపాఠ లివాడుకకు అవకాశమివ్వకుండుననమ్ముచున్నాను. సంఘమువారు తమ యథాశక్తికి విధి నిర్వహించినారు. శేషగిరి అయ్యరుగారు మదరాసునందు సాంఘిక సేవకోద్యమవాస్తవీకి గావించిన సహాయ మెల్లరకు తెల్లమైయున్నది. వారి సంఘమున కధ్యక్షులుగ నుండి చేసిన సేవ అత్యంతము. ఈయంశము నివేదికయందు లేకపోవుట కోపనీయము.

సాంఘిక సేవ విధిగ వీడకు అసహాయులకే యుద్దేశింపబడవలయుననియు అట్టి సేవయే చిరకాలము వర్ధిల్లవలెననియు ఒక యభిప్రాయము గానించుచున్నది. సహాయమును గాంక్షించు అన్ని తరగతులవారికిని చేయూత నొసంగ సంఘములై యుండవలెను. కావున అట్టి సంఘములు ప్రస్తుతమువారికి సదుపాయములు గలుగజేయుటయేగాక భావికాలముందు వారు జీవితాధారముల గల్గించుకొని సుఖజీవములై యుండునట్లు గరపవలెను. దానికి సమయము వచ్చునని తలంచెదను. శేవలబ్ధి జనులేగాక మధ్యమ తరగతికి శిక్షించి వారు సాంఘిక సేవయొక్క సహాయము వాంఛించుచున్నారు. వారి స్థితిగతులను గౌరవములను పోషించుకొనుటకై వారు లోనగు నిక్కట్లులపారముగ నున్నవి. ధనికులయెడ సీసంఘము గావించవలసిన విధులత్యంతముగ లేవా? దేహముందలి ఒక అవయవము శిథిలమైన శరీరము సురక్షితముగ నుండగలదా? శరీరము దొకానొక భాగము చెడియుండ అట్టి శరీరము నారోగ్యవంత మని చెప్పదగినా? కోటిశ్రమలగు శ్రమంతో లోకనధియుండ వేరొకదతి తిండిలేక చచ్చునట్టి దారిద్ర్య బాధితులుండునట్టి నాగరికత ప్రస్తుతకాలమందనర్హము. అట్టి జాడ్యమును పోద్రోలవలెను. సాంఘిక సేవ ఒక

పక్షమందు స్వార్థపరత్వమును, వేరొక పక్షమందు ఉన్మాదకరములగు సాంఘికోద్యమసిద్ధాంతములను Doctrines of Socialism పారద్రోలును. మనమెల్లమును సుఖపడగల బాధ్యతను గుర్తింపజేయుటయందు తోడ్పడగలదు. సాంఘిక సేవయొక్క నిజభావోత్సాహములు వ్యాప్తి గావించుటకు అత్యంతావశ్యకము. ఇచ్చట కొలదిమందని కార్యనిర్వాహకు లున్న జాలరు. ప్రతి జిల్లాయందున, పట్టణముందును ఇట్టి కార్యదీక్షాతత్పరు లుండవలెను. ఇట్టి యుద్యమములు సేవచేయుటయేగాక సంఘోద్దేశములను దేశమంతటను విస్తరింపజేసిననే వారిపని సంతృప్తమై సఫలతగాంచును. స్వాశ్వాత్మదేశమం దలజడి గలిగించుచున్న ప్రమాదములకు మనదేశము లోను గాతుండుటకునై ఈసంఘాధికారులు ఉద్యమవాస్తవీ గావించెదరని నమ్ముచున్నాను.

గోషన్ ప్రభువుగారు అధ్యక్షులు సభాకార్యక్రమము ముగించుచు నిట్లు పల్కిరి: నేటిసాయంత్రముమిచ్చటికి విచ్చేసి ఈ సంఘముకై నాకు గల సానుభూతిని చెల్లపగలిగినందులకు కత్యంతసంతోషము గలిగినది. దురదృష్టవశమున ఈ క్షణమువరకు ఈసంఘముయొక్క కార్యక్రమము నాకు తెలియకపోయినను ఇంగ్లండునందలి సాంఘిక సేవాసంఘాసభవమొకంత నాకుగలదు అచ్చటిసంఘములయొక్క ప్రతిభయు, విలువయు నే నెరుంగుదును. నిజమైనవిలువ కొన్ని సమయములందు గ్రహింపబడదు. ఇట్టి సంఘముల నెదుర్కొను ధనాభాసము మొదలగు క్లిష్టసమస్యలు గలవని నాకు తెలియును. ఇట్టి భార్య: సంస్థలకు సాధారణముగ రెండంశములందు ఇబ్బంది గలుగుచుండును. (1) చందాలు చాలస్వల్పముగ వసూలుగును. చందాలు స్వల్పసంఖ్యాకుల లాసంగదరు. (2) ఇట్టి కార్యములు నిరాదంబరములుగ జరుగుచు ప్రజలకెల్లరకు బహిరంగపరుపబడకుండుటచేపలువురిట్టి సంఘములు గలవనియే యెరుంగజాలకున్నారు.

భిన్నాశయములుగల వేర్వేరు ధార్మికోద్యమ సభలం దెచ్చటనైనను ఒకచో కార్యము నిర్వహించువారే ఎల్లెడల గానవించెదరు. అనిర్ణీతసంఖ్యాకులు మాత్రమే అంతట నుండురు. ఈ సంఘము తమ యుద్యమమును దేశమంతటను విస్తరింపజేయునని శిశ్యునించెదను. వార్షిక చందాలను సమహుర్బుటయే అన్నిటికంటెను కష్టసాధ్యము. కాని ఉత్కృష్టమగు సేవను సల్పున దిట్టిసంఘములై యొయున్నవి. ఈ సంఘము వివిధ వార్షిక చందాలను సమహుర్బ గలుగగలదని తలంచెదను. మరియొక విషయము: కార్యభారము పెరిగిచి పనిచేయువారలు ముఖ్యము. అట్టి కార్యోత్సాహులు తమ విధినిర్వహణమందు వెనుదీయరని నమ్ముచున్నాను. లండనులో ఇట్టి సంఘములు విరివిగ గలవు. చాల పాఠశాలలను వారు నడుపుచున్నారు. వాని వలన జనులకు ఆంతరంగిక తృప్తియు బాహ్యముగ ఆర్థిక సాంఘిక సమస్యోపశోమకమునకు తోడ్పడినవి. తోడిమానవులయెడదాక్షిణ్యవ్యభావమును, సానుభూతిని నెలకొల్పినవి. ఇచ్చట యువకులకార్యదీక్ష చేతను అట్టి అపారఫలితముల సీసంఘము సమహుర్బ గలుగునని నమ్ముచున్నాను.

ఈసేవ నైతిక, భౌతిక భాగములరెంటిని గలిగియున్నది. రెంటియొక్క సమ్యేళనమువలననే సంఘోద్దేశములు ఫలొన్ముఖము గజాలును. భౌతికపక్షమందు, పారిశుద్ధ్యము, విద్య, సహకారసంఘములు మొదలగునవివచ్చును. నైతికపక్షమందు జనులు విశుద్ధజీవనముగనుండుటకును, వారీయందు, భూతదయ, సహకారము మొదలగునవి జోధించి వారి సందకారమునుండి బయల్పరుపవలెను. సేవచేయువారికిని ఇందుచే మిగుల లాభము గలదు. వారు ఇతరులకు తామెనర్పవలసినవిధిని, బాధ్యతను గుర్తించి తమధర్మమును నెరవేర్చినవారయ్యెదరు. ప్రపంచముందెల్లలను అశాంతి, ఇక్కటులు ప్రబలియుండు నీసమయమున ఈ క్లిష్ట సమస్యలను పరిష్కరించుటకు మానవుడే అర్హుడని నాకుగట్టి నమ్ముగలదు. అట్టి బాధ్యతను గవించుటకు ఈసేవ తోడ్పడగలదు. మదరాసుయూజనులు తమసాయ మీ సంఘము సేవించుచున్నట్లుల గుర్తించి ఎల్లకును దీనికి తోడ్పడగలరు చున్నాను.

సర్. టి. సదాశివయ్యరుగారు అధ్యక్షులకు వందనము లర్పించినపిదప సభ మిక్కిలి యుత్సాహము చెలరేగ ముగింపబడెను.

ఏలూరులో డి. 22 శనివారమునాడు ము. పసుమర్తి రామయ్యగారు తమ మనమరాలు సో. దమయంతి వివాహసందర్భమున (పురుషోత్తంగారి కొమార్తె) ఘనము 1200 మంది అతిథులకు తమ యింటిపద్ధి అన్నదానము గావించిరి. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924-25 సం॥ నవంబరు నెల 26-వ తేది

బుధవారము

బెల్లం కాంగ్రెసునభి

బెల్లం కాంగ్రెసునభి కథ్యక్షత వహించుటకు గాంధీ మహాత్ము డంగీకరించెనని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. ఇంతవరకును, మహాత్ముని మానస మెంతయు ఊలాయమానముగ నుండెను. కాంగ్రెసునందలి ఇరుకటలకును సమాధానము గూర్చిన గాని, తాను ఆ ధి పత్యము వహించి ప్రయోజనములేదని మహాత్ము డంచెను. గాంధీ దాను ఒడంబడికను అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారికికరించుటచే, మహాత్ముని పని సులభమయ్యెను. గాంధీ-దాను ఒడంబడిక మూలమున మిగిలినపక్షములవారి నెల్లరును దగ్గరకు జేర్చుటకు వీలయ్యెను. కాంగ్రెసు కక్షలలో నై కమత్యములేనిది, ఇతరులను కాంగ్రెసులో తీర్చుట ప్రోత్సహించుట పొసగెను. సా మాన్యము గ నన్ని పక్షములకును నూతన పరిస్థితు లుత్పాదము గలిగించుచున్నను, అసహాయ కార్యక్రమమును విరమించుట బహిష్కారవాదలకు కొంతవర కాశాభంగము గలుగ జేసెననుటకుసందియ ములేదు. భారతవర్షముననేల నాగరిక ప్రపంచమునంతను నుత్పాత లూగించిన మహాద్యమమును విరమింపజేసెనచ్చుట, విచార దాయకము గాక మానదు. కాని, దేశపరిస్థితులను గుర్తించియే మహాత్ము డిట్టి కార్యము నకు బూనెను. దేశమున కక్షలును పితృదములును విస్తరించుచున్నవి. మహాత్ముని గొప్పతనమును కొనియాడెడివారలు సయితము, అతని మార్గము ననుసరించుటకు వెనుదగ్గుచున్నారు. హిందూ మహమ్మదీయ కలహము లొకవంకను, రాజకీయ కక్షలు వాగ్వాదము లింకొకవంకను, దేశమును చీకాకు పరచుచున్నవి.

ఇట్టిస్థితిలో శాసనోల్లంఘమునే గాక బహిష్కార కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు సయితము సాధ్య పడదని మహాత్మునకు దోచెను. కాంగ్రెసులో పలు పురు ధన్న మార్గముల ద్రొక్కుచుండ, మహాత్ముడు తన యభిప్రాయముల నితరులపై బలవంతముగ జొప్పించుట కంగీకరిండు. దేశసేవయం దారి లేనివారు పరిస్పరవిరుద్ధముగ బ్రవర్తించుట వలన, ఆధికారవర్గము చేసేకీన యవకాశము గైకొని నిర్బంధములను కొనసాగించుటకు ప్రారంభించుటచే, సంయోగమే సర్వార్థ సాధనమని మహాత్ముడు కనిపెట్టెను. హిందూమహమ్మదీయ సంయోగ ముతో బాటు, రాజకీయ కక్షల సంయోగము గూడ అత్యవసరమని గ్రహించెను. అట్టి సంయోగము కొరకు తన కత్యంత ప్రయత్నమున బహిష్కార కా ర్యక్రమమునుగూడ నిలిపివైచుట కంగీకరించెను. అసహాయోద్యమ జనకుడే, తన యుద్యమమును విడనాడుట, సంభావ్యము గాదని లోక

మెంచుట సహజమయినను, మహాత్ముని అపూర్వ త్యాగశక్తి యిట్టి యాలోచనలతో కాలము గడు పడు. ధన ప్రాణములతోబాటు అభిమాన త్యాగ మునుగూడ గావించుటకు వెరువడు. ఈవిషయమును గూర్చి డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్సు పత్రికలో నొకరు వ్రాయుచు "మహాత్ముడు దేశముకొరకునలిపిన నిష్కామ సేవామహిమనుగూర్చి తలపోసిన నెంతయోచింత గలుగకమానదు. మహాత్ముని దూరదృష్టియు, రాజనీతియు, భూతదయయు ఖండంతరములందున్నతము కొనియాడబడెను. అట్టి మహామహాడు, తన జన్మ భూమియు, ప్రేమానిలయము నగు దేశక్షేమము కొర కవనరమగునపుడు, స్వీయోద్యమమును విడనాడుటకు సంసిద్ధుడుగ నున్నాడు. మహాత్ముని మహిమ కిదియొక నిదర్శనము. మానవునికి కర్మ జేయుట కధికారముగలదు. ఫలము దై వాధీనమును సత్యమును మహాత్ముడు తనజీవితమునందు అద్భుత రీతిని కనుబటచుచున్నా"డని చెలిపెను.

మహాత్ముడు అసహాయధ్యమమును తనజీవితమునం దవలంబించుచునే యుండును. కాంగ్రెసు ఆజ్ఞ లేకున్నను, సంపూర్ణ విశ్వాసముగల వ్యక్తులు తనమార్గము ననుసరించుట తెట్టియాటంక ముండ వని, మహాత్ముడు హిత మొనగుచున్నాడు. విలుగుచో నిట్టివారు తమకాలమునంతను నూలువడుకుటకు వినియోగింప గోరుచున్నాడు. అట్టిదీక్షగలవారికి పట్టణములందుకన్నను పల్లెలలో నెక్కువ కృషిసలుప వీలుగలదు. నిర్మాణకార్యక్రమమును గ్రామములందు ఎక్కుడు శ్రద్ధతో కొనసాగించుట సుకరము. కార్యదక్షుల యవదేశములును, త్యాగశక్తియు ప్రజలలో సంఘీభావమును పురికొల్పి పునర్నిర్మాణమునకు ప్రోద్బలము గలిగింపక మానవు. కాని నూతనపరిస్థితులలో నిట్టిదీక్షను నిలుపుకొనుట సాధ్యమగునా యని సందియముగలుగవచ్చును. ఇరువురు ఆంధ్రప్రదేశ్ముఖులు స్వరాజ్యపక్షమున బ్రవేశించినటుల ప్రచురింపబడెను. అయినను అసహాయ ధర్మమునందు పూర్ణ విశ్వాసము గలవారు మహాత్మునివలెనే స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు నిలువబడద రనితలంపవచ్చును. మహాత్ము డందుచేతనే, అసహాయోద్యమము లేకున్నను అసహాయవలంబకు లుండురని సూచించియుండెను.

ఆకారణముచే మహాత్ముని సంకల్పము న కడ్డు గలిగింపక, వెనుకటివలె నికముందును అతని యాదేశములను కొనసాగించుట ఎల్లర ధర్మమగుచున్నది. మహాత్ము డిదివర కొకపక్షమునకు నాయకుడుగ నుండెను. నేడు అన్ని పక్షములవారును అతని నాయకత్వము నపేక్షించుచున్నారు. మహాత్ముడు తల పెట్టిన సంయోగప్రయత్నములు ఫలప్రద మగుచున్నవని, బహిష్కారము సయితము ఆంగీకరించుచున్నది. బెల్లం కాంగ్రెసునభితో సంయోగ విధానమును నిర్మింపకున్నను, అన్ని పక్షములవారును విచ్చేసి కాంగ్రెసును సేవించెదరని నమ్మవచ్చును. బాంబాయియందు మొలకెత్తిన ఐకమత్యము, బెల్లం కాంగ్రెసునభితో ప్రవర్తమానమగుట నిశ్చయము. విభేదములును కలహములును ప్రేమకును, సఖ్యమునకును తావిచ్చుచున్నవి. ఈతరుణమున అన్ని పక్షములును మనస్ఫుల్లము మరువవలయును. మరల కలహములకు తావిచ్చెడి వివాదములను కట్టి పెట్టవలయును. శాంతి సఖ్యములు హిందూదేశ

మున ప్రవర్ధిల్లునటుల మెలగవలయును. ఐకమత్యా వశ్యకతను, నిర్బంధప్రయోగము చక్కగ తేటపరచెను. ఇక నీగుణపాఠమును దేశము మరువకుండు గాక! గాంధీమహాత్ముడు గోరక్షణ సమావేశమున కధ్యక్షత వహించెదరని తెలియుచున్నది. అహింసయే జీవితాశయముగ గల మహాత్ముడే గోరక్షణ వశ్యకతను వివరింపగల సమర్థుడు. హిందూదేశమున గోవులేనిది, జీవనమే జరుగదు. పాడిపంటలకు రెంటికిని గోవే ఆధారము. అట్టి గోవులను వధించుట ఎంతయనర్థమో యూహింపవచ్చును. ఈవిషయము పోరాటములములమునమాత్రము పరిష్కారముగానేరదు. హృదయములు కరగునటుల జేయవలయును. ఇందుకు మహాత్ముడే తగినవాడు. మహాత్ముని విన్నపము నాలకించి, గోవధిను పూర్తిగ మానుకొనుట ఎల్లరకును శ్రేయ స్కరము. కాంగ్రెసు సభతో పాటు, వివిధపక్ష సమావేశములును బెల్లంలో జరుగనున్నవి. హిందూదేశముఖ్యులందరును బెల్లంనందు జేర నున్నారు. భారతమాత కాంగ్రెసు సభయందు నిండు తేజముతో మెలుంగు ననుటకు సందియములేదు. అట్టి మహాత్మందర్శనమును తిలకించుట కెవరికి కుతూహల ముండదు? బెల్లం తీర్థయాత్రాస్థానమయినది. అట్టి పవిత్రస్థలమున మహాత్ముని యధ్యక్షితక్రింద జరిగెడి కాంగ్రెసు మహాసభకు విజయము గలుగకుండునా?

గురుకాభాగు : కాంగ్రెసు పిఛారణసంఘము

గురుకాభాగునందు అకాలీలపట్ల జరుపబడిన ఘోరకృత్యములు, కొంతవరకు పత్రికలద్వారా బయల్పడెను. వినినీగూర్చి పిఛారించుటకు కాంగ్రెసు విచారణ సంఘమును నియమించి రెండు సంవత్సరములక్రింద కాలమయినను, ఇంతవరకు రిపోర్టు వెలువడకుండుట శోచనీయము. అసలు లేకున్న ఆలస్యముగ వెలువడుట యయినను మేలే గనుక, మా కవుడయినను రిపోర్టు సంపాదనందులకు కృతజ్ఞులము. రిపోర్టునందలి విషయములు జరిగి చాలకాలమయినను, వానిని మరువవలసిన యగత్య మింకను కలుగలేదు. పాలకుల హృదయ మింకను కరగలేదు. తీవ్ర నిర్బంధ ప్రయోగ మింకను విరమింపబడలేదు. హిందూదేశ చారిత్రమునందు, అకాలీలు స్వమతరక్షణకొరకు సలిపిన త్యాగములు నిరుపమానములగుటకు సందియములేదు. అహింసావ్రతి దీక్ష కఠిన పరిశోధనకు లోనయ్యెను. కారాగృహ నిర్బంధములకే గాక, అకాలీలు లాటీ దెబ్బలకుగూడ నోర్చుకొని, ప్రతికారము గావింపక ప్రపంచము నాశ్చర్యమున ముంపజేసిరి. సిక్కువీరులు సంగ్రామములందు తమ శౌర్యాతీత్యముల గనుపజూచి ఎట్టికీర్తి బడసిరో, అహింస నవలంబించు విషయమునగూడ సాటిలేని త్యాగధైర్యములను ఇంద్రియ నిగ్రహమును కనుబజూచిరి. కాంగ్రెసుసంఘము వారియెదుట నిచ్చిన సాత్వ్యమునుపరిశీలించిన, ఎట్టి కఠినహృదయ మయినను కరగి నీరుగాక మానదు. ముద్రింపబడిన పటములును విభ్రమము గలిగింపగలవు. విచారణ సంఘసభ్యులు సుప్రసిద్ధులగు న్యాయవాదులు; సత్యానత్యములను వేరుజేయగల సమర్థులు. ఇట్టి సంఘమునకు ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడి యుండ

వలసినది. సత్యమును గ్రహించుటకు ఆత్మరము జూపి యుండవలసినది. అందుకు వారు పాల్పడక బోయిరి. వారుజూపిన కారణములును నిస్సారములు. గురుకాథాగ్రంథంబు అకాలిలను బలముచే తరిమివేయవలసిన అవసర మేమియు గలుగలేదని విచారణ సంఘమువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. శాంతికి భంగము కలిగెడి యవకాశమేమియు గనుపింపలేదు. అకాలిలు అరెస్టులనెన్నడును తప్పించుకొన బ్రయత్నించలేదు. అహింసను నిష్కర్షగ నవలంబించుటకు, అకాలిలు శపథమూనిరి. ఆ శపథమునుండి వారు అణుమాత్రము దప్పలేదని సాక్షులనేకులు పలికిరి. ఇట్టి సిటిలో అకాలిలపట్ల క్రూరముగ ప్రవర్తించినట్లే ఒకటి రెండు దినములుగాక, అనేకదినములు అకాలిలపై బలప్రయోగము గావించినట్లే మహాంతుపక్షమువా రెవరును అక్కడకు వచ్చి ఎదిరింపకుండిరి. ఇట్టి సిటిలో ఏవిధమున జూచినను పోలీసువారి చర్యను సమర్థింప వీలులేదని విచారణసంఘమువారు రభిప్రాయపడిరి. అధికారులచర్యలు "నిరంకుశమును అక్రమము"నని రిపోర్టు చేలుచున్నది. అధికారులు చేరిపిన సాకులు నిజమనుకొనినను, వారుప్రయోగించిన బలప్రయోగము చాల యధికమని, కమిటీవారు రభిప్రాయపడిరి. పోలీసువారు ఉద్దేశ పూరితులగుటకును అవకాశము గలుగలేదు. వైద్యసహాయమునకు ప్రభుత్వమువారు కేర్పాటుల చేయకుండుట, మరింత ఘోరము. కాంగ్రెసు నిషేధకమును జూచిన అధికారుల కాశీన్యమును, అకాలిల అద్భుత నిగ్రహమును వెల్లడి గాగలవు. ఇట్టి మహావీరులను గనిన భారతమాత విముక్తి గాంచకుండునా? నిరాశకు తావులేదు. ఏకమత్యమే స్వరాజ్యమని ప్రజలు గ్రహించి ధర్మపక్షమును విడనాడ కుండునెడల, దేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధి విషయమై ఎట్టి సందియ ముండజాలదు.

దేశీయవైద్యపాఠశాల

మంత్రివర్గపు దృక్పథముతో ననేక పర్యాయములు భేదాభిప్రాయముల చెలువవలసినవచ్చినను, నూతన దేశీయవైద్యపాఠశాల స్థాపనవిషయమై వారి సభించించెదము. ప్రభుత్వమువారి కెంతకాలమునుండియో దేశీయవైద్య మనైన తృణీకార భావ ముండెడిది. ఇయ్యది ప్రతిక్రమముగ నెటులచొలగిన, వానగిల్లురాజుగారు పాఠశాలను తెరచుదినమున చక్కగ వివరించిరి. దేశీయవైద్య మెందులకయినను బడికి వచ్చునేమో కనుగొనుటకు దాక్టరు కోవనుగారు మొదల నియమించబడిరి. వీరి రిపోర్టు మిగుల అసంతృప్తికరముగ నుండెను. ఆయుర్వేద వైద్యసిద్ధాంతములను వీరు నిరసించినను ఓషధులలోమాత్రము సత్తా గలదని అంగీకరించె. పిమ్మట ఉస్మాన్ కమిటీ నియమించబడెను. హైందవవైద్యము శాస్త్రసిద్ధమని, యీ కమిటీ వారింగీకరించె. దేశీయవైద్యము నవలంబించినగాని, ప్రజలకు వైద్యసహాయము చేకూరదని వీరు స్పష్టపరచిరి. దేశీయవైద్యశాఖ నొకదాని నేర్పరుపవలయుననియు, ఆయుర్వేద పాఠశాలలకు ధనసహాయము జేయవలయుననియు, వీరు ప్రభుత్వమువారికి సూచించిరి. కమిటీ వారిసూచనల నెంతవరకు ఆచరణలోనికి చేచ్చు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్
గంధీ మహాత్మని వూజానిధి

లక్షరూపాయలు నమర్చింపవలెను
యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

చంపాలు	రావు పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు	కోశాధిపతివద్దను, ఇతరత్రను వసూలు మొత్తము	
ఇదివఱకు 50601-14-8	ఇదివఱకు 24556-1-8	ఇదివఱకు 24781-1-8	

ప్రతిపూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:— కా.నాగేశ్వరరావు, నెం.7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

టకు వీలగునో కనుగొనుటకు ఊరల నిరువురు వైద్యోద్యోగులు నియమించబడిరి. ప్రథమప్రయత్నముగ దేశీయవైద్యపాఠశాల యొకటి స్థాపించబడెను. చెన్నరాజధానియందే గాక, హిందూదేశమందంతటను దేశీయవైద్యపాఠశాలను స్థాపించుటకిదియే ప్రథమ నిదర్శనము. మద్రాసు గవర్నరుగారుగూడ ఈ యద్యమముపట్ల సానుభూతి జూపిరి. ఉస్మాను కమిటీరిపోర్టును తయారుజేసి, దేశీయవైద్యపాఠశ్రయమును కడుసమర్థతతో గనుపఱచిన శ్రీనివాస మూర్తిగా రీపాఠశాల కిధ్యత్తు లగుట ఎంతయు యోగ్యముగ నున్నది. దేశీయవైద్యము, తుట్టుతుదకు ప్రభుత్వమువారి యభిమానమునుగూడ చూగొనుట గొప్పవిశేష మని ఎంచవచ్చును.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ బెదరింపు

ఈజిప్టు పరిస్థితుల నవకాశముగ గైకొని, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక హిందూదేశమును భయపెట్టుచున్నది. ఈపత్రికకు సామ్యమార్గములందు నమ్మకములేదు. ప్రాచ్యఖండవాసులపట్ల సామ్య మార్గములు బనికీరావనియే, యాపత్రిక తలంచుచున్నది. ఈజిప్టునందు బ్రిటిషువారు పాతువాదమును, భావాతిశయమును, క్రవంచాభిప్రాయ భయమును, లేనిపోనియనుమానములను పెదలి నిర్భయముగ ప్రవర్తించినందులక, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక యభినందించుచున్నది. ఇంతటితో నాగిన బాగుండును. డెయిలీ మెయిలుపత్రిక ఇంకను దూరము బోవుచున్నది. ప్రాచ్యఖండనాయకుల ప్రాతికూల్యమును బ్రటిషువారు చాల కాలము నుండియు ఓరిమితో భరించరట. తమ చిరకాలపు ఓరిమి ఆఖరయినదట. ఈజిప్టులో జరిపిన చ్య గాంచి, మరియొక దేశముగూడ గుణపాఠమును నేర్చుకొనవలయు నట. దీనియర్థ మేమి? భారతీయు లింకను మంకుతనమును మానని యెడల, ఇంగ్లండు ఎక్కుడు కఠినచ్యాల నవలంబించుననియే గద. ఇట్టి బెదరింపుల మూలమున హిందూదేశమునకు గల స్వాతంత్ర్య సంపాదనాభిలాష యణగి పోవునని డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ తలంచునెడల, ఇంత కన్నను పొరబాటు వేరొక టుండబోదు. భారతీయులు బలప్రయోగమునకుజంకరు. వారు అహింసా పథము నతిక్రమించక ఆత్మశక్తి వలననే తమయభీప్సమును సాధింప నిశ్చయించిరి. బలప్రయోగమును, ఆత్మశక్తి నిరర్థకము గావించు ననుటకు పెక్కునిదర్శనములు గలవు. డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ సూచించిన మార్గములు ఇంగ్లండుకు శాశ్వతలాభము నొనగ

నేరవు. భారతీయులను ప్రేమచేతనే వశపరుచుకొన సాధ్యమగును. డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ బెదరింపులు ప్రజల నిశ్చయమును బలపరచుటకే తోడ్పడగలవు.

ఇంపీరియల్ పీఠరెన్సు

కన్న ర్వేటిపు ప్రభుత్వమువారు పరిపాలనమును చేపట్టినందులకు ఫలము లిదివరకే నుండుచున్నవి. ఇంపీరియల్ పీఠరెన్సును తాముకొనసాగించెదమని ఎమెరిగారు వెల్లడిజేసిరి. ఇంపీరియల్ పీఠరెన్సు ఇదతివలన, హిందూదేశమున కెట్టిహాని గలదో చదువరులకు దెలియును. చౌకయగుచోట సరకులను కొనుటకుగాని, ధరవచ్చెడిచోట సరకుల నమ్ముటకుగాని హిందూదేశమునకు వీలుండదు. సామ్రాజ్యమునందలి స్వతంత్రరాష్ట్రములకే ఏర్పాటులు మిగుల అనుకూలముగ నుండును. వాణిజ్యవిషయమున హిందూదేశము సామ్రాజ్యాభిమానము జూపాలయినని కన్న ర్వేటిపులు గోరెదరు. అట్టి యభిమానమును హిందూదేశము పట్ల అధినివేశ రాజ్యములవారు కేల జూపగూడరా? భారతీయుల నధినివేశ రాజ్యములం దేల పీడింపవలయును? హిందూదేశపుసరకులు బనికీవచ్చును గాని, అందలి మనుష్యులు పనికిరారు గాబోలు!

కారి కసమితి

వైద్యశాలను ధాన్యపుకొట్టును స్థాపించుట
 అవామదాబాదు, నవంబరు 25:— మంత్రికాలప్రదేశముందు నొకవైద్యశాలను, ధాన్యపుకొట్టును తెంచుటకు స్థానిక కార్మిక సమితివారు నిశ్చయించిరి. ఈ ప్రయత్నము లాభకరముగ జరిగిన యెడ మంత్రికాలప్రదేశములందు పెక్కుకొట్లు చౌక గా దినును లక్ష్యులకు స్థాపించబడును. (ఆ. ప్రె.)

యంత్రయజమానుల సంఘము
 అలహాబాదు, నవంబరు 25:— కొంతకాలమునుండి రైల్వేసంఘమువారితో జొక్కుమీద వివాదుచేయు హితకూలి తగ్గించవలయునని యంత్రయజమానుల సంఘము ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను నడుపుచుండెను. ఇందునకు ప్రతిఫలముగా మధ్య పరగణాలనుండి వచ్చురాక్షసిబొగ్గుమీద హితకూలి జి. వి. పి. కంపెనీ వారు తగ్గించిరి. కాని బంగాళాబొగ్గు గనులందుండి వచ్చు బొగ్గుమీద బి యస్. రైల్వేవారు యి. పి. రైల్వేవారును కేటాను దగ్గించలేదు. కాన బంగాళాబొగ్గు గనులనుండివచ్చు బొగ్గునెల అధికముగనున్నది. యంత్రయజమానులు ను బొగ్గుపైరతులను రైల్వేబోర్డువారి కివవియమున గలగుచున్న యిబ్బందులను చెప్పిరి. పునఃసవరణ చేయబడు రిస్కునోట్లు విషయమునగూడ మంత్రియజమానులు అసంతృప్తిని దెలియజేయుచున్నారు. రిస్కునోట్లు వరతులనుకొంచెము సడలించి అన్నిరైలు ప్రేషనులకును వర్తించునట్లు చేయవలయునని యంత్రయజమానులు గోవిమన్నారు. ఈసదువాయములను చేయనియెడలను దేశీయప్రయత్నములపై పన్ను దీయనియెడలను మంత్రియజమానులు కూలివారిజీతములు తగ్గింపవలసివచ్చునని చెప్పుచున్నారు. బట్టవర్తకమునందు గావించుటచే వారట్లు చేయక తప్పదనపడుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

నల్లమందుసభ

దిగుమతి నర్తి ఫికెటు

జనీవా, నవంబరు 25:— మొదటి సల్లమందుసభ మరణా
సమావేశమై చచ్చించినది నేను ప్రాతివాద్యులనే వ్యక్తికరిం
చిరి. సిద్ధాంతము ననుసరించిమాత్రము జపాను ఇంగ్లండు ఒడం
బడికను జేసికొనెను. కాని ఆసలు మాత్రమును ఎటుల
క్రియారూపమున బెటవలెనే అంగీకరింపలేదు.

వచ్చే వారమువరకు సభ ఆపుజేయబడెను.

నిర్ణయ సంఘము

లండన్, నవంబరు 24: — తుర్కీ-ఇరాను సరిహద్దునా నిర్ణయించుకునే ద్వంద్వసంఘము లండనుకు వచ్చెను. బుఖారెస్టులో నున్న స్వీడిషుమంత్రి, ప్రాతిపదింగరీప్రధానామాత్యుడు తెల్ల కీప్రభువు, డెబ్బియం సైన్యములో నున్న కర్నలుడేపాటిన్ గార్లును ఈసంఘముగా జేరిరి.

లండన్, నవంబరు 25:—ప్రాచ్యదేశీయ ప్రభుత్వాను

లండన్, నవంబరు 25:—ప్రాచ్యదేశీయ ప్రభుత్వము
 భవమునలను మర కంతయో తెలియటచే ఆ అనుభవము చే దుప
 యోగపడెను. ఉత్తరసంకల్పములు ఇపుడు కార్యరూపమున
 ప్రవేశపెట్టబడినవి. ఒక్క ఈజిప్టులోనేగాక ఇతరచోట్లగూడ
 బ్రిటిషువారి ప్రభువలంబించిన విధానము లభించును. ప్రాచ్య
 వాచాటలు ఆంగ్లోభవమును ఎంతకాలమునుండియో సహించు
 చున్నారు. వారి విద్వేషము నెంతకాలమునుండియో ఓకిక
 పెట్టుచున్నారు. కాని ఇక నెంతమాత్రము పట్టజాలరు. మన
 ప్రస్తుతచర్యను ఇతర ప్రాచ్యదేశీయు లందరను జ్ఞాపక ముందు
 కొనవలెనని డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రిక వాకొనుచున్నది.

లంకాకా, నవంబరు 21:— ఈజ్ఞాపనానుసారము ఆదే విధేయ అధికారులను హింసించుటకు ఒక కుట్ర ప్రత్యేక వర్గ దాననియు చాలమంది నిష్కర్షులు అరస్తుచేయుచుండిరి. తెలియుచున్నది. ఆమెరికనులకు కేసులో సైకోపాథుడు.

వర్ష క రాయబారము

ఆంధ్రో-జర్నలువర్తక పు. టూడంబడిక నుగూర్చి రాజు-
బారములు జరుగుచున్నవి. జనవరిలో పుగళి ఇది పూర్తి
గావలెను. ఈవారముతో రాయబారములు పూర్తి యగునని
తలంపచున్నారు.

జర్మనీని పశువులపై విధించు నూటికి 26 చొప్పున పన్నును తగ్గించి, బ్రిటిష్ సాగుకలమీద జర్మనీ నావికులను కొలుపులో చేర్చే పక్షపాదీన జర్మనీ బ్యాంకును తిక్షణము లండనులో నెలకొల్పి వచ్చిన బ్రిటిష్ వారికి చాల అనుకూలమగు ప్రయోజనముని జర్మనీ లనిరి.

కాని ఇటీవల ఈ 26 చొప్పున విధించు దిగుబడిపన్నులను పూర్తిగా తీసివేయవలెననుచున్నారట. లేనిచో కిచ్చిస్తామన ప్రబలబడితే నీరాశి రెండు నడచున్నారు. 1,2 విషయములను బ్రటిషువారి నుకూలురుగనే యున్నారట. కాని పన్నుల విషయమే ఏమియు మార్పు జరుగదనుచున్నారు.

మిష్టండు బ్యాంకు మోసములో భార్యచెడునడతకు భర్త తోడ్పడెనని తెలియుచున్నది.

దోమినియనులలో ఆలోచించనిదే ఏమిచేయునది పడ
రాంబరై న గారున్న జనీవా ఒకంబడిక విషయమును
బ్రటిషువా రింకను ఏమియు తేల్చలేదు.

ఈ ఒడంబడికను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరిని ప్రెంచి ఆశయములను గాపాడుటకు ఇంకొక సాధనము నరయుటకు కృతనిశ్చయములై యున్నారని మని ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరిని టైమ్సుపత్రిక తెలుపుచున్నది. మరల పంచాయితీ శేషదలంచినచో అందరితోడను జాతిసమితి ఇతరసభ్యులతో అలోచించుటకు బ్రిటిషువారు సిద్ధముగ నున్నారనుచున్నది.

అండ్, నవం 24:—చీనా ప్రాతః క్రవరి ఉనికివి.
యహై విధించబడినవారులు నిర్బంధములు తొలగించబడినవి
పెకంగువారులు తెలుపుచున్నవి.

ప్యార్లీస్, తంజీరువార్ ఇట్టు తెలుపుచున్నవి:—15000

స్వీయము పైనికొలు ట్టుట్టనుటకు మరలెరి. పేనుమానుండి సామ గ్రియంతకు బట్టుకొని ఖాళీజేసిరి. రోడ్డుగార్డును బట్టుకొనిరి. యధర్ధంగమున ప్రవేశించినచెట్టనే బోరింగరునే నానికి గాయములు తగిలెను. పిదపనేనును నుక రేబియూకేగ తిరుచు బట్టుజేసిరి. కొండపార్శ్వములనుబట్టి పారిపోవలసివచ్చెను. రాకపోకలకు పీలు లేకుండజేసిరి. తిరిగిపోవుచున్న మనుష్యులకు సహాయముచేయుటకు ట్టుట్టనుటలో తొందరగ ప్రయత్నములను జేయుచు న్నారు.

ఆన్వేషియా నావికుల సమ్మేళనం లేలేదు.

విదేశీయుల ఆమోదము

కెయిరోలో యూరప్పూతల ప్రభుత్వమువారున, అధికారులను బ్రిటిషువారిచేతగ్రహించిరిని బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు తెలిసెను. బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ఇటులనే జేయువలెనని సలహా నిచ్చుచున్నారు. 'కెయిరోలో విశేషాధికాశులందఱును ఆలంబీ ప్రభును తోడ్పడుచున్నారు. 1922 లో ఈజిప్టుచిన్న స్వాతంత్ర్యము ననుసరించి విదేశీయులకు భయములేకుండ గాపాడుటకు వహించినబాధ్యత కనుగుణముగనే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమ ధర్మమును నిర్వహించుచున్నారని విదేశీయులు 'కెయిరోలో' అనుచున్నారు.

అ.ద.నులో (బీటిషుముంత్రివర్గము నేడు (24-11-24) స
మై ఈజుప్టు పంక్తిజలను ఆలోచించిరి. తమ ప్రశ్నలకు
ప్రభుత్వమువా రిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమునుబట్టి ఆలోచించు
దు.

ప్రాచ్యులకు ఇట్లుజేసిపనే నమ్మననియు బ్రతిష్ఠావారు చేసిపని చాల బాగున్నదని వారాప్రత్రక లన్నియు హర్షించుచున్నవి. గుర్తాద హత్యకు జగలుబుపక్షమువారిన్ని బాతిబిద్యము యుపయోగములకు సంబంధమును గలపురుషువారు. నూతానునుండి ఈజిప్టునలను మరలించుచు చాల మంచిదేయని అందరును అంగీకరించిరి.

బిటిషుకోర్కెలు

1922 లో స్వాతంత్ర్యమును బ్రటిష్ ప్రభుత్వమువారు ఈజిప్టు కిచ్చినపుడు పూర్తిగ పరిష్కారముగాని 4 ప్రశ్నలకు సంబంధించినవి. నూదాను, నూయిజాకాల్వను గాపాడుట, ఈజిప్టులోనున్న విదేశీయులను గాపాడుట, విదేశీయుల దాడినండి ఈజిప్టును గాపాడుట మున్నగు నాల్గు విషయములను ఇప్పుడు పరిష్కారము చేయవలెననిరి. ఇప్పుడు బ్రిటిషువారు అడిగిన కోరికలు ఏటికి విరుద్ధముగ లేవు. నూదానుగూర్చి జనులులపాపానాగారు రాంకే ముగ్ధులై గారితో జేసిన అసాధ్యపు కోరికలను ప్రస్తాపించుచు ఈజిప్టును ఈజిప్టుకే ఉంచవలెననుస్థాపితమునకు నూదానుగూడ ఈజిప్టుకే ఉండవలెనను అర్థముగాదని ముగ్ధునాల్లగారు అని రనియు లిఖరలు సూచపత్రిక ముడుపుచున్నది.

బిల్బిషు ప్రభుత్వమువారు ఇంతవరకు ఓకితో (పతి
హాల బిల్బిషు ప్రచారమును, అరాజకమును సహించిరి. దీనిని
ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు పొరబాటుగ గ్రహించిరి. ఇప్పుడు
బిల్బిషువా రెంతమాత్రము సహింపజాలరైరి. అందుచే ఈ
చర్యను దీక్షితోపవలసివచ్చెను. ఇవి వివరీతముగా లేవు. పరిస్థితు
లకు తగినటులే యున్నవని ఈవినింగు స్టాండర్డుపత్రిక వా
ణిస్తున్నది.

తనయెడల భర్తృవియోగమునకు జూపిన సానుభూతికి
 పండనము లర్పించుచు తన భర్తృనీవము కొనియాడుట తనకె
 యయి కొంతనరకు దుఃఖోపశమనమును జేయుచున్నదని ప్రాకు
 నతి ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. అమె ఇంగండుకేగెను.

ప య న ము

మార్చి 25:— లేదని వేల్పుయ్యవరాజు దక్షిణాఫ్రికాకు బయలుదేరునని అధికారరీత్యా ప్రకటించబడెను. గ్యాంబియా, సిరాల్ మెన, గోల్డ్ కోస్టు నైజీరియా, సెంటు హెలీనాకు బయలుదేరి పోయెదరు.

బ్రిటిషు ప్రజల యభిప్రాయము
 లండన్, నవంబరు 24:— ఈజిప్టుయొడల బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునా రవలంబించిన విధానమును గ్రేటు బ్రిటనులో ఏకగ్రీవముగ ఆంగీకరించుచున్నారు. అధినివేశపు బ్రిటిషువారు గూడ బ్రిటిషు ప్రభుత్వపు ట్ల థరువులనా ఆమోదించెదరు. నందగృహము లన్నిటిని కేసి బ్రిటిషువారియై అంతకతనముగ నుండబడినదే యనుచున్నారు. ఇందులో విదేశీయులు జోక్యము గలగకేసికొనుటకు వీలులే దనుచున్నది. దీనికి జరులు నాగరకపుశాత్రుల లాభము లన్నిటిని గ్రేటుబ్రిటను గాపాడుచున్నది.

అండను, నవంబరు 24:—ఈజిప్టులో క్రొత్త మంత్రి
వర్గము ఏర్పడుచునట బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు క్రొత్తవర్గమును
వీసకొన రమ్మచున్నారట. జవహర్ లాల్ నెహ్రూగారిని ప్రధానమంత్రిని
గ నియమించుట అండను రాజ్యాంగవర్గమువారికి సమ్మతముగ
నగునది.

యుద సౌకల్య

మాట్లాడుండి అలగ్జాండ్రీయా నూదానకు రెండు
యధనాకులు పోవాలని ఆజ్ఞాపింపబడెను. గ్రీకు సమైద్రము
చగ్గరనున్న చిన్న యధనాకును గూడ న్యాయజాకాల్యకు
పోవలెననిరి. పార్టుసెడ్లో నున్న రెండుకాకల కు తరువు
నిచ్చిరి. అలగ్జాండ్రీయానుండి మాట్లాడు దేశంబును రెండు
రానున్న యధనాక వదలుచే ఆగిపోవలె ననిరి.

మితవాదులు

కేయిర్:- ఈజువు మంత్రివర్గము పూర్తి అయినది. అందును మితవాదులగు నున్నారు. జనరూపావగారు ప్రధానా మాత్యుడును దేశీయమంత్రియు, అహ్మదు జల్మీరు విశేషాంగ మంత్రి, జక్లా అబస్కాండ్ న్యాయశాఖామాత్యుడు, సాదె ము మోహీసుగారు యుద్ధమంత్రి.

అల్లగాండ్రయ్యాను అల్లడులు తేకుండు కొంతవరకు బ్రటి
షునాకలు జ్ఞానమించుకొన్నవి.

మరాఠీ ఈజిప్టునుగూర్చి 1924 లో వెలివివాదు

జేపిహెచ్. ఆంగ్లో-ప్రెంచి బిడెంబడికచే ఆంగ్లో-ఈజిప్టులకు
 పండు ప్రెంచివారు జట్టముగ సుందరని ప్యారిస్నుండి
 బిజ్కాంగకారాజులమువారు తెలుపుచున్నారు.

నూదానలో ప్రస్తుతము రక్షక వైస్యమునకు తోడు
రెండు బ్రిటిషుపటాలము లున్నవి. బ్రిటిషువైసులు 7 వేల
శ్చారు. నూదానలో వైనిక శాసనము ప్రకటించబడినది.
అరేబి పర్వత వ్యవహారము లన్నిటిని జూయరుశ్చారు.

సుంకములను బట్టికొనెదరని తెలిపినపుడే రాజీనామా
 సీమకత్తపదని నిశ్చయించితి నని జనులుపాపాపాగారు తెలియ
 జేసిరి. సుంకములను నశిపరుచుకొనుట తప్పని జాతిసమితికిని,
 ఇతర దేశపార మెంటులకును తెలియజేయువలెనని జనులంత
 పాత్రులును, ప్రతిపక్షులుగూడ తీర్మానములను గావించి.

చాల మంచివాడు. మిత్రవాది. అనేక మంత్రివర్గము
అందు మంత్రిగ నుండెను. పూర్వము జేతీయమంత్రిగనుండెను.
ఇతడు మంత్రివర్గము సేర్పాటు చేయుటతోడనే పరిశ్రమల
మారుననియు తొందర లేకుండ పోవుననియు తెలియుచున్నది.

ఆంగ్లసర్దారును జంపిన హంతకులను వెన్నంటిన ఈజిప్టు
పాలీసుయోధునకు ఆరెంట్ ప్రభువు వై ద్రావ్యమునకు బోయి
1000 పానులను బహుమతి నొసగెను.

పాదురాజు ఇతని స్థైర్యమునకు, ప్రభుభక్తికిని మెచ్చుకొని బిరుదము నిచ్చెను.

మ్యూయార్కులో కొత్త ప్రెంచిబురమును ఏర్పాటు
జేయుచున్నారు.

మగూర్చి పనివాంఛనున్న గట్టిరి. వీరిస్థానే పూర్వము
యొద్దములో పనిజేసిన 15 గురు పనిజేయుటచే 200 మంది
వీరిని ముట్టించిరి. పోలీసువారు ఇద్దరిని విడదీసిరి. ముగ్గురు
ఆగసుజేయబడిరి.

మైసూరు ఆర్థికస్థితి

నర్ ఎం. విశ్వేశ్వరయ్యగారి సమర్థన

(విశ్వేశ్వరయ్యగారు పూర్వము సుమారు 5 ఏండ్లక్రింద మైసూరు దివాన్ గా నుండిరి. వారికాలములో మైసూరు ఆర్థిక స్థితినిగూర్చి కొందరిటివల పాక్షికవిమర్శలు కావించ జొచ్చిరి. అందులకు ప్రభుత్వముగా విశ్వేశ్వరయ్యగారు తమ దివాన్ గిరిలో మైసూరు ఆర్థికస్థితి ఎట్లున్నది తెలుపుచు విమర్శలకు దురభిప్రాయములు ప్రజలకు గల దురభిప్రాయములు పోగొట్టుటకు యొక్రింది విషయముల తెలుపుచున్నారు. ఆ.ప.సం.)

“నేను దివాన్ గా నున్నప్పుడు మైసూరు ఆర్థికస్థితి ఎట్లున్నదో తెలిసికొనుట ఇప్పుడు అసంపరకమైనను బెంగళూరు గుంచి కొందరు పత్రికావిలేఖరులు వ్రాయవ్రాతలు ప్రజలలో దురభిప్రాయములు లగునటుల చేయుచున్నవిగాననీసమధానమును వ్రాయుచున్నాను. నేను పనిచేసినట్లైన సమయములో మైసూరుఆర్థికస్థితి చాలమంది ప్రశంసించిరి. కాని1920 నుండి దురభిప్రాయముల పుట్టించుట కొకపార్టీ జయలుచేరినది. వారి యొక్క అపవాదపరము చాలాజాస్తిగా నున్నది. కావున యీసమధాన వచనరచన తలచుచున్నాను.

నేను ఉద్యోగము వదలినప్పటి ఆర్థికస్థితి

1918 లో నేను ఉద్యోగమును వదలినప్పుడు ఆర్థికస్థితి అన్యాయముగా నున్నదనుట నిజముకాదు. ఆ సమయములో నున్నంత జోరుగా మైసూరులో ఆర్థికస్థితి ఇంతవరకెప్పుడూ ఉండలేదు. నేను పనిచేసినపుడు ఆర్థికస్థితి ఎట్లున్నదో తెలుపుచు నేనుపనిలోనున్నంతకాలము ప్రతియేడులాభముమొత్తము 287 లక్షలు. 1922 లో ప్రభుత్వమువారు నియమించిన ప్రత్యేకార్థికసంఘము 1917 లో నున్నంత సుస్థిరముగా ఆర్థికస్థితి ఎన్నడూలేదని వ్రాసియున్నారు. నేనింకా కొద్దిరోజులలో పనిమానివేయుదు ననగా హిందూదేశ ప్రభుత్వ ఆర్థికసభ్యుడుగా నుండి పింఛను పుచ్చుకొందుననగా క ఎల్. దత్తాత్రేయి ఆర్థికస్థితిపరీక్షించుననగా వారు 315 లక్షలుగలఆదాయవ్యయ పట్టికలో 60 లక్షలులాభమున్నదని చెప్పిరి. కాననభిలోచర్చ జరుపుచు నాబడ్డెట్లు ప్రాస్తవ్వి బడ్డెట్లు అని పిలిచిరి. ప్రస్తుతము దివాన్ గా నున్నవాడు “ఆర్థికస్థితి భాగ్యవంశముగా నున్నదని తెల్పిరి.” వీనినిట్టి ప్రజలు నేను పనిచేసిన కాలములో ఆర్థికస్థితి బాగుగానే యున్నదని గ్రహింపకుండురా!

కావేరీ రిజర్వాయరు స్క్రీమునుగూర్చిన అపవాదులు

1923 అక్టోబరు 27 లేదీ మదరాసు మెయిలుపత్రికలో కావేరీ రిజర్వాయరు స్క్రీమునుగూర్చి అపవాదులు ప్రచురింపబడినవి. అంతేగాక విమర్శకులు కొందరు దీనిని ఆర్థిక ప్రభుత్వమును కలిగించిన స్క్రీముని చెప్పిరి. ఈ యభిప్రాయములనే స్థానికపత్రికలు నమ్మి ప్రచురించినవి. కనుక దీనినిగూర్చిన విషయములు విపులముగా తెలుపుటవసరము. ఈ స్క్రీము మూడు విధములుగా భాగించి వాటిక్రింద ధము.అంచనా వేయవలెనని ఏర్పాటు జరిగినది. (1) రిజర్వాయరుడాం, (2) కావేరీ పవర్ హౌస్ ఎక్స్ టెన్షన్ (3) కావేరీ యిరిగేషన్ వేరీ ఎక్స్ టెన్షన్ అనిమూడు విధములు. కృష్ణరాజసాగర ప్రాజెక్టు మూలముగొన్నిచోట్ల గల్లంతుగానున్నది. ఈ చోట్లనే యిప్పుడు స్క్రీము వేసుకొన్న రిజర్వాయరు ఎగయిరాంకలై. డాం (నం తె న) కట్టుటకు పూర్వము 10.38 లక్షలు ఆదాయ ముండెడిది. కాని యీస్క్రీము పూర్తి అయిన తరువాత ఆదాయము 30.28 లక్షలు ఆదాయమువచ్చినది. దీని వల్ల 19.91 లక్షలు లాభముకలిగినవచ్చును. మొదట ప్రాజెక్టు కుపెట్టిన పెట్టుబడి మొత్తము 326 లక్షలు. రిజర్వాయరుకు 205 లక్షలు, పవర్ హౌస్ కు 95 లక్షలు, కనాల్ కు 26 లక్షలు మొత్తము 326 లక్షలు. ఇప్పుడు సాలుకు 100 కి 6.1 పెంతులు పెట్టుబడిమీద లాభము వచ్చుచున్నది.

ఈవచ్చు యింకా పూర్తికాలేదు. అయినచో ఆదాయము ఇంకా వృద్ధికాగలదు. కాని యీమధ్య యీస్క్రీము వర్క్సును ఎల్లెక్ట్రిక్సువచ్చును ఒక్కడానికి సంబంధించి నట్లే చూడవలెనని ప్రకటించుటచే యీస్క్రీముయొక్క వ్యక్తిత్వము పోయినది. ఈ వ్యక్తిత్వము నిలిపియుంచుచుచిన దీని లాభనష్టములు తెలుగలవు. మొదట అనుకొన్నట్లు యీస్క్రీము జయముకాక తీరుదు. ఈ స్క్రీమును తేదలచిన రోజులలో వ్యతిరేకము హెచ్చుగా నుండెను. ఏదైన గొప్ప కార్యము చేసబూసిన వ్యతిరేక ముండితీరును. ఈస్క్రీమును

నిరసించిరికాని పరిపాలననిదయవలన స్క్రీము ప్రారంభింపవలె నను పట్టుదల కలిగినది. 1910 లో ప్రాజెక్టు కట్టుటకు ఉత్తరముల రాగానే భూమి ప్రాజెక్టుక్రింద పడిపోవునని భూస్వాములకొందరు, ఆర్థికముగా నష్టముకలుగుననికొందరుతీవ్రముగా ఆటంకముల కలగజేసి వాదించిరి.

గొప్పఉద్యోగస్థులు బుర్రలాడించిరి. పత్రికలు వ్యతిరేకముగా వ్రాసినవి. అన్నివిధముల యీస్క్రీమును వెనకకులాగు పద్ధతులు బయలుపెడలినవి. కాని యీస్క్రీముప్రకారము ప్రభుత్వమునకిప్పుడాయము హెచ్చినది.పని బాగుగాజరుగుచున్నది. కాని దీనిని యింకొక దానితోకలిపి లాభనష్టముల నిర్ణయించుట తేలికకాలేదు. ఈ స్క్రీము మొదట తయారుచేసినప్పుడు “యీ స్క్రీము నింకొక దానితోకలిపెదము. అప్పుడు లాభనష్టముల చూచుకొనెదము”ని తెలిపియున్నచో యీస్క్రీముకు ఉత్తరముల జారీఅయ్యేవేకావు. నావర్తకుల మూలన నాతరువాతవచ్చిన ఉద్యోగులకు బదులు ఆర్థికమైనదని వాదించు వారు ప్రాంతముల బా గ్రా పరిశీలింతురుగాక. ప్రభుత్వముగూడనుకొనకలపకుండనే పనిచేసిన 6 సంవత్సరములలో సుమారు 8 కోట్ల రూపాయలు లాభముకలిగించుటచే విలేఖరులవ్రాత లప వాదములను పుట్టించుటకని తేలును. సంస్థానఆదాయమునకు నా కాలములో కట్టిన కృష్ణరాజసాగరవర్క్సు 20 లక్షలు సాలుకు లాభముకలగజేయుచున్నవని ప్రెజిడెంటుయొక్క లెక్కలబట్టి తెలిసికొనియే యుంటిమి.

మొన్న మొన్నటి సంస్థాన ఋణాపత్రములు

యుద్ధమారంభమైనప్పటినుండియు అన్నిప్రభుత్వములవలెనే యీ ప్రభుత్వమునకుగూడ. ఖర్చు ఎక్కువ అయినది. ఇది నేను ఉద్యోగము మానుకొనినతర్వాతనే. ఈ మధ్య మైసూరు సంస్థానములో భరింపలేని ఆర్థికబరువులేమియులేవు. నాకాలములోకాక, నేనెల్లొప్పున 3, 4, ఏండ్లలో సంస్థానముగములు కొట్టి కొట్టుట హెచ్చినది. సాలుకు 3 కోట్లు తప్పక లాభము గుండే యీలాటిసంస్థానమునందే యీ మాత్రపు అప్పు, మంచి స్క్రీములను ఏర్పరచుటకు చేసినది, ఒకగొప్పబరువు కావాలదు. ఇంతే ఆదాయముగల బొంబాయినునిపాల్చిటి 20 కోట్లఅప్పు చేసినది. బొంబాయిప్రభుత్వము 15 కోట్లు సాలుకువచ్చుచుండగా పబ్లిక్ వర్క్సుకు 20 కోట్లు అప్పుచేసినది. వచ్చేఆదాయముకన్న రెండురెట్లు అప్పు, మొత్తముమీద, బాగ్రతగాపరిపాలనచేసినట్లు తెలియవరచుచున్న దని మైస్సు ఆఫ్ ఇండియాపత్రిక వ్రాసియున్నది.

సవాలు

ఈ తప్పుడు అభిప్రాయములను తుడిచివేయవచ్చు ఇవే క్రమముగా ప్రజలు నమ్మదగినవిగా మారును. ఎవరైనా సరే బాధ్యతగల యొక పెద్దమనుష్యుడు, పేరుప్రకటించి, నేను పై నవ్రాసినదికాదు అని ఋణాపత్రచరచగలిగినచో అట్టివారు బహిరంగమునకు రావచ్చును. అట్లుబయల్పడుటకు శక్తిలేనంతకాలమును ప్రజలు యిట్టిదురభిప్రాయములగు విలేఖరుల వ్రాతల నెంతమాత్రమును లక్ష్య పెట్టర. ని నే నె రు గు రు ను. అన్యాయమరిజర్వాయరు తరువాత హిందూదేశములో నెల్లొప్పుది, కృష్ణరాజసాగరరిజర్వాయరుచేయని చెప్పకతప్పదు. ఈ రిజర్వాయరుమూలముగ మైసూరువారికి కావేరిలోనుండ వలసినభాగము పూర్తిగా ఎప్పటికినీ లభించినది. మైసూరుసమయములో తలనెత్తకుండనుండి యీస్క్రీము లేకయున్నచో మదరాసుప్రభుత్వము మెట్టూరు ప్రాజెక్టుకట్టుటప్రారంభించువారే. అప్పుడు మైసూరువెనుకబడి యుండవలసివచ్చెడిది. అట్టిస్థితిలో మన పక్కప్రభుత్వము మనస్థానములో రిజర్వాయరునే ర్పరచినచో మనస్థితిఎట్లులుండెడివో వేరుగాచెప్పవసరములేదు. మైసూరు పత్రికలును ప్రజలును యీనిజమును గుర్తించినచో యిప్పుడుమాండు దురభిమానమును విడవవచ్చును. ప్రాజెక్టున విషయములు నేనుపనిచేసినపుడు ఆర్థికస్థితి బాగుగానే యున్నదని రుజువుచేయుచున్నది. కృష్ణరాజసాగర ప్రాజెక్టునికయములోగూడా ఎంతో అభివృద్ధికెదు. మైసూరున్న అభిమానము కలనాడెప్పుడును యీవిషయముల కాదనజాలడు మీదుమిక్కిలి యిట్టివృద్ధికి సంకేతించి గర్వించును.

బర్మారైలుమార్గమునంధు గండి

రంగూరు, నవంబరు 25:—నూండలేజిల్లా బ్రాఫిక్సు నూపరింపెండెంట్లు యిట్లు తంతునిచ్చుచున్నాడు:—అధికవర్షముచే దక్షిణ సున్ ట్రేటులకుబోవు ఆయోమార్గమందు గండి పడెను. ప్రతిహలమైన వాతావరణముచే నిప్పుడు కొన్నిచోట్ల గట్టు జారిపోయెను. సకాసర్పైలు ఎప్పుడు వడప్రారంభింపబడునదియు ప్రస్తుతము తెల్ప విలులేదు. (ఆ.ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1924 నం! నవంబరునెల 26-వ లేదీ బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	వర్షము	తేదీనుండి వర్షము	సాధారణముగా పరిసరము
గోపాలపురం	79.7	65.8	...	24.48	44.96
విశాఖపట్టణము	79.6	68.6	0.14	15.42	87.09
కాకినాడ	78.1	70.9	0.55	21.59	89.09
మచిలీపట్టణము	79.5	73.2	0.82	12.00	41.59
కర్నూలు	87.0	72.4	0.06	8.56	26.01
బళ్లారి	91.5	72.1	...	2.44	20.51
కడప	87.6	73.7	...	6.81	81.28
నెల్లూరు	84.0	73.1	1.78	17.47	87.98
మద్రాసు	86.7	74.5	0.19	16.14	50.74
కడపూరు	87.5	74.2	0.02	20.91	52.94
నెలమ	91.9	70.6	...	5.52	39.30
కోయంబత్తూరు	87.8	67.7	...	10.29	22.29
తిరుమనాపల్లి	90.4	77.2	...	7.07	88.18
నాగపట్టణము	87.7	77.5	...	19.04	54.98
మధుక	89.2	73.9	...	4.65	88.58
పాంబన్	88.6	77.2	1.40	9.88	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	15.05	28.34
తిరువేంగడము	88.9	76.1	...	11.02	64.51
కొచ్చిక్	88.6	76.4	...	18.20	114.51
కాలికట్టు	90.9	72.1	...	19.11	117.16
మంగళూరు	89.3	75.6	...	8.44	125.68
తెంగుళూరు	85.5	65.8	...	2.90	85.87
మేర్కాన	77.6	58.6	...	4.94	125.46
కొడైకనాల్	67.9	48.4	...	8.21	62.18

మసలేపట్నంలో 0.82 విశాఖపట్నంలో 0.44 కాకినాడలో 0.55 వర్షము పడినది. గోపాలపురంలో ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది. పగటివేడిమి మచిలీపట్నంలో 6 డిగ్రీలు, యితరచోట 3 డిగ్రీలు తక్కువగానున్నది. రాత్రివేడిమి అధికముగా నున్నది.

కర్నూలులో చిన్నవర్షము పడినది. పగటివేడిమి బళ్లారిలో 5 డిగ్రీలు హెచ్చుగానున్నది. బళ్లారి కర్నూలు కడపలలో రాత్రివేడిమి 8 నుండి 10 డిగ్రీలు హెచ్చుగానున్నది.

నెల్లూరు 12 గంటలనెపు ఏకాయెకి 1.78 వర్షము పడినది. మదరాసులో 0.19 వర్షము పడినది.

తూర్పు దక్షిణభాగములందు యింకను వర్షము పడవచ్చును.

ఆర్. ఎస్. సామూరు,

వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు

బర్మాదేశాంగమంత్రిని దర్శించుట

ప్రభుత్వమునకు సహకారమును జూపెద మనుట

రంగూరు, నవంబరు 25:—కొంతమంది పదయాలను యువుగారును యిటీవల ప్రచురించిన ప్రకటనవలనను పీరు ప్రామునకు వచ్చుటచేతను చాలమందిమనములందు దురభిప్రాయమున్నటుల దెలియుచున్నది ఈ పెద్దమనుష్యులు 18-వ లేదీని దేశాంగమంత్రిగారిని సందర్శించి తలఁచుచు నెంతో రించిన జిల్లాలందు కాంతి నెలకొల్పుటకు ప్రభుత్వమునకు సహాయమును చేసెదమని వాగ్దానము చేసిరి. వీరిచ్చిన వాగ్దానమును పీరు చూపదలచినసహకారమును ప్రభుత్వమువారి తరపున దేశాంగమంత్రి అంగీకరించెను. ప్రభుత్వమువారికిని వీరికిని చేరము లేమియును జరుగలేదు. ప్రభుత్వమువారు వీరితో నేమియును ఒడంబడిక గాంచలేదు (ఆ.ప్రె.)

నూతన అదనపు హైకోర్టుజడ్జి చార్జి తీసికొనెను

బొంబాయి, నవంబరు 25 — పదవఅదనపు న్యాయమూర్తియగు మీర్ మీర్జాఅక్బర్ ఖాన్ గారు నేడు ఒరిజినలు నైట్లు పనిచేయు ప్రారంభించిరి. (ఆ.ప్రె.)

నెల్లూరు మండలమునందలి

రెడ్డిమహాశయుల కొకమనవి

1925 సం॥ జనవరి 21 వరకు మండలములలో నెల్లూరు జిల్లాలోని అన్ని తాలూకాలోయలను యెన్నికలు జరుగనున్న వని తమ కందరికి తెలిసినవిషయమై యున్నది. వోట్ల యెక్కువగా రెడ్డిమహాశయుల నిర్వహణము. అయితే యిప్పుడు మనము యేపార్టీకి చెందినవారిని స్థానిక సంస్థలను నియోజకవర్తననుబట్టి ప్రాముఖ్యమైన ప్రశ్న. ప్రస్తుతము స్థానిక సంస్థలపాలనసంఘములలో గల ప్రజా ప్రతినిధులలో హెచ్చుమందికి దేశముపట్ల ప్రీతియున్నను సమయానుకూలముగా ధైర్యమువహించువారలు యోగిమందియో తప్ప మిగిలినవారలు పాలకుల మోహముచేతను ధైర్యభావము చేతను జాతీయప్రేమ జాపజాలకున్నారు. అట్టివారి దేశభావన పట్ల విముఖతమాపువారినే తిరుగ మెంబరుగాపంపి యీ స్థానిక సంస్థలపాలన నియంత్రణదళాలో నుంచవలెనా, లేక నిర్బంధముగా ప్రజలహక్కుల వెల్లడింప గలిగినటువంటి మరె ట్టివైనా పంపవలెనా అనువిషయము చర్చనీయము. ప్రస్తుతము నా భరతభూమియందు ప్రజల ఆదరణకు పాత్రమైన సంఘానికి నిజపరసిన యిప్పటిలో మనదేశముందుగల సర్వవత్సములలో ఆర్థిక, కారీరక, నష్ట, కష్టముల భరించిన త్యాగి మా దులను స్వార్థత్యాగిలను కలిగి పౌరసత్వములను స్వార్థం త్రప్రియత్వమును నిరూపించుచు వెల్లడింపకలిగినది కాంగ్రెసు పార్టీయేయని చెప్పటలో భిన్నాభిప్రాయ ముండదని తలంచెదను. కాంగ్రెసు మెంబర్లయొక్క భీరత్వము కలకతా జంబయి, అహమ్మదాబాదు మున్నగు స్థానిక సంస్థలపాలనా సంస్థలలోని పరిపాలనా సామర్థ్యము వెల్లడించుచున్నది. ఈ మధ్య జరిగిన మద్రాసు నగర కార్పొరేషన్, బెజవాడ, నెల్లూరు, మొదలగు మునిసిపల్ యెన్నికలలో నాయాపురవాసులు, కాంగ్రెసునందుగల భక్తి వెల్లడించుచున్నారు. మన జిల్లా రెడ్డిమహాశయులలో చేరిన శ్రీయుత, తిక్కజరపు రామిరెడ్డిగారున్నా, బాల్యంధ్ర దాదిగ తర్వాత త్రేయని గణుతికెక్కిన శ్రీయుత, బెజవాడ చంద్ర శేఖర రెడ్డిగారున్నా, మరికొందరున్నా యీ కాంగ్రెసుపార్టీకి చెందినవారై కారాగారవాసులను గడపియున్నారు. ఇట్టి జాతీయపక్షమువారిని తాలూకాలోయలకు పంపుట మనకు కర్తవ్యమై యున్నదని నడుపుటకు సాహసించుచున్నాను. శ్రీయుత కట్టచంది రామలింగారెడ్డిగారివంటి ప్రముఖులు మన రాష్ట్రములలోనున్నా, యితర రాష్ట్రములందును కాంగ్రెసువారిని స్థానిక సంస్థలను, శాసనసభలను పంపకల్పింపగా ఉద్బోధించుట మన కులములోకలిగిన, జాతీయభావమును వెల్లడించేయుచున్నది. 1920-21 సంవత్సరములలో మద్య పాన నిరసనోద్యమమునందు, రెడ్డి సానుభూతి వలననేకదా, మనముండుము హిందూదేశమునకు వస్తారే కలిగినది! ప్రస్తుతము మనము రాజకీయములలో తర్ఫీదుకావలెనన్న, దేశేశవ చేయువారిని, తాలూకా, జిల్లాలోయలకు పంపుటయు, తద్వారా దేశభావములు నెరవేర్చుటకై మిగిలినదేదియు లేదు. మనము యితరులకు జంకి అంతరాత్మకు వ్యతిరేకముగా నడచుట పాడిగారు. జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీవారి దివ్యరత్న, యీ విషయమై కరపత్రములు పంచివెట్టి ప్రబోధము కలుగ జేయుట ప్రారంభించియున్నారు. కాన నో ప్రాత్యరెడ్డి సోదరులారా! రాజాపు యెన్నికలలో వ్యక్తివైచర్యములను పాటించక, యెన్నికలకు ప్రయత్నించు యితరుల ప్రార్థనలకు మోహించుచెందక, దేశసేవాధుంధరులగు కాంగ్రెసు పార్టీవారికి తమవోట్ల నొసగియు, నితరులచే సమృద్ధుల నిష్పించియు, అవతారమూర్తియగు మహాత్ముని ఆదేశముల నెరవేర్చి ధన్యులగుదురని విషయపూర్వకముగా వినుతించుచున్నాను.

కాకు రామచంద్రారెడ్డి.

గ మాణిమాత్రలు

20 మార్చి 1-కి రు 0 2-0

రక్తచేపములు, పుకచేపములు, జీడిబిరెనములు, అజీర్ణచేపములు, నీటిబిరెనములు, మొదలగునవి ఆ మృతలకు మూడుపుట్టు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును పిటిని పిల్లలకువాడి వాడేయ్యను, వేంటి నగు నుచ్చును. అమ్మతోడను పిటో, ముద్రాను - పొంగియి.

సారస్వతనికేతనము, వేటపాలెము

వార్షికోత్సవావ్యవస్థాపతి

శ్రీ చక్రాక్షి నామ సంవత్సర మార్గశిర శు ౫ లు ఆదివారము (20.11.1924) సాయంకాలము గం. 4 లకు "సుప్రాయమహల్" నందు పైనికేతనముయొక్క ఆటన వార్షికోత్సవము, ఆంగ్రప్రతిభాధిపతులను, మాతృభాషాపాఠకులను, శిశోద్ధాక బిరుదాంకితులను నగుచున్నా శ్రీ కాశీనాథుని సాగే శ్రీరరావు పంతులుగారి యాజమాన్యమున జరుగును.

* * *

కార్యక్రమము

బ్యాడ్మింట్ పోటీయాలలు

28.11.24 సాయంకాలము—గం 8-30 కు

1. గుంటూరు యంగు రిపబ్లిక్ సంఘమువారికి, వేటపాలెము ప్రొమ్మయ్యనాయనవారికి

29.11.24 ఉదయము—గం 6-30 కు

2. బెజవాడ ఆమెయ్యార్స సంఘమువారికి, ఒంగోలు ప్రొమ్మయ్యనాయన వారికి,

సాయంత్రము - గం 8-30 కు

1, 2. ఆటలలో గెలుపొందిన వారలకు ప్రైజులు.

30.11.24 ఉదయము:—గం 7-0 కు

రైలుయొడ్డుండి "శిశోద్ధాక" యూరెగింపుతో బసయందు ప్రవేశపెట్టుట.

సాయంతనము గం 4.0 కు

సభాప్రారంభము. దైవప్రార్థన, సభాధ్యక్షుని యెన్నిక, అధ్యక్షుని ప్రారంభపదనము, పురజనుల వినితపత్రమును సమర్పించుట.

అభినందన పద్యములు

వేటపాలెము:—నాయనీపల్లి గ్రామకాంగ్రెసు సంఘమువారు విజ్ఞాపనపత్రమును సమర్పించుట.

సారస్వత నికేతనముయొక్క కార్యనివేదికను పఠింపకరించుట.

ఆంగ్ర వ్యాపరచనపత్రికతో కృతార్థులైనవారికి బహుమానపత్రము లొసంగుట.

బ్యాడ్మింట్ పోటీయాలలలో గెలుపొందినవారికి వెండి గిన్నె నొసంగుట, బహుమానపత్రము లొసంగుట.

రైలువాణ్యము:—శ్రీయుత ఆకుండి శంకటాశ్రీగారు.

ఆంగ్రసారస్వతము:— శ్రీయుత కొడిదెన బాలకృష్ణయ్య పంతులుగారు.

సభ్యుల యువన్యాసములు:—అధ్యక్షుని యువన్యాసము:—వందనములు.

డా. పెం. శ్రేష్టి,

ప్రతిష్ఠాపకాధ్యక్షుడు.

నెల్లూరుజిల్లా ఖిలాఫత్ సంఘము

పై సంఘమువారు యీ నెల 21 లేదీ శుక్రవారం శుభ్యాహ్నము జాన్మానమాజా అయిపిమ్ముట ఘనము ఆరుం దలమంది అతీసోదరుల తల్లి నగు బియ్యముగారి మండమును గురించి భాయిభానా సమాజావదివి భగవంతునివద్ద ఆమె ఆత్మ శాంతికొరకు యావన్నుంది నెల్లూరు మహమ్మదీయులు దుఃఖించి ప్రార్థనలపలిపి. సాయంత్రము 5 ఘంటలుమొదలు చేలాఫత్ మైదానములో సమావేశమైచి అమ్మ మరణమును గూర్చి సభవారు యావత్తుమందిన్ని చిత్తిల్లము వారి యాత్మ శాంతికొరకు ప్రార్థించితి. అధ్యక్షులు సభకుసానందున నెల్లూరు జిల్లా ఖిలాఫత్సంఘ సెక్రటరీగారైన ఎహమ్మదు రంతుల్లా సాహెబుగారి అధ్యక్షత్వక్రింద సభ జరిగెను. అం దిత్తిర్యాన మేకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడెను.

తీర్మానము 1

"ప్రస్తుతము దేశములో జరుగుచున్న సహాయనిరాకర ణోద్యమమున జేరి యఖండత్యాగము నొనర్చి శ్రీ గాంధీ మహాత్ముని యిరుభుజములలో యననోష్ఠ శూర్యగ్రేసరు లగు మాలానా షేకతారీ మహమ్మదాలగార్లను గన్నతిల్లి యగు యా వీరమాత బియ్యముగారు చనిపోయినందుల కి సభవారు చింతిల్లము వారి యాత్మ శాంతికొరకు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు."

పై తీర్మానము నెల్లూరుజిల్లా ఖిలాఫత్ సంఘ కార్య సభ్యులగు మహమ్మద్ రంతుల్లా సాహెబుగారిచే ప్రతిపా దింపబడి శ్రీయుత సోమపూడి పద్మనాభయ్యగారిచే బలపరప

ఇండియా నిర్బంధవిధానము

సర్. శంకరనాయుడుగారు

కార్మిక పక్షము అవకాశము

సర్. శంకరనాయుడుగారు న్యూ రీడరుపత్రికలో అక్టోబరు 31 వ లేదీన యిట్లు వ్రాయుచున్నారు—

రీడింగ్ ప్రభువుగా రవ్వడే 66 గురిని రాజకీయ మైడిలుగా నొనర్చి, వంగరాష్ట్ర శాసనసభను సత్వరము సమావేశ కరచి ది షెన్సు ఆఫ్ ఇండియా ప్రాతెచట్టుము ఖాయపరచునట్లు జేయవని లిట్టునుప్రభువుగారి నాజ్ఞాసించిరను వార్త ఇండియా దేశ పరిస్థితులను సరిగా గమనించుచుండువారి కార్మికము కలిగింపదు విప్లవకాగలను కార్మిగిర్యాహులు అరెస్టుజేసి యంతలకాలమైన విచారణ లేకుండ నిర్బంధించియుండుటకు వీలొసంగెడి చట్ట మితివరకే యున్నదని గు రెంంగవలయును రీడింగ్ ప్రభువుగారు యీ అధికారము చాలదని భావించిరి.

ఇట్టి పద్ధతిని గరిమ గు రెంగవలెనన్న వంగరాష్ట్ర ందోళనచరిత్రను జ్ఞాపికి తెచ్చుకొనవలెను. బెంగాలును కర్ణాటకప్రభువుగారు విభజింప యిట్లించిపుడు పుల్ల రందార గారు యెట్టినిరసనయు లేకుండ యెల్లరి నణంపజూచినపుడు వంగదేశీయు లావేశపూరితులైరి. అప్పుడు ఆందోళనపరులు కైదుజేయబడి మామూలు సివిల్ లొబ్బలలో విచారంపబడిరి. అందు చాలకేముట ప్రాసిక్యూషనువారు ఓడిపోయిరి. అబద్ధ సాక్షుల దెచ్చియు, ముద్దాయిల యొడ్డలో బాంజులను రొంగ తనముగా నుంపించియు, పోలీసువారు తమకేసుల నిలబెట్టుకొన జూచినట్లు మోక్షార్థుల రక్షిప్రాయుడిరి. మరియు మేజిస్ట్రేటులు పోలీసువారు సాక్ష్యముల తయారుచేయుచున్న టైలిం గియు తటస్థముగ నూరకొనిరి స్వేచ్ఛలు జడ్జిలకొన్ని కేసులలో సాక్ష్యములను విరద్ధముగా తీర్చుజేప్పి. ఇంకను వివరము తెలియగోరువారు ఆకేసుల రిపోర్టులను యిప్పటికి చదువుకొన వచ్చును.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు యుద్ధసమయమున అవకా శము జూచుకొని ఇండియా సంరక్షణచట్టమును శాసనము జేయు ందనిరి. ఈ శాసనముప్రకారము కార్మిగిర్యాహులు ఎవరి నైనను నొక నియమితస్థలమునందు నిర్బంధము గా నుంప (ఇంటర్ను) వచ్చును వారి వృత్తిజేసిన విలు లేకుండ నోకో థింపవచ్చును. అని ప్రెస్సుకు తీసికొనవచ్చును ఆయనపై యెన్ని నిబంధనలైన విధింపవచ్చును. శుభన్యాసము తీయకుం డను, ఎవ్వరితో మాట్లాడుకుండ జేయవచ్చును ఈచట్టము ప్రకారమే ఎవరినైన విచారణలేకుండ యెంతకాలమైనను జయి లునం దుంపవచ్చును

విచారణకావలసియున్నవారికి నూతనకోర్టు యేర్పరు పబడి నూతన విచారణనిబంధల సాక్ష్యవిచారణ క్రమములు యేర్పరుపబడును.

ఈశాసనముక్రింద దానిజాపకారమురిజగను. ఆరెస్టు కాబడినవారిలో పలువురను విచారించకుండుటచే యొతమంది నిరపరాధులూ తెలియలేదు అనేకమంది చిత్తశాంతినిండిరి పిచ్చెత్తబోయిరి ఒక దారుజాంశమును శాసనసభవారికి తెల్లి యవచ్చెను. వేకోక విచిత్రముపరిగెను పోలీసువారి కనుమీడ్చి ముగిలిన వానిపేరుగల యిరువురుగోస్త్రిలు జేయునందుచ బడిరి అందొకామె కడలలేని యుష్మందుండెను. చివరకు వా రు విడువబడిరి. ప్రభుత్వమువారు పిదప విచారమును ప్రక టించిరి.

యుద్ధసమయమునందు యాందోళన హెచ్చుగలే కుండెను కాని యుద్ధానంతరము మరల నీ యధికా రముల చిక్కబట్టి రొలెటుచట్టము ద్వేంపబడినపుడు ప్రజలందో, శన యెదుర్కొనెను. ప్రజలకోపావేశమునకు మేరలేకుండెను. ప్రభుత్వమువారు చట్టమును గావించి:ను అనుబంధప సాహ సింపకాలకుండిరి. ప్రధమసంస్కరణ శాసనసభవారికి చట్ట మును ప్రోసేవేయుటయే ప్రధమరైచ్చ వయ్యెను.

సశేషము)

బడెను. శ్రీయుత కొట్రా అదిశేష పక్షగా రీవిషయమై కొంత నేపు ఉపన్యసించిరి.

తరువాత సభవారిక్రింది తీర్మానము గూడ నేకగ్రీవ ముగా నంగీకరించిరి.

తీర్మానము 2

"ప్రస్తుతి మరులులో నున్న సంస్కరణ విధానసాధకు డును నొకప్పుడు భారతదేశ కార్యదర్శియు హిందూదేశ బాం ధపుడునునగు మాంజేగుగారి యకాలమరణమునకు ఈ సభవారు విక్సీలి చింతిల్లుచున్నారు."

పై తీర్మానము శ్రీయుత కొట్రా అదిశేషయ్యగారిచే నుపపాదించబడి శ్రీయుత సోమపూడి పద్మనాభయ్యగారిచే బలపరపబడెను. హిందు మహమ్మదీయ సభ్యులనుగూర్చి సా దాగర సయ్యద్ గాఫ్ మోడికి సాహెబుగా రుపన్యసించిరి.

(కార్యదర్శి)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

అంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 19:—1215 శాసనమువలె 1917

సంవత్సరపు సామ్రాజ్యధ్వజస్థాపన తీర్మానము ముఖ్యమైన దని కనడావారు అనుచున్నారు. ఇది కనడాకు సంబంధించినది.

అస్పృశ్యులగు

తెలంగాలకు వచ్చిరి. సర్ హెన్రీ ట్యూయిన్ శాసనముల గారికి అతిథిగ నున్నారు.

బ్రిటిషు జలాంతరగాముల

మీద పూర్వమువలె వాలంటీయర్లుగా సైనికోశ్యములు గూడ పనిచేయవలెనని క్రొత్త తీర్మానమును గావించిరి.

రూపాయి మారకము

వర్తమానము

అంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 20:— భారతదేశ రూపాయి

మారకమును గూర్చి చర్చించుచు మారకమును తగ్గించినగాని భారతదేశపు ఎగుమతి వర్తకము అభివృద్ధి గాదనుమాట సత్యమని యిదివరలో నున్నదానికంటె రూపాయి ధర ఇప్పుడు 1 1/2 పైసలైనను భారతదేశ వర్తకము (ఎగుమతి) తాగన్న దనియు భారతదేశమునకు గావలసినదెల్లము మారకము గడియ కొక పర్యావరణము మారకుండు చేయుటయే యనియు అంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రతిపక్షపాదుల డనుచు న్నాడు. మారకము పడకుండు పాచ్చకుండ సర్ బ్యాసిస్ బ్యాంకు గారు చేయగలరనిరి.

భారతదేశ సైనికవ్యయముల

గూర్చి చర్చించుటకు సర్ విలియం బస్ట్వెల్డ్ గారు అంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రారంభించెదరు.

ఇంపీరియల్ ప్రెస్

ప్రభుత్వవిధానము

అంధ్రప్రదేశ్, నవం 24:— 1928 లో జేసిన సామ్రాజ్య ప్రభుత్వ తీర్మానములను ప్రభుత్వము వారములకు ఒకసారి యింక

ను దీనికొకటిగాను గలగజేయుటకు బ్రిటన్ ఆర్థిక విధానమున నే మార్గమున్నదనియు కర్నూలు అమెరికాను తెలియజేసిరి.

పెన్సియా

మహామేరా మేకు

వైరములు ప్రారంభమగుట

తెలంగా, నవం 24:— ప్రధానామాత్యుడు ఇట్లు మే ముహమేరాగానికి తెలుపుచున్నాడు:— నేను తెలంగానుండి బయలుదేరినపుడు ఆరేబిస్తాను పోవుటకు నిశ్చయించితిని. నేను పిరాజుకుపోవునదికి సర్దులు అగదాసీగారు లోబడినతంతునం దుకొంటిని. ఆతనిని పూర్తిగ తులించుటకు ఆతడు పూర్తిగా లోబడవలెనంటిని. ఆతనిని తెలంగానుకు బంపి నేను ఆరేబిస్తాను కు రక్తపాతములేకుండ పోదలవితిని. ఇక నెంతమాత్రము ఆతని ప్రత్యుత్తరమున కెదురుజూచుచు ఆగుటకు వీలులేనందున నేను ముందున కేగుచున్నాను. నేను నానే పోచుమామేరాకు బయలుదేరిదను.

రియోరాయ బారము

తెలంగాను బ్రిటిషు రాయబారిగ నియమింపబడిన సర్ జాన్ టిల్లి గారు సలహానిమిత్తము తనకింక బడిన ఒకసభ్యుని ప్రవర్తనము బాగులేనందున భర్తరపు జేసిరి. దీనిని ప్రభుత్వము వారు ఒప్పుకొనిరి. ఇది ఇతరులకు గుణపాఠముగ నుండగలదనిరి. సార్వభౌముడు ఇతనికి దర్శనమొసగెను. తక్షణము రియోదేజని తో రాయబారిగ పేగును.

సర్ విలియం బ్రౌన్లీ

గారు నేటియదమును (25 11.24) వార్తానుకచ్చిరి. ఫిబ్రవరి మధ్య తిరిగివచ్చి జర్మనువైమానిక సంఘముతో రాయబారములను జరిపెదరు. వీరుకొంతవరకు ఆంగ్లో ఇండియా వైమానిక మార్గము నేర్పరుచుటకు పాల్పాడెదరు.

ఆహారపదార్థములు

అధికలాభములు

ఆంగ్లో ఆస్ట్రేలియా మాసవర్తక సంఘమువారు హెచ్చు లాభములకు తరవాదులట. కొట్టికె ప్రతిసాలున 52000000 పా నులు, మాంసముమీద 78000000 పానులు, పాలమీద 45000000 పానులను దీయుచున్నారట. భరలను హెచ్చు చేయుటకు ఆస్ట్రేలియా వారు మాంసమును విక్రయించుటకు బంపకుండ చేయుచున్నారట. ఈతిబాధగూడ కొంతవరకు మాంసములకు నగ దొరుకుటకు కారణ మనుచున్నారట. కోయలు కమిషనును నియమించుట చాలముంచి దని ఆస్ట్రేలియా మాంస సంఘాధ్యక్షుడు తెలిపినట్లు. బ్రిటన్ లో అన్ని ప్రదేశములందును ఆస్ట్రేలియా మాంసవిక్రయమునకు అవకాశ మున్నదాయని యడుగుచున్నారట.

మరాఠో పోరాటము

మాడ్రిడ్, నవంబరు 25:— వెజ్కో జిల్లాలో తీవ్రమగు పోరాటము మరల ప్రారంభమైనది. ఫ్రెంచి మరాఠోలో ఇది ప్రారంభమయెను. విప్లవకారులును సైన్యములును డిగినెను.

బ్రిటిషు చర్యకు ఈజిప్టు నిరసనము

హడావిడి తగ్గుచున్నది

కెయిరో పార్లమెంటు సెలవరకు మూయబడెను

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

కెయిరో, నవంబరు 25:— బ్రిటిషు వారిచర్యను నిరసించుచు కెయిరో చేపట్టిన సభివారు బ్రహ్మచిహ్నం మెంటులకును జాతినమితివారికిని దెలియబరచుకొనిరి. అందు ఈజిప్టు మాదాను దేశములు రెంటికీని పశ్చిమాఫ్రికా ప్రభుత్వము ఖాయపరచుచు అవిరెండు విధబడకుండు నుండుటవసరమని తెలుపబడినది. ఈజిప్టు దారుణవాత్సల్య విచారము తెలుపుచు తుమాపణలు గోరినను బ్రిటిషువారు యిదియే సమజముని యెంచి శాంతి యుత్తమును యీ దేశముపై దౌర్జన్యపాతముగా పగసాధించుకొనుచు సామ్రాజ్యవిధానమును కొనసాగింప జూచుచున్నారట. బ్రిటిషువారి చర్య క్రమమును దప్పి యీదేశ వ్యవసాయపరిస్థితుల నెదుర్కొనుచున్నది. వారికోర్కెలు ప్రస్తుత నేరమునకు సంబంధించినవి కావు. ఇట్టికోర్కెలవివరకెన్నడును లేవు. కాంతి యుత్తముగ అసహాయయెయున్న యీదేశ యుత్తము జాతినమితివారు జోక్యము కలుగజేసికొనవలెను. అని కెయిరో ప్రభుత్వమువారి నిరసనపత్రమునందు కోరుచున్నారట.

ప్రజలందోకన తగ్గుచున్నది

హడావిడి తగ్గుచున్నది. బ్రిటిషు సైన్యములు మరల నేడు దమును నగరములో కవాతుచేసినవి. విశ్వాభిమతి పనులుజేయుకు న్నను బడెటనుబోయిరి. పరిస్థితులు క్రమేణ చల్లబడుచున్నవి.

నూతనమంత్రివర్గము

నూతనమంత్రివర్గమునందు ప్రతినిధులుగలరు. ఇదియొక విశేషాంశమే. జెవారు పామెగానికి కొటనుండి అనేకసారులు కబురులు వచ్చుచుండట జూచి ఆశ్చర్యము చెందుచున్నారు. ఆపైటికి 6 గంటలలో పని ముగించిరి.

రాజశాసనము ప్రకారము పార్లమెంటు నవంబరు 25 నుండి ఒక నెలకోజులవరకు విరమించి పిదప సమావేశమగును.

ఇంగ్లాండులోని ఈజిప్షియనులు

ఇంగ్లాండులోనున్న యీజిప్షియను సంఘమువారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వప్రాయమున కిట్లు విన్నవించుకొనిరి. సర్ లిస్టాకు గారి దారుణవాత్సల్య విచారములను తెలిసిరి. యీ విషయకృత్యమును గూర్చి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు దురభి పాయబడిరి. ఈజిప్టులోని బ్రిటిషు అధికారులు యీ సమయము జూచుకొని ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్య నిరోధమునకై యుద్ధము ప్రకటించి, నూతాను దేశమును తీసికొని ఇరిగేషనువిషయమున నిర్బంధము లేర్పరచి దేశముల ప్రాణముల పీడించుచున్నారట.

మాంచెస్టరు గార్డియన్ అభిప్రాయము

“సమాధానముకుదురు అవకాశముల దూరముజేసితిమి”

మాంచెస్టరు గార్డియన్ ప్రతీక సంపాదకీయవ్యాసమునం దిట్లు వ్రాయుచున్నది. మనము ఈజిప్టులో బహిరంగచర్యకు గడంగితిమి. బ్రిటిషువారి మరతులుజాగ్రూపవత్తుమవారికిని మన వారికినిసమాధానముకుదురుటసంభవముజేసెను. అదినియవతాధ ముజేసినతద్వారా మున్నుందు యింకనధికముగావించి దారుణప లితములు సంప్రాప్తించియు జేసికొనుచున్నాము. సమాధానము పరిష్కారమునకు సహాయమునైన మరతులతో చర్చించుటకు

జగ్జులుగా రంగీకరింతుమంది నపుడుకన్న యిప్పుటి మన చర్య వలన ఉభయపక్షముల సంయోగమును మరింతదూరము చేసి కొంటిమి.

ఫ్రెంచివారు జోక్యము కలుగజేసికొనరు

ఫ్రెంచి ప్రతినిధువర్గము, యీవిషయమున తమదేశము జోక్యముకలిగించుకొనుట అసంభవమని తెలుపుచున్నది. సందిగ్గ సమర్థము జాతిస్వమితి కొప్పగింప వచ్చునని పోత్రాహించు చున్నది.

టాంబిజ్యునుగారు చైనా ప్రధాని

నూతనమంత్రివర్గ మేర్పడెను

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

టాంబిజ్యునుగారు చైనా ప్రధానిగను ముఖ్య కార్య నిర్వహకులుగాను నియమింపబడినట్లు ప్రకటించబడిన దని తెలింగువార్త తెలుపుచున్నది. నూతన మంత్రివర్గమునంద యను ఆతనిపక్షమువారే. ఫెంగ్ శ్యాపియాంగుతరపునా రెవ్వ రును లేరు.

ధిల్లీ మునిసిపాలిటీ

మిశ్రము ఎన్నికవర్గ తీర్మాన పునర్విచారణము

ధిల్లీ, నవంబరు 25:— ధిల్లీ మునిసిపాలిటీ సమావేశమునందు వెజ్కో తీర్మానింపబడిన మిశ్రము ఎన్నికవర్గ తీర్మానమును పునర్విచారణముచేయవలయునని ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానము పై శిర్షజరిగెను. పునర్విచారణ మవసరములేదని తీర్మానము త్రోసివేయబడినది. పునర్విచారణము చేయుటకు కారణముల దెల్పవలసినదని డ్రైమెన్ గారు కోరిరి. వెజ్కో గావించబడిన తీర్మానము రద్దుచేయవలసిన అవశ్యకతనుగూర్చి చాలనేపు తా మివాదించుకొను ప్రసంగించిరి. ఈ తీర్మానము పాటలఅసంతృప్తికి కారణమనియు, వాటిభిప్రాయము దీసికొనబడలేదనియు నాయన నుడిపెను. ధిల్లీ లో ననేకసభల యందు తెలుపబడిన అసంతృప్తియు ధిల్లీలో జాతీయవాదులు సెప్టెంబరు 24-వ తేదీని లక్ష్యాభ్యురమునందు గావించబడిన ఒడంబడిక అంగీకరించినదియు, ఆఒడం బడిక హిందూమహాశుద్ధియులకు వేరువేరు ఎన్నికవర్గములందు వలయునని గోరుచున్నదనియు నీయనబెల్లెను. పునర్విచారణ మవసరములేదని అబ్దుల్ రహమాన్ గారిక తీర్మానమును ప్రతి పాదించిరి. రాజకీయ సంబంధమైన ఎన్నికహక్కును మునిసిపల్ సభ్యుల నెను ఎ కొనుహక్కునను సుబంధములేదనియు, వేరువేరు ఎన్నికవ ర్గము లారంభమైనప్పటినుండియు హిందూమహాశుద్ధియు సంఘ ములయందు పోరాటములు జరుగుచుండెననియు రహిమాన్ గారు దెల్పిరి. ఈవిషయము యివరకెనిమిది మాసములనుండి ప రిష్కారముల కెదురుచూచుచుండెను. పూర్తిగవిచారణము స ల్పించిపిమ్మట యీసమస్య పరిష్కరింపబడెను. పునర్విచారణకు అసవరములేదు అని రామాన్ గారు దెల్పిరి. తీర్మానము వో టుకు బెట్టబడెను. పునర్విచారణ మవసరములేదని 12 వోటులు ను ప్రతికూలముగ 9 వోటులును వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

నెల్లూరు పురమండరమున

మిత్రసంఘ ప్రదర్శనము “బొబ్బిలి”

29-11-24 శనివారము

- రంగారాయుడు-దొరసామయ్యంగారు;
- మల్లమదేవి-రంగస్వామయ్యంగారు;
- పాపారాయుడు-నాగరాజరావు;
- బుస్సీ-నె. రామదాసయ్యంగారు ఎం ప;
- శ్రీ ఆంధ్రభాషాభిమాని సమాజప్రదర్శనము
- ఆంధ్రభిజ్ఞాన శాకుంతలము
- 5-12-24 శుక్రవారము
- దువ్వంతుడు-దొరసామయ్యంగారు;
- విదూషకుడు-రామదాసయ్యంగారు ఎం ప;
- శకుంతల-రంగస్వామయ్యంగారు;
- గాతమి-గుండలపూడి సుబ్బయ్య;
- శారద్యుతుడు-గుంటూరు శివశామయ్య;
- నె. రామదాసయ్యంగారు,
- ఓ. వేం. కృష్ణయ్య,
- కార్యనిర్వాహకులు

స్థానిక వార్తలు

కాలక్షేపము:—మైలాపూరు పరిశ్రమల కార్యదర్శి యాజమాన్యము క్రింద పద్మావతి జాయిగారు పత్యుల కార్యదర్శియగు 80 వేది 4.25 గంటలకు పాఠశాలకు చెప్పబడు.

మదరాసు ఆంధ్రసభాభవనము మారును:—దీనివలన 1 తేదీన మదరాసు ఆంధ్రసభా కార్యాలయము నెం 8 నెంటుతోనాఫ్ బిధి (వై. ఎం. సి. ఏ. ప్రక్క)కి మార్చబడును.

రామరాజునాటకము:—మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సంఘమువిద్యార్థులు 'రామరాజు' నాటకమును కాలేజీముందిరమునందు శనివారము 29 వ తేదీన సాయంకాలము 5 గంటలకు ప్రదర్శించెదరు.

రాకపోకలు:—సి. సి. రామస్వామయ్యర్ (అ. మెంబరు) గారు బొంబాయి నిన్న రాత్రి వెళ్లిరి. అల్లాడి కృష్ణ స్వామయ్యర్ రా॥ బి॥ టి. ఏ. రామలింగశెట్టిగారు నిన్న రాత్రి వెళ్లిరి. స్ట్రోక్సుగాకు యీవుదయము వచ్చిరి:—

శ్రీ వైష్ణవగ్రంథముద్రావకసభ:—వైష్ణవ భాగవతముల సాధారణసమావేశము నెం 31 సామి వెంకటాచలమొదలి ఖిల్లో దిసెంబరు 2 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు జరుగును. కార్యక్రమము (1) డైరెక్టరు నివేదికను (2) రెక్కల తనిఖీరిపోర్టు (3) అడిటర్ నియామకము (4) ఇతర విషయములు.

గిండిలో గుర్రపుంఠెములు:—గిండిలో జరుగబోవు గుర్రపుంఠెముల కొరకభ్యసించు వారిలో శిక్షకులు గె. గుర్, ట్రాచిక్, బేకర్, టిల్లీన్, నెల్సన్, విహ్లా, సానీటర్, గ్రాచర్లగారు వచ్చిరి. ప్రొద్దుటి పూటలందుభ్యసించువారిలో బులక్, బీస్సె, బాన్, మాట్రిక్, బాక్సుబో, హోయిల్, అజన్, కార్లెడ్, మికింగ్సు, పోజ్జు బోన్సు, మొదలగు వారున్నారు. మంగళవారమునాడు క్రొత్త శిక్షకగర్లు అరంభమగును. జనులు ఎవరికి ప్రైవేటువేసిన బాగుగానుండునో నిర్ధారణ చేసికొనుటకు వచ్చి చూచుచున్నారు. అరబ్బీగుర్రములు వచ్చినవి. గుర్రపుంఠెముల రస్తా బాగుగనున్నది. (ఆ. ప్రె.)

కార్పొరేషను అధ్యక్షునకు అరుంధతీయల అభినందనము:—మదరాసు కార్పొరేషనుకు సూతనముగా ఎన్నుకొనబడిన భా॥బి॥ మహమ్మదు ఉస్మానుసాహెబుగారికి చెన్నపురి అరుంధతీయమహాజనసభవారు పెద్దసభ తేదీ 28 వ తేదీన అభినందనప్రత్యము ప్రసాదించిరి. అసభకు డి॥ బి॥ సర్ పి. త్యాగరాజయ్యకెట్టి, వరదరాజులనాయుడు, సదాశివయ్యరు మున్నగు పెద్దలందరు విచ్చేసిరి. సన్మానప్రత్యమును సభాధ్యక్షులగు ఎల్. సి. గురస్వామిచెట్టిగారు జరిపిరి. ఉస్మాను సాహెబుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, తాను అధ్యక్షక కార్య నిర్వహణమందు ఇదివరకాపదవియందు పేర్కొనబడిన త్యాగరాయచెట్టిగారిపదవులనే యనుసరింప వచ్చుననియు, ఆయన యన్నివిషయముల చక్కబరచెననియు చెలిపి, నిర్బంధప్రాధమికవిద్య మున్నగు విషయములందు అనుభవజ్ఞులగు వరదరాజులునాయుడుగారు మున్నగుసభ్యులు చేయుసహాయమువలన సాకల్యముగ నెరవేర్చుననియు చెలిపిరి.

గుంటూరుజిల్లాలో బెల్గాంకాంగ్రెసుప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనబడినవారికి సూచన

రాష్ట్రసంఘముగాని ప్రతినిధులుగాని దేశీయమహాసభతో సుపాదించబోవు తీర్మానములు ఆ సభాప్రారంభమునకు పూర్వము పదిరోజులు ముందుగా అభిలభ్యరతంపు కార్యదర్శిగారికి చేరవలయున్నది. కావ్యదర్శి వీనివగాహన తేసికొని విషయనిర్ణయ సభలో చర్చించుట తీర్మానముల జాబితాలో చేర్చుకొనును. విషయనిర్ణయసభలో చర్చింపబడవలసిన తీర్మానముల జాబితాలో తేరని తీర్మానములను యిరువదిమంది యభిలభ్యరతంపుసభ్యులయొక్క గాని, ఏదిమంది జాబితామహాసభా ప్రతినిధులయొక్కగాని సంతకములతోనుండినగాని విషయ నిర్ణయసభవారు మన్నించరు.

మీ మైన తీర్మానములను సుపాదించవలసినయెటల వాటి నిమనరాష్ట్రసంఘకార్యదర్శి, శ్రీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారికి బెజవాడకు దిసెంబరు 2 వ తేదీగా చేరవట్టు పంపవలెను
వ॥ ము॥ ప్రచారరావు
జి॥ కా॥ స॥ కార్యదర్శి

ఒక జిల్లాబోర్డు సభ్యుడు, ప్రజల మోసగించి ధన మవహరించుట

ముద్దాయి నిర్దోషిగ వదలబడుట

(1) కూచిపూడి రాజరత్నము, (2) గుంటూరుమార్కు అనువా రిరువురును, గుంటూరుజిల్లా రేవల్వి తాలూకా పెదరావు గ్రామములో కొందరికి తమనుగురించి అసత్యముల చెలిపి ప్రజలనుండి మోస మొనర్చి ధనము నవహరించిన నేరము క్రింద రేవల్వి 1 తరగతి మేజిస్ట్రేటుచే శిక్షింపబడిరి. (1) ముద్దాయికి 1 వత్సరము విడిఖయిదును రు 50 ల జరిమానాయును (2) వ ముద్దాయికి 6 నెలల విడిఖయిదును రు 50 ల జరిమానాయును విధింపబడెను. ఈశిక్షపై జిల్లాకోర్టునకు ఆపీలుచేయగా శిక్ష ఖాయపరుపబడెను. ముద్దాయిలు తిరిగి మోక్షార్థమందు గావించినఆపీలును నిన్నటిదినమున న్యాయమూర్తులు వాలెను, మాధవకనాయకుగారు విచారించిరి.

కేసు వివరము లేమనగా:—(1) ముద్దాయి జిల్లాబోర్డు సభ్యుడు 2 వ ముద్దాయి పెదరావుగారు పంజాబపాఠశాలలో పంతులు. 1 వ ముద్దాయి ఒక సాయత్రము పెదరావుగారకు జని, అచ్చట నోకభ గావించి, ఆ గ్రామము లందుగల భాగ్యలములగురించి విచారించుటను వానిని బీదలగు వారికి ఇండ్ల స్థలములక్రింద నోకటకును వచ్చిననియు అపని కొరకు ప్రత్యేకముగా ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిననియు వాటికి తెలిపెను. ఇండ్లస్థలములకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనువాని 1.8.0 చొప్పున చెల్లింపవలెననియు, ఈసభ్యకార్యమునందు ప్రభుత్వము వారు తనకు చేతన మొనగుటలేదనియు, తన ప్రయాణపు ఖర్చులకు తుటుంబపోవడమునకును ధన మవసరము గావున అందు కొరకు దరఖాస్తు ఫీజులో కొంతభాగపు పెట్టుకొనెదననియు ఈవిధముగ నే కొలకులూరు మొదలగు ప్రాంతములందుగూడ బీదలకు భూమి పంచి పెట్టి వచ్చునుంటిననియు నుడివెను. అచ్చట బీదలందరును దరఖాస్తులను దానితోపాటు కొంతభాగమును నమూలుజేసి ఇచ్చిరి. 2 వ ముద్దాయియగు గుంటూరు మార్కు 1 ముద్దాయి ఏడెంటుగా పనిజేసెను.

అపీలునందు, వి. ఎల్. ఎతిరాజుగారు ముద్దాయిల తరపున హాజరై ప్రాసిక్యూషను సాక్ష్యము చాల తక్కువయిన యు, ముద్దాయి గావించిన చర్యయందు దురుద్దేశములేదనియు నేరాకోపం ఆపవలయుగ నున్నదనియు అందుచే ముద్దాయిల శిక్షింపరాదనియు వాదించెను. న్యాయమూర్తులు ముద్దాయిల తరపు వాదననంగీకరించి ముద్దాయిలపై శిక్షను తొలగించిరి.

బొంబాయి సభలు

నాయకుల రాక

బొంబాయిసభలకు వెళ్లిన నాయకులు ఏ. రంగనాథయ్యంగారు (ఎం. ఎల్. ఏ) ఎస్. సత్యమూర్తి (ఎమ్. ఎల్. సి) ఎం. కే. ఆచార్య (ఎమ్. ఎల్. ఏ) దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వేమవరపు రామదాసు, ఎ. రామస్వామి మొదలగు (ఎం. ఎల్. సి); సి. టి. రాజును, కే. వి. మినసు (జెస్టిను ప్రతికాసంపాదకుడు), ఎం. కే. రెడ్డి, అరుణాచల మొదలగు, సీతాబామరెడ్డి, దివాను జహాదరు. ఎం. మనిస్వామినాయుడు, డాక్టరు సుబ్బారాయను, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు నేడు ఉదయమున చెన్నపురికి వచ్చిరి. రామలింగారెడ్డిగారు చిత్తూరుకు వెళ్లిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆర్యవైశ్యవ్యవస్థ వివక్షణీ (డైరెక్టర్) 1925

మేము మొదటిసారి నుద్యమించిన యీపై ఆంధ్రసంఘటము అమృతాటము యేర్పాటులకు లోనగు కొన్నియసౌకర్యములకేసి, ప్రయమించిన కాలపరిమితికన్న, రమారమి పక్షము దినముల వెనుక వెనువడంగలను. మామిత్రముంజలియం దనేకులు మేము నిర్ణయించిన కాలవ్యవస్థి చాలతక్కువ యని యాయాసపడిరి.

కంపెనీలును, వాణిజ్యాధికులును అనేకులు ఆడవర్తై జామెంటులకుగా మేముపంపిన నివేదికల నందియుందురు. వారును, వారిమిత్రముండలి సహాయయవకాశమును వసతిసేసికొని మాకు పూర్తిగ తోడ్పడి, మాయుధ్యమంబును యుద్యోగితంబునెయదురని కొరచున్నాము.

ఆర్యవైశ్య వ్యవస్థవివక్షణీ కార్యాలయము
48, స్ట్రాటర్క్ ముత్రియామొదలి పి. మద్రాసు

నేరము నొప్పించుటకు గాను క్రూరుముగ హింసించుట

ముద్దాయికి 2 సం॥ లు శిక్ష

ఒకరి గృహమున జరిగిన దొంగతనమును గురించి నేరము నొప్పించుటకుగాను ఒక మాదిగ వానిని హింసించెనను నేరము క్రింద గోదావరిజిల్లా నెమళ్ళుజడ్డినే శిక్షింపబడిన సుబ్బరెడ్డి అనునతడు మోక్షార్థమందు గావించిన ఆపీలు ఈ దినమున న్యాయమూర్తి కృష్ణునగారి యెదుట విచారణకు వచ్చెను.

గోదావరి జిల్లా రాయవరము గ్రామమునందు ఈ వత్సరము ఏప్రిలు 28 వ తేదీన దొరయ్య అనునాతని గృహమున కొంతధాన్యము దొంగిలించబడెను. అంతట మరియొక గ్రామమున మూడుదినములు ఒక వివాహము సంవత్సమున డబ్బు వాయించుచున్న వెంకటాచల మాదిగవానిని మరియొకనిని ఆడ మానముమీద పోలీసువారు అరెస్టుజేసి రాయవరమునకు తీసుకొనివచ్చిరి. వెంకటాచల దొరయ్య ఇంటి డొడ్డిలోనికి దీసుకొనివెళ్లి దొంగ తనమును గురించి వివరములు జెప్పమనగా నాతడు తన కేమియు చెలియదనెను అంతటనుబ్బరెడ్డియు, మరి ఇర్యరును వెంకటిచేతులు విరిచికట్టిరి. ఆతనిని కర్రలతో పొడువగా నాతడుదెబ్బలచే స్పృహదప్పిపడిపోయెను. అతడితో నుదినములు దొంపకపోవుటచే ఆతని తొడలయందును బుజులమీదను పట్టకాను పట్టించిహింసించిరి. ఆతడావిషయములను గురించి రిపోర్టు జేయుననుద్దేశముతో రెంజుకోజులవరకాతనివద్ద కాపలా యుంచబడెను. చూడవలసిన నాతడుసలుమేజిస్ట్రేటువద్దకువెళ్లిరిపోర్టు జేసెను.

ఈకేసునందు గోదావరిజిల్లా నెమళ్ళుజడ్డి 2,8 ముద్దాయిలకు వదలిజేసి 1 వ ముద్దాయియగు సుబ్బరెడ్డికి 3 వత్సరముల కఠిన శిక్షను 480 ల జరిమానాను విధించి జరిమానా మొత్తములో 180 లను వెంకటాచలనట్టుత్తరువు జేసెను.

అపీలునందు ముద్దాయిలతరపున బాధిస్తరు వి. ఎతిరాజుగారువాదించుచు ప్రాసిక్యూషను సాక్షులకు 1 ముద్దాయికిని విరోధమనియు, ఈ నేరము నాతడు జేయలేదనియు గ్రామాధికారులో పోలీసువాలో జేసి దానిని సుబ్బరెడ్డిమీద పెట్టి, యందురునియు, వెంకటి తగిలినదెబ్బలంత తీవ్రమైనవిగావుగాన, ముద్దాయిపై విధింపబడిన శిక్ష తీవ్రముగనున్నదనివదిలి.

న్యాయమూర్తి కృష్ణునగారు తీర్పుచెప్పుచు ముద్దాయి నేరమొనర్చెనను విషయమున ఆడ మానములేదనియు కాని శిక్ష మాత్రము తీవ్రముగనున్నదనియు నెంచి 2 సం॥ కఠిన ఖయిదును రు 100 ల జరిమానాను విధించిరి.

మోక్షార్థు జడ్జిగారింట దొంగతనము

ఈ నెల 20 వ తేదీ మైలాపూరులో న్యాయమూర్తి వేపా రామేశం పంతులుగారిసేవకులలో నొకడు తనయజమాని యింట వెండిగన్నె నొకదానిని నవహరించి బార్లి ట్రెసులో ఒకానొక మార్కానినానియొద్ద రు 7 లకు కుదురుబెట్టెను సాత్తుగోల్పయినవారుపోలీసువారికెరుంగజేసినపిదప ప్లవర్ బజార్ పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరైన బ్రాహ్మగారు 24 వ తేదీన నేరముని అరెస్టుచేసి సాత్తునవహరచుచుండిరి. నేరస్థుడు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటుగారి సమక్షమున విచారించబడును

రాక్షసిబొగ్గు సంఘము

ఇద్దరు సాక్షులు విచారించబడిరి

రంగూను, నవంబరు 25:—నేడు యిద్దరు సాక్షులు ప్రొవెన రాక్షసిబొగ్గు సంఘమువారి యెదుట సాక్ష్యమిచ్చిరి. దక్షిణ ఆఫ్రికానుండి వచ్చు బొగ్గుకంటె బంజుళా నుండి వచ్చు బొగ్గు బాగుగ లేదని గిల్లందర్లు అర్జిత్తునాటు కంపెనీ వ్యవస్థాపకు డెల్వెను. వెనుకటికంటె యిప్పుడు వచ్చు బంజుళాదేశీయనుండి వచ్చు బొగ్గు బాగుగ నున్నదనియు అభివృద్ధిచేయబడుచున్నదనియు నాయన డెల్వెను గ్రాహంజేడ్డిగు కంపెనీ వ్యవస్థాపకుడగు ఎ. మేకేండుగారు యిట్లు చెల్పిరి దక్షిణ ఆఫ్రికానుండి వచ్చుమేలైన బొగ్గుకంటె చాకగానున్నది అప్పుడు మారకములెటు పిలింగ ఆరుపెన్నులు (ఆ. ప్రె.)

మాత్రలతోనే టీకా వేయుట

టైఫాయిడ్ జ్వరము, కలరా, బంకవిరేచనములు, కలుగును.

టైఫాయిడ్ జ్వరము, కలరా, బంకవిరేచనములు, యీ మూడు రోగములును దేశమంతటను పూర్తిగా వ్యాపించియున్నవి. ఈ రోగములు ఎక్కువభాగము కలిగించుచు పెక్కుజీవముల తీయుచున్నవి. ఇందులో టైఫాయిడ్ జ్వరము తాగుడ టీకాలువేయుట అలవాటుగా నున్నది. ఈ అలవాటు వైద్యములున్న చోట చూచుచున్నాము.

టైఫాయిడ్ జ్వరము తగిలి చచ్చినవారి దేహములనుండి తీసిన ఒకవిధమైన సముద్ర బ్రతికియున్న సైనికుల కెక్కించి ఈ జ్వరము రాకుండ చేయునీటి దక్షిణాఫ్రికా దాడిసయసులో కనిపెట్టియున్నారు ఇట్లు మనుష్యులకు ఇంకెన్నడైనా మందుకెక్కించుటలో అపుడు కష్టముగానుండెడిది రానురాను అది వాడుకయైపోయినది కాని అందు కొందరుచేయు విధము క్రమక్రమముగా మారినది ఆరోజులలో యీ టీకాలు యిచ్చమైననే వేయించుకొనేవారు ఇప్పుడో వేయించునక తీరదు. ఈ టీకాలపద్ధతినే అమెరికా, పరాగు, వైద్యుల వారుగూడ అవలంబించిరి. సైనికులు జ్వరముచే బాధపడుట తగ్గిపోయినది.

రెండు డోసుల మందు ప్రతిసైనికునికి ఎక్కించి యీ జ్వరము రాకుండ చేసినారు. ఈలాగే సైనికులు లేనివారు అనా ప్రజలందరూ యీ టీకాలకొప్పుకొన్నచో యీ టైఫాయిడు జ్వరము అంతరించిపోవు.

టీకాలకిమ్మత్తు

టీకాల లెక్కలు వన దేశపుని కాపుగాని అమెరికాదేశపుని ఉన్నవి.

అమెరికాదేశములో సాధారణముగ ప్రతియేడూ, 4 వారములకు సైన్, 8 వారముల దాదాపు, యీజ్వరముచే బాధపడువారు 150000 మంది ఉండురట. ఈసంఖ్యలో ఎంతలేదన్నా 20000 మంది చతుగట. 1 మనిషి చచ్చిన 8 గురు మనుష్యులు 75 రోజులు కదలలేక బలహీనతై యుండి బాధపడుదురట.

ఈలెక్క ప్రకారము దామాషాగా సంవత్సరములో అయిదవ భాగము (తమత్రుకుల) 1500) పనిచేయులేనివారుగా నుండురు ఇంతే వస్తుమో ఆలోచింపుడు. 1912 సంవత్సరమువరకు అమెరికాలో ఏడాదికి యీజ్వరముమూలమున 90000000999-పాయ: ఖర్చయ్యెడిదట ఇదిఅతిశయోక్తికాదు.

1903లో అమెరికాలో టైఫాయిడుజ్వరమునకు టీకాలు సైనికులకొరీ వేయించుకొనుట మొదలుపెట్టిరి. 1911 లో ఇది నిర్బంధముగా మారినది 1901లో 1000 కి 64, 1911 లో 1000 కి 11, 1912 లో 1000 కి చొప్పున టైఫాయిడుకు సురణించిరి. ఇందులో 1000 కి 9.48 మందిని 1901 లో 1000 కి 80 మందిని 1911 లోను 1000 కి 26 మందిని 1912 లోను పైద్యకాలంలో కేట్టుకొనిరి. ఈజాతి టీకాలయొక్క కిమ్మత్తును తెలుపగలదు.

బ్రెస్టెడ్ కాగారి పద్ధతి

ప్రాఫెసర్ బ్రెస్టెడ్ కాగారు టైఫాయిడ్ జ్వరమునకు, కలరాకు, బంకవిరేచనములకు నొక క్రొత్త టీకాలపద్ధతిని కనిపెట్టిరి. అదేదన చచ్చిపోయినవారి దేహములనుండి తీసినరసమును మందులతో కలిపి మాత్రలు బిట్టలుగా చేసి 'నోటిగుండా'లోపలికి యిచ్చి యీ రోగములను ఆపుటయే క్రొత్తపద్ధతి టీకాలువేసి మందు ఎక్కించుపద్ధతికాదు. మందుమాత్రల మింగుట. ఈపద్ధతి పరాగు, రుష్యా, దేశములందు అనేకచోట్ల, ఈరోగములు వచ్చినపుడు, ఆచరణలో పెట్టగా జయప్రసముగా కొనసాగెను. ఈపద్ధతిమూలమున చాలాలాభములున్నవి. టీకాలు వేసినయెడల ఆ టీకాలు దేహముపై పనిచేసి విక్రాంతి కలుగుటకు 15 రోజులు పట్టును కాని యీ క్రొత్త పద్ధతి ప్రకారము మాత్రలు మింగిన అది దేహములో పారుటకు మూడురోజులే పట్టును. టీకాలువేయునప్పుడు మనిషిని మూడుసార్లు పరీక్షింపవలయును. టీకాలువేయుటకు పూర్వ మొక సారి తరువాతి రెండు సార్లు పరీక్ష కావలెను యింకెన్న న్నట టీకాలువేయుటకు సరంజాము చాలాకావలెను. కత్తులు, కడుగుటకు నీళ్లు, సిరంజీలు మొదలగు సామాన్లు ఎన్నో కావలయును. ఈ టీకాలు వేసేటప్పుడు వీలైన కొంచెములోపముజరిగిన అవాయము పొచ్చుగానున్నది. టీకాలమందు జాగ్రత్తగా భద్రముచేయనిచో పనికిమాలినదగును ఘాలుపోవును. కాని యీ క్రొత్తపద్ధతి ప్రకారము నునిషి నొక్కమాటు పరీక్షించి మాత్రలనిచ్చినచాలును వైద్యపు సరంజాం, కత్తులవగయికాలవగయలేదు. మాత్రలుమూడురోజులువరుసగా పరగడుపున మింగిన జాలెను. టీకాలు వేసినచో ఎంతలేదన్నా 2 రోజులు కేరీరము ఒకనూదిరిగా నుండక తీరదు. ఇందు మూలమున పని చేయు వార

స్వర్గమందలి జంతువులు

(మైమేగజీనునుండి)

స్వర్గమన వెట్టిడో ప్రతిపక్షమువారును ఏదో ఒకవిధముగ సంభావించియే యున్నారు. ఈ సంభావితస్వర్గస్వరూపముల నొకదాని నొకదానితో సరిపోల్చిచూచుట మిగుల మనోహరముగా నుండును. తనతో స్వర్గస్థానభాగ మనుభవించుటకు అర్హులని ఓడినచేత నెంచబడిన మహావీరులు స్వర్గమందు పగలంతయు యుద్ధమునను రాత్రిఅంతయు విసోదములతోను విందులతోను కాలము గడుపుదురని స్కాండినేవియను లూహించుచున్నారు. పోద్దులు పరమావృత్తితో వైకృము పొందగోరి తమ ప్రత్యేకములగు తప్పిన్న జీవితము లంతరించుగాక యని భగవంతుని ప్రార్థించుదురు. సాధువుల ఆధ్యాత్మికానందమున వ్యక్తపర్చుటకు ప్రాపంచికోపమానములను క్రైస్తవు లెరుగరు. ఆయానందమును వారు అతీంద్రియమనిన్ని అవాఙ్మూలనగోచరము లనిన్ని నుడువుచున్నారు. మహమ్మదీయులు స్వర్గస్వరూపమును స్పష్టముగ తెల్పియున్నారు. తీర్పుచెప్పెడిదినమున గేబ్రియలు భూమికి దిగివచ్చి వనుజుల మంచిచెడ్డలను పాపపుణ్యములను త్రాసునందుంచి యతడు తూచునని వారు నమ్ముచున్నారు. ఆ తీర్పు రోజువరకును పాపాత్ములు గృహ విహీనములగు పితాచములు గనుండురు. మతము కొరకు ప్రాణత్యాగము చేసినవారు స్వర్గమందు పచ్చనిపక్షులై యెగురుచుండురు. సాధువులు కెల్లనిపావురములై అల్లయొక్క సింహాసనమునందు గూర్చు కట్టుకొని యుండురు. తీర్పు చెప్పబడిన పిమ్మట భూమినుండి స్వర్గమువరకును వ్యాపించియున్న పం తెన వైన జీవులను నడిపించెదరు ఈపం తెన తలపెండుక. పోసవలె నన్నముగను అగ్నిజ్వాలలలె వేడికి ఆసిధావలె వాడిగను ఉండును. పుణ్యాత్ముల సుకృతములు మేఘరూపము దాల్చి వారీ పం తెనవై నడుచునప్పుడు వారికి క్రిందనుండు అగాధగవ్వరమును తిరోపితము గావించును. అకారణముచే వారు కళ్లు తిరిగి పడి పోకుండా నడుచుటకు సదుద్ధి లగుచున్నారు. పాపులీయగాధగర్వమున పడుదురు. భయానకహనుగవారి నరకవర్ణనతో మనకు ప్రస్త కీర్తనగాని అందలి దుఃఖానుభవము ఏడో తరగతులుగ విభజింపబడి యున్నదని తెలిసికొనుట విసోదదాయకముగ నుండును. పాపాత్ములగు మహమ్మదీయు లిందలి మొదటి తరగతి దుఃఖి మనభవించుచుండురు. వీరు భవిష్యత్తునందు తమింపబడి

లకు, విద్యార్థులకు, ఉద్యోగులకు నష్టముకలుగును. క్రొత్తపద్ధతిమాత్రల వాడినచో పనిపాటులకే భంగమును కలుగదు. బంకవిరేచనముల నాపుటకు టీకాలు పనికిరావు కలరావినయమున హాఫ్మీన్ టీకాపద్ధతి కలదుగాని అది చాలా శాస్త్రకలిగించునది. అందుచే యీ రెంటికిని గూడ మాత్రలు కనిపెట్టిరి.

బ్రెస్టెడ్ కాగారి పద్ధతిపై సభిప్రాయములు

పారెక్ టే. రేటర్ డైరెక్టుగాను ఇల్లు వ్రాసిరి:— "ప్రాఫెసర్ బ్రెస్టెడ్ కాగారి నేను బాగుగా తెలుగుదును. ఆయనయొక్క ప్రయత్నములు ఆకర్షణీయములుగానున్నవి. ఆరోగ్య కాళాధికారులు వీరి పద్ధతులను పరీక్షించుట బాగుగా నుండును. టీకాలపద్ధతి ఎట్లు నిర్ణయించినను యీ క్రొత్తపద్ధతిమాత్రల టీకాలకు చాల అనకాశములు చాలాకలవు. కలరా వినయములో ఆరోగ్యాధికారలు తప్పక ఈ క్రొత్తపద్ధతిని ఆనుపరించి చూడవలయును. రుష్యా ప్రాంసుదేశములలో యీపద్ధతి టీకాలకన్న గూడ జయముగా నున్నదని యిది వరకే చెప్పియున్నాము. ఈ క్రొత్తమాత్రల నుపయోగించుటకు శ్రేయించి కాలసిమంత్రి, మిలిటరీ ఆధికారులు అనుమతించి సాతకాలందు నాదిక వైద్యకాలలందు యీ క్రొత్తపద్ధతిపై నడువవలసినదని ఆజ్ఞల చేసియున్నారు. నానాజాతిసమితి జేసినా సమావేశములో నోటిగుండా టీకాలు (మాత్రలదావ్రా) వేయు ఈపద్ధతిపై చర్చచేసి సంతృప్తి నగరచిరి. ఎన్నియోహంబలమండికి యీపద్ధతిపై మండు నడిపిరి. ఒక్కరికి కలరా, టైఫాయిడు జ్వరము, బంకవిరేచనములు, రాలేదు. ఈవార్తను మీదేశమునందలి పత్రికలన్నిటిలోను ప్రచురించి వైద్యులకు, ప్రజలకు సహాయముచేయుట మందిరని తీయచున్నాము. ఇట్టిభాష్యములను పారద్రోలుటకు ఈ క్రొత్తపద్ధతి ఎంతప్రయోజనకారియో తెలుపుట మంచిది. ఈ మాత్రల డిప్సీ 1 కి 14-0. ఎన్నిరోజులైనను నిల్వయుండును ఈమాత్రలను పాకెట్లో తయారుచేయుదురు. హిందూదేశములో కావలసినవారికి జి. ల్యూకెన్ అండ్ కంపెనీ, అమర్ చండ్ బిల్డింగ్, బెంబెన్స్టేట్, బొంబాయి. అని వ్రాసిన దొరకు నని 'టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా'లో నొక వైద్యవితేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

ముప్పదియేండ్ల వయస్సును స్వర్గ గామి పొందియుండును. మహమ్మదీయ స్వర్గమందు సావ్యములుగూడ తావున్నది ఆత్మజన్మతో లేకవనము అని దీనిపేరు. ఇచటగూడ నాల్గుజంతువులు నిత్యానంద వనుభవించుచుండను. భయంకరమగు నరకవర్ణనానంతర మీవర్ణన కర్ల పుట పేయామృతమును పోలియున్నది భగవదనుగృహీతములైన జంతువులేవియన 1. బలముయొక్క గాడిద 2 మహమ్మదుయొక్క బుర్రాళ్లు అరబ్బీ అడవిజిల్లుము 8 మహమ్మదీయులు అనభూతయని పరిగణించెడు ఏనుక్రీస్తుఎక్కిన గాడిద 4 గుఱవోదరమున దాగి రెండుపందల ఏళ్లు నిడించిన సప్తవిద్రాగులను నిద్రనుండి మేల్కొల్పిన కెట్టికను కుక్క యీనాల్గును అయియున్నవి. స్వర్గమందలి జంతువులసంఖ్య పదియని మరియొక సాంప్రదాయము కలదు - వైదవహరించిన 1,2,4 గాక (1) జోనాయొక్క తిమింగలము (2) సోలము యొక్క చీమ (3) సాలేబుయొక్క లాట్టికు (4) హాశెసుయొక్క ఎద్దు (5) బెల్గిసుయొక్క కోవిల (6) అబ్రహముయొక్క చూడ (7) ఇబ్రాహముయొక్క సతీసతంద్రీచే పథిపబడిన యజ్ఞ సశునగు సాట్టేలును యీ పదియైయున్నవి. ప్రాగ్జేతులయందు అపని త్రజంతువుగా జూడబడు కుక్క వారిస్వర్గ మెట్లు ప్రవేశింప నంగీకరింపబడెనో మన కాశ్చర్యముగ దోచును తననునమ్మి తననుకని పెట్టికొనియున్న కుక్కనుగూడ స్వర్గమును ప్రవేశింప నంగీకరింపనియెడల తానును స్వర్గమును ప్రవేశింప నష్టపడవని యొకడు అనినట్లు హిందువు లొక గాధను శిష్యుడు కాని యీ కుక్క ప్రచ్చన్న వేమమున నొక దివ్యపురుషుడు గాన వారిస్వర్గము శ్యానశంపర్కములన పవిత్రము కాలెడు. ఆరబ్బులకు గుఱుముమీది ప్రేమయే యితరజంతువులకుగూడ వ్యాపించినట్లు కనబడుచున్నది

ఎ.హాభావ్యం సుబ్బారాయుడు, అనువాదము. తుని

Madras Races GUINDY మద్రాసు పందెములు, గిండి ప్రారంభదినము 6-12-1924 తేదీ శనివారమునాడు ప్రారంభమగును మొదటిపందెము మధ్యాహ్నము 2 గం 30 ని పందెముగల రోజులందు స్పెషల్ బండ్లు బీచి, పారు, ఎగ్గోరు ప్రేమనులనుండి గిండికి పోవును. చెన్నపట్టణములో అన్ని భాగములనుండి మోటారుబస్సులుగూడ గిండికి పోవును.

పురపాలకసంఘము

సేటివసతి

ఆ గానాపాపైలు గారు లోగడ, నెల్లూరు పురమునందు మునిసిపాలిటీ వారు, నీటి సౌకర్యమును, అన్ని గంటలందు ను కలిగింపవలసినదనియు, కొంతకాలము కొశాయి వచ్చుటయు, కొంతకాలము రాకండుటయు, లేకుండ చేయవలయునని కోరియుండిరి. అందువిషయమై చర్చరాగా, చైన్ చేర్మకా గారు డిలిలీ చాల కొశాయిలకు మీటరు ఉంచుయిండ్లేదనియు, మీరు దండుగ ఆయిపోవుననియు వాదించిరి. కాని ఎల్లప్పుడు నీళ్లువచ్చుచుండట మిక్కిలి సౌకర్య మనియు కొద్ది కొశాయి యిట్నించుమాడవలయుననియు తీర్మానించుట, పై సంవత్సరం మార్చి నెల 31 లేదే మొదలు ఎల్లప్పుడు కొశాయిలలో నీళ్లు వచ్చుచుండునట్లు ఏర్పాటు చేసిరి. స మా వే క ము ముగిసినది.

మా పురపాలక సంఘమునందు, సాధారణముగా జన
మునకు ప్రాసంగ్యము ఉత్తరువులు, సమావేశమునందలి తీర్మాన
ములు అన్నియు ఆంగ్లభాషయందు జరుగుచుండుటయు, గత
సమావేశమునకై ఆఫీసువారు కాగితములు, పట్టెలు మాయకొను
టకై పంపినపుడు, ఇంగ్లీషు తెలియనివాటికి ఉపయోగములేని
విధముననుండినదని క్రొత్తపట్టెలు అనుకొనిరనియు వినియుం
డితిమి. ఇప్పుడది చినుటలో కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగారును, ము
నిసిపల్ సంఘపట్టెలును నైన శ్రీయుత వెన్నెలకంటి రాఘవ
య్యగారు ఈ క్రింది తీర్మానమును, సై సమావేశమున ఉపపా
దింపబోవుచున్నారనియు, పంపియున్నారనియు తెలియు
చున్నది

తీర్మాన మిట్టమన్నది.

“నెల్లూరు జనసంఖ్యలో దాదాపు అందరు తెలుగుభాష నే ప్రాయములకును, ఎల్లప్పుడును మాటలాడుతున్న వ్యవహారములయందును, ఉపయోగించెదరు. కావున నెల్లూరు మునిసిపల్ కౌన్సిలు సభ్యులలో సగముమంది ఆంగ్లభాష తెలియకుండుటచేతను అట్టివారికి ఇబ్బంది కలుగకుండుటకై మున్సిపాలిటీకిని సర్కారువారికిని లేక ఐరోపియన్ పౌరులకును జరుగుచుండు వ్యవహారములందు తప్ప, తక్కిన మునిసిపల్ వ్యవహారములందు అనగా సభాతీర్మానముల పుస్తకము మిటి సమావేశములకు పూర్వము సభ్యులకు అజెండాకు సంబంధించి పంపబడు వ్యవహారసంగ్రహచరిత్ర మునిసిపాలిటీ వారు, పౌరులకు జారచేయు ఉత్తరవులు సమావేశములందు జరుగుచర్యల, కార్యనివేదికలు ఇతరముఖ్యమైన విషయములన్నియు, ఆగ్రధనునందే జరుపవలెను.”

తెలక్ విప్లవిద్యాలయము - వార్షికోత్సవము

పల్లెపాడునందు ఏర్పర్చుకొనియుండు తిలక్ విప్లవికాగ్ని
యముయొక్క వార్షికోత్సవము జరిగినది. మహామహాపా
న్యాయ, వెంకటరావు శాస్త్రులవారు, అధ్యక్షులుగా ఏర్పాటు
చేసికొని యుండినను, రాజాలక్, రాశ్రీ లోగడ జిల్లాకాం
గ్రస్ సంఘాధ్యక్షులుగ నుండిన శ్రీయంత్ర కొమాండూరు
సార్థసారథి అయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి. బాలురు మే
నునందేశాది గ్రంథములనుండి తమ పాఠముల వల్లించుటయు,
పత్ర పదార్థము చేపట్టుటయు మిక్కిలి
స్పష్టముగా నుండినది. గతవత్సర
కార్యనివేదికమును శ్రీయంత్ర ఇంగున శిష్యుగారు చదివిరి.
అధ్యక్షులు, జాతీయవిద్యాలయములను గురించి ఎక్కువగా
వర్ణించి ఇట్టివిద్యాలయములు జాతీయవిద్యాలయములు కావని
కాందరికి కలిగియుండు అభిప్రాయముల సమంజసములు కావ
నియు, కర్వవిగ్రహము జాతీయత ఇందొప్పియున్నదనియు చెప్పుచు
పైగా, నెల్లూరివానికి ఈవిద్యాలయముపై దృష్టి ఎక్కువగల
వనియు, ఇందలి పురోహిద్దని వీక్షించువానిని నూడిచిరి. సభ
సాయంకాలము 7 గంటలకు ముగిసినది.

జిల్లా కార్యకర్తల సంఘము

ఈ సంఘమువారు సమాజేశ్వరై, ఈజ్లాంబరప్రసాదెల్లెమ్మ
కాంగ్రెస్ కు 27 గురు ప్రతినిధులను ఎన్ను కొనిరి. దళితులు
10 మందికి పైగా నుండినవి. వీ రెన్ను కొనినవారు కాక, కొన్ని
దళితులను రాష్ట్ర సంఘమునకు పంపి శిక్షా మండలి.

కార్యనిర్వాహకవర్గము

కార్కనీర్వాహకవర్ణమువారు సమావేశమై ముఖ్యముగా ప్రచారకుల విషయమునుగుర్చి చర్చించిరి. ప్రచారకులు తమ తపతపపాటు వరంబుజిది కల్పించుకొనదగిన ఉపాయము లేర్పాడుచేసి, బాలీయవిద్యాలయముల మూలముననో, లేక, నేతమగ

ముల నేర్పాటు చేసికొనుటచేతనో, కలిగించువలయునను తమ అభిప్రాయమును నూచించుచు, ప్రస్తుత పనిచేయువారిలో మరి ముగ్గురిని ఆత్మకూరి, ఉదయగిరి, సెల్లూరు తాటాకాలయందు వుద్గమణి ఏర్పాటుచేసి పనిచేయుమటకై ఏర్పరచి ఆయాస్థలములందు సెల్లూబిక్టే కొంతద్రవ్యమునునహా ఇచ్చిరి.

అంజనేయన పేళ్ళకా కంపెనివారు

ఈకంపెనివారు ఈయూర చాలానాటకములు ప్రదర్శించిరి. శ్రీ నటేశ్వరగారు మిక్కిలి ఉదార స్వభావులై, నెల్లూరు ప్రొగ్రెసివ్ యూనియన్ తిక్కన గ్రంథాలయమునకు ఒకచీరుపను 50 రూపాయలను ధర్మముగా నిచ్చియున్నారు. వీరి ఆంజనేయత్వమును ఈ కంపెనియందు మహాత్మా కబీర్ ప్లైరా పాత్రములు ధరించినవాకిని, బంగారుపతకము లొసగబడినవి.

నెల్లూరు జాతీయవిద్యాలయము-హిందీ

ఈ విద్యాలయమునండి, అఖిలభారతసమ్మేళనమువారి పరీక్షలకు ఎనిమిదివందల విద్యార్థులు పంపబడిరి. వీరందఱును కృతార్థులైరి. తెలుపుటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాము. ఇందువిషయమై మిక్కిలి శ్రద్ధగొన్ని బాలురకు పాఠముచెప్పిన శ్రీయుత ఓగుగంటి వెంకటేశ్వరులుగారిని మిక్కిలి శ్లాఘింప వలసియొన్నది. వీరు సమస్తచెప్పుకాలము వేసవను 4 గంటలు మొదలు ఉదయము 6 గంటలవరకు. దూరముననుండి విద్యార్థులు వచ్చియేసను తెక్కగొనక 4 గంటలకు విద్యాలయము వద్దకువచ్చుచుండురు. ప్రాథమిక తరీక్షకు 5 గురు పంపబడి 5 గురును కృతార్థులైరి. ప్రవేశపరీక్షకు 6 గురు పంపబడి, 3 మొదటితరగతియందును, 2 రెండవతరగతియందును విజయులైరి.

ఆగమనము

కృష్ణాల్లా కౌతవం గ్రామవాస్తవ్యునిను, కమ్మకులీ
నును మ. రా. రా. శ్రీ నాదెళ్ల రామయ్యచౌదరి గారి పుత్రు
లను నగు వెంకట దాసు గారు స్కూల్ లంఘనకేసులలోని ఆ
జ్ఞానీని విశ్వవిద్యాలయములో వ్యవసాయవిద్య నభ్యసించి బి.
యస్.సి. బి సదమునుబొంది యీ నెల పదు నెనిమిదవ తేదీ మంగ
వారమునాడు బొంబాయి నురక్షితముగ చేరినాడు.

జంషల నాంబయ్య,

చీయమ్మ స్మృతి

సీ॥ బహుజనబాహుశ్శ్రీపాదవంబునుఁ గాంచు

భరతఖండంబునఁ బరగినావు

దేశరక్షణయందు ధీరవతంసులై

భాస్వి పుత్రుల బడసినావు

దుర్వారదౌర్జన్య దోర్బలంబునువీడ

సోదరాళికే ద్రోహజూపినాథ

సత్యమే వెలుగొందు నిశ్చకర్మల నెల్లఁ

బ్రహ్మపవళిమునఁ బలికినావు

అన్నిటినిఁగూర్చి మేమిప్పు డాత్మలోన

దలఁచిమాడంగ దుర్వార తాపమబ్బె!

స్వర్గఫలప్రాప్తికామివై సనితివేల

నమ్మ! యేనుమ్మ! బీయమ్మ! మమ్మవీడి||

(కుం-వేరి-)

నాడారు సంఘమువారి నిరసననబ

తిరున శ్లోలిజిల్లా సంఘమువారి

యేర్పాటు అంశిరిచుట

తిరునల్వేలి, నవంబరు 28:— సమద్రతీరము గురిచా
కుల శేఖరపట్టణమువారు తిరునల్వేలి తిరుమాడు రైలుము
ర్గమును విస్తరింపజేయుటకు తిరునల్వేలి జిల్లా సంఘమువా
లొనర్చు యేర్పాటుల ను ఖి c డి o మాటకు నాడారు సరిఘము వారు గడచిన రాత్రి నొకసభ
గావించిరి. పరమంతురిచి, మానాడ్, ఓడంతుడై గాములు మీ
దుగారైలుమార్గము బోయినయెడల గలుగులాభము నిరూపింపబ
డెను. ఈగ్రహములకు రాకపోకలకు సౌకర్యములులేక కూప
స్థమండుకములువలె నున్నారు వర్తకముగూడ యీప్రాం
తమందు విజృంభించును. సమద్రతీరముమీదుగా రైలువేయబ
డినయెడ లాభమురాదని సమావేశమునందు దెల్పబడెను. అది
తిరునాడారు, మంబాగవాడారు, ముబ్రహ్మన్నాడారుగార్లు
సమావేశమయొక్క అభిప్రాయములను రాబోవుజిల్లా
సంఘసమావేశమున దెల్పుటకు నియమింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఉత్తరాఖండా యాత్రానికి తెలియక ఎందుకు దీర్ఘలోచన చేస్తావు

జగత్ ప్రసిద్ధమగు కే. యమ్. బెనర్జీగారి ఆంగ్లలెఖావళి

అను గ్రంథమునందు ఉత్తరములు వ్రాయుటకు కావలసిన అన్నివిషయములు పూర్తిగా యున్నవి. ఆగ్రంథమును చదివిన నీవు నేర్చుకొనుము.

ఆగ్రంథమునందు ఉత్తరములను వ్రాయుటగూర్చి వ్యాకరణము, లోకో కుటుంబమున్నగువానిని గూర్చియు అవసరమైనంత విషయములను తెలుపు ప్రకరణములు చాలగలవు. అనేక విషయములనుగూర్చి సమోహా ఉత్తరములు కూడా విస్తారముగా నున్నవి. వర్తకమునకు, వ్యాపారమునకు, దావాలుకు, కేసులకు, ఇతరవిషయములకు సంబంధించిన అనేక ఉత్తరములును అనేక రకములకు ఫారములును ఉన్నవి. విద్యార్థులకు కూడా చాల ఉపయోగకరము. వెల పోస్టేజి గాక 1-12-0

ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయవలయును.

Industry Office (Book Depot) Shambazaar, CALCUTTA

మలేరియా జ్వరము దానియొక్క కఠినదుర్ఘటములను గురించి విచారపడ నవసరము లేకుండుటకై

ఇ స నా థె లి యను దివ్యావధమును సేవించుడు

ఈ ముద్రపరిష్కార మలేరియా నివారణి ఉష్ణమును తగ్గించి జ్వరగడ్డను కరిగించి మంచి ఆరోగ్యము నిచ్చును. మలేరియా జ్వరమునకు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనదని పేరుపొందినది. మలేరియా రోగికి ఆటంక పరచుటకు ప్రతిషేదము ఉదయము, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రసంతున 15 దినములు సేవించినచాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపముగానున్న ఇసనాథెలిని అనగా ఇసనాథెలి నాను ఉపయోగించుడు.

(2) ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజంట్లు,

Gorio Ltd, Post Box 159, Fort Bombay.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్క రుతప్వక వాడతగినది!!

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపండితులు వారి లోకావయహార కస్తూరిమాత్రము:—ఈ దివ్యావధము మిక్కిలి నిలువదైనకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమృతమైన వనమూలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధమువీడవారు మొదలు భౌగోళికంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. ప్యాకింగు. పోస్టాభివృద్ధి. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇక గాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వ్యవస్థాపకసాయము:—బలహీనత, రక్తిమలేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము కలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామౌషధముకాదు. వైద్యులును తుడుపుటయేగాక మంచిర కృత్రిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగములకలెము:—కండ్లుమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విసువని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు రోగి, నేత్రరోగములను తప్పక తుడుపును. 0-8-0

వజ్రపరిహారిణి:—ఎట్టిరకము లీటు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

కాలికేశాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, ముసక గాయములు, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవిమానుచును 0-8-0

మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమత్యధికము. దీనినిజను ఒకసారి మాఔషధములు కొనినవారికే తెలియును. సాక్ష్యపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు. 594)

అన్ని కెవిస్టులకు, ఔషధశాలలకు

వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్టమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలి

గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట

బడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే

వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాను వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును. 1587

"Depot for Burroughs Wellcome & Co,"

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P. B. No. 314

Branches: Esplanade,

Vepery

Ootacamund

Phone 37

102

రత్నపురుష లేహ్యము

శుక్లనవ్వునుపోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుత లేహ్యము. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనవ్వుమైనను పారవోలు వని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేహ్యమువల్ల మేహము నల్ల వచ్చిన దగ్గు మొదలగు రోగములు మాత్రరోగములు కూడ తగ్గును. డబ్బీ రూ 8-4-0.

మహాద్రాక్షాది మార్ణము

శ్రీలపాలిటి సంజీవిని

కాస్త్రుసమృతముగా ఆహారభిక్షము మొదలగు విలువగల వస్తువులతో తయారుచేయబడినది. కుసుమలు, ఋతుశూల, వంధ్యత్వము మొదలగు శ్రీల సమస్తరోగములను బారవోలి సంతానము కలుగజేయును. ఒకమనిషికి నెలరోజులకు సరిపడు మార్ణము గల డబ్బీ రూ 4-0-0.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల,

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంట్రుకల

తైలము "మణీనూనె"

మిక్కిలి మనోహరమైన మువాసనగలది. వెల్ట్ ఆ యిత్ యితర అపాఘకరమైనవస్తువులు చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచినదిగాముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్ల గాను, బలముగాను యుండును. చూడును రానీయక వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మా క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆ తంక నిగ్రహ ఫార్మసి,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు దీపము

సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాటరి, బల్బుతో సహా ధర 1 కి రూ 2-8-0. పైన తెలుపబడినది వెర్షన్లుగలది 1 కి ధర రూ 3-0-0. స్కాట్ దీపము (తెల్లని, ఎఱ్ఱని, ఆకుపచ్చ తెన్నుగలది) 1 కి ధర రూ 2-8-0. సైకోదీపము 1 కి ధర రూ 5-0-0. చేతిలాండ్ర 1 కి ధర రూ 5-0-0 ప్రత్యేకముగా బ్యాటరీ వెల 1 కి రూ 0-12-0, బల్బు 1 కి ధర రూ 0-6-0. ఆటోమాటిక్ సిగ్నల్ లైట్ ధర 1 కి రూ 2-0-0. సాదా సిగ్నల్ లైట్ 1 కి ధర రూ 0-12-0. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల, తపాలపెట్టె నెం. 85, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృక్షీ హస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపై భూతవైద్యము, కమా హామ విచిత్ర విశోధనవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో నమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (2118)8-8 పి. ఆర్. జనార్దనం గారయ్య, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డజన్ 1 కి 1-4-0 ఈదంతచూరముతో పండ్లతోముటువలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. ఎల్లదండ్లి రక్తము కారకుండును నోరుదుర్గంధములేక ముందును. పండ్లుముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనం డిపో, మహారాను - బొంబాయి.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టిరీది మదరాసు.

Now Ready for Sale :

1924-25 Edition

Published for the mutual Benefit of the

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon.

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factorie, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariff.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

కమకముకకు తయారుగా వున్నవి

'ఆనంద పాపుల్ డైరీ' సైజు 8 1/2" X 4 1/2"

మూత, బత్తాను, వెంసలుతోటి వెల 12 అణాలు

'జెం' డైరీ - సైజు 2 1/2" X 3 3/4"

మూత, బత్తాను, వెంసలుతోటి వెల 7 అణాలు

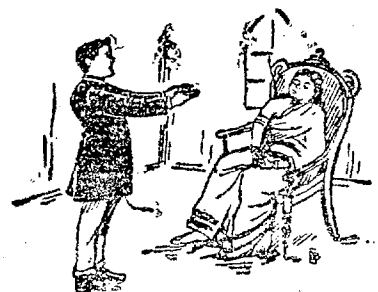
'డిటో' మూతలేనిది వెల 6 అణాలు

Apply to:—

R. Venkateshwar & Co.,

Loane Square, Madras.

మెస్సరిజము నేర్చుకొనుదు

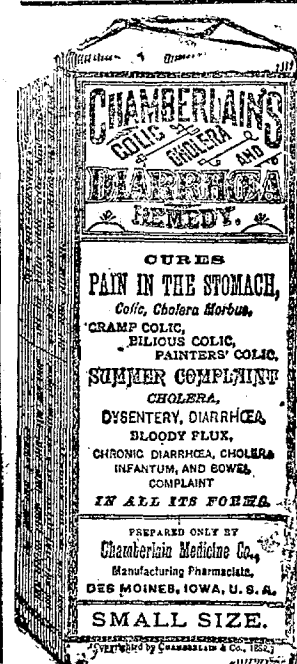

1416

మెస్సరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ కిడిను, కాన్ సెన్ (కే. ఎన్), అత్తకత్తి, మారప్పప్పి, మారక్రమము, మెస్సరిజము యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మ హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువు లేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

కల ప్రతి 1-కి రు. 1.0-0 పొస్తే 0-4-0

ప్రాఫెసర్, నేఖర్, మెస్సరిజము ఏలూరు.

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనాస్తి

అతి సార

నివారిణి (2)

ఈ వ ధ ము ను

శీమించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహణి,

అతిసారము, శూలనాస్తి,

పేగు సంబంధమైన వ్యా

ధులు మున్నగునవి లక్ష్య

కృతముగా కుదురును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయ

మునకు దొరకును. ౨౩